

Содржина

	Стр.
Решение, Овластување и Уверение на учесниците во проценка на ризик и изјава за безбедност по работни места во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци.....	4
Одлука на работодавателот за поведување на постапка за проценка на ризик на работните места	12
Вовед	13
Правилници донесени според членовите и одредбите во Законот за безбедност и здравје при работа, (Службен весник на РМ бр. 53/13)	13
Апликации и контролни листи од областа на безбедност и здравје при работа.	14
1. Општи податоци	15
1.1 Работно име (име), седиште и адреса на работодавателот.....	15
1.2 Податоци за стручните лица кои ја вршат Проценката на ризикот	15
2. Опис на процесот на работа, опис на средствата за работа и средствата и опремата за лична заштита на работа	15
2.1 Опис на работниот процес	16
2.2 Објекти	16
2.2.1 Работни и помошни објекти	17
2.2.1.1 Административен дел	18
2.2.1.2 Работен простор	19
2.2.1.3 Инсталации во главниот објект	20
2.3 Опис на средствата за работа	21
2.4 Прегледи, испитувања и одржување на опремата за работа	22
2.5 Средства и опрема за лична заштита	22
3. Снимање на организацијата на работа	23
3.1 Утврдена состојба	23
3.2 Систематизација и групирање на работните места	24
4. Користена методологија за Проценка на ризик на работно место	24
4.1 Вовед	24
4.2 Законски норми за безбедност и здравје при работа	25
4.3 Дефиниции	25
4.4 Постапка за проценување на вредноста на ризик на работно место и негово намалување	25
4.4.1 Опасности и штетности	26
4.4.2 Проценување на вредноста на ризик на работно место	28
4.4.3 Категоризација на ризикот	29
4.4.4 Чекори при проценка на ризик на работно место	29
4.5 Карактеристични податоци релевантни за изработка на проценката на ризик.	30
4.5.1 Извештаи за претходните и периодичните лекарски прегледи на вработените.....	30
4.5.2 Податоци за повреди на работно место, професионални болести и болести поврзани со работа.....	30
4.5.3 Анализа на преземените мерки за спречување на повредите на работното место, професионалните болести и болести поврзани со работа.....	30
4.5.4 Упатства за безбедна работа.....	31
4.6 Методологија за вршење на тестирање на условите во работната средина: микроклима, физички и хемиски штетности.....	31
5. Проценката на ризик на работно место во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци.....	33
5.1 Проценка на ризик на работно место административен работник.....	33
5.1.1 Вовед	33
5.1.2 Чекор 1 – Собирање на податоци од тековната состојба	33
5.1.2.1 Опис на работно место	34

5.1.2.2	Опис на средства и опрема за работа	36
5.1.3	Чекор 2 – Идентификација на опасности и штетности	36
5.1.4	Чекор 3 - Процена на ризик	39
5.1.4.1	Воведни забелешки	39
5.1.4.2	Резултати од испитувања	39
5.1.4.3	Процена на ризик	40
5.1.5	Чекор 4 – Превентивни и корективни мерки	43
5.1.6	Чекор 5 – Документирање на извршената проценка	45
	5.2 Проценка на ризик на работно место наставник.....	52
5.2.1	Вовед	52
5.2.2	Чекор 1 – Собирање на податоци од тековната состојба	52
5.2.2.1	Опис на работно место	53
5.2.2.2	Опис на средства и опрема за работа	54
5.2.3	Чекор 2 – Идентификација на опасности и штетности	55
5.2.4	Чекор 3 – Процена на ризик	58
5.2.4.1	Воведни забелешки	58
5.2.4.2	Резултати од испитување	59
5.2.4.3	Процена на ризик	59
5.2.5	Чекор 4 – Превентивни и корективни мерки	63
5.2.6	Чекор 5 – Документирање на извршената проценка	67
	5.3 Проценка на ризик на работно место одржувач на опрема.....	78
5.3.1	Вовед	78
5.3.2	Чекор 1 – Собирање на податоци од тековната состојба	78
5.3.2.1	Опис на работно место	79
5.3.2.2	Опис на средства и опрема за работа	80
5.3.3	Чекор 2 – Идентификација на опасности и штетности	81
5.3.4	Чекор 3 – Процена на ризик	85
5.3.4.1	Воведни забелешки	85
5.3.4.2	Резултати од испитување	85
5.3.4.3	Процена на ризик	86
5.3.5	Чекор 4 – Превентивни и корективни мерки	91
5.3.6	Чекор 5 – Документирање на извршената проценка	94
	5.4 Проценка на ризик на работно место возач.....	102
5.4.1	Вовед	102
5.4.2	Чекор 1 – Собирање на податоци од тековната состојба	102
5.4.2.1	Опис на работно место	103
5.4.2.2	Опис на средства и опрема за работа	104
5.4.3	Чекор 2 – Идентификација на опасности и штетности	104
5.4.4	Чекор 3 – Процена на ризик	107
5.4.4.1	Воведни забелешки	107
5.4.4.2	Резултати од испитување	108
5.4.4.3	Процена на ризик	108
5.4.5	Чекор 4 – Превентивни и корективни мерки	111
5.4.6	Чекор 5 – Документирање на извршената проценка	115
	5.5 Проценка на ризик на работно место хигиеничар.....	121
5.5.1	Вовед	121
5.5.2	Чекор 1 – Собирање на податоци од тековната состојба	121
5.5.2.1	Опис на работно место	123
5.5.2.2	Опис на средства и опрема за работа	124
5.5.3	Чекор 2 – Идентификација на опасности и штетности	124
5.5.4	Чекор 3 – Процена на ризик	127
5.5.4.1	Воведни забелешки	127
5.5.4.2	Резултати од испитување	127
5.5.4.3	Процена на ризик	128
5.5.5	Чекор 4 – Превентивни и корективни мерки	132

5.5.6 Чекор 5 – Документирање на извршената проценка	134
6. Заклучок	143
6.1 Заклучок од проценката на ризик извршена на работните места.....	143
6.2 Мерки за подобрување на тековното работење од областа на безбедност и здравје при работа.....	143
6.3 Листа на приоритети за отстранување на ризикот.....	146

**Решение, Овластување и Уверение на учесниците во проценка
на ризик и изјава за безбедност по работни места во
Општинско основно училиште
ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци**

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Бр.07- 9700/5
Од 10.11.2014 год.Скопје

Врз основа на член 45 став1 од Законот за безбедност и здравје при работа (Сл.весник на РМ бр.92/07), Министерот за труд и социјална политика донесе:

РЕШЕНИЕ

На ДТИКА Технички институт Македонија Доо, Неготино, со адреса на седиште на ул. Железничка бр. 8 Неготино, со ЕМБС 6477259, со адреса на деловна просторија каде се врши дејноста: ул. Железничка бр. 8 Неготино, му се дозволува да врши стручни работи за:

- Проценка на ризик
- Концепт на изјава за безбедност
- Изработка и спроведување на програми за обука на вработените за безбедно извршување на работата
- Редовно тестирање и контрола на опрема за работа

Образложение

ДТИКА Технички институт Дооел, Неготино со пријава бр. 07-9700/1 од 18.11.2013 година и известување за промени во називот на субјектот и на адреса на деловни простории со бр. 07-8625/1 од 20.10.14 год. се пријави до Министерот надлежен за работите од областа на трудот за добивање на дозвола-овластување за вршење на стручни работи за безбедност при работа и во прилог на пријавата достави соодветна документација и адреса на деловната просторија каде се врши дејноста: ул. Железничка бр. 8 Неготино и приложи докази согласно Правилникот за условите за вработените, организација, техничките и други услови кои треба да ги исполни правното лице или физичко лице за вршење на стручни работи („Сл. Весник на РМ„ бр. 37/08)

Од извршениот увид во доставената документација, работните простории, потребна мерна и техничка опрема за работа Комисијата за утврдување на условите кај правното или физичко лице за издавање на овластување за вршење на стручни работи: проценка на ризик, концепт на изјава за безбедност, изработка и спроведување на програми за обука на вработените за безбедно извршување на работата и редовно тестирање и контрола на опрема за работа, утврди дека правното лице Технички институт Македонија Доо, Неготино ги исполнува неопходните услови за добивање дозвола – овластување за наведените стручни работи за кои е поднесена пријавата согласно Правилникот за условите за вработените, организацијата, техничките и други услови кои треба да ги исполни правното или физичко лице за вршење на стручни работи за безбедност при работа („Сл.Весник на РМ „бр.37/08).

Од гореспоменатите причини, Министерот за труд и социјална политика одлучи како во диспозитивот на ова решение.

Упатство за правно средство: Против решението, странката може да поднесе тужба до Управниот суд во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Изготвил: м-р Горан Поповски
Контролирал: Слаѓана Андоновска
Одобрил: Насер Бајрами
Согласен: Бранко Лазаревски

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Бр.07- 3094/5
Од 10.11.2014 год.Скопје

Врз основа на член 45 став1 од Законот за безбедност и здравје при работа (Сл.весник на РМ бр.92/07), Министерот за труд и социјална политика донесе:

РЕШЕНИЕ

На ДТИКА Технички институт Македонија Доо,Неготино , со адреса на седиште на ул. Железничка бр. 8 Неготино , со ЕМБС 6477259, со адреса на деловна просторија каде се врши дејноста : ул. Железничка бр. 8 Неготино , му се дозволува да врши стручни работи за :

- **Вршење на периодични мерења на физички штетности и микроклиматски услови во работна средина**

Образложение

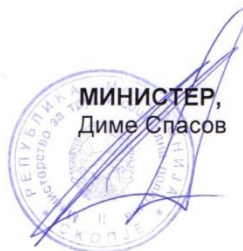
ДТИКА Технички институт Македонија Доо , Неготино со пријава бр. 07-3094/1од 24.04.2014 година и известување за промени во називот на субјектот и на адреса на деловни простории со бр. 07-8625/1 од 20.10.14год се пријави до Министерот надлежен за работите од областа на трудот за добивање на дозвола- овластување за вршење на стручни работи за безбедност при работа и во прилог на пријавата достави соодветна документација и адреса на деловната просторија каде се врши дејноста: ул. Железничка бр. 8 Неготино и приложи докази согласно Правилникот за условите за вработените , организација , техничките и други услови кои треба да ги исполни правното лице или физичко лице за вршење на стручни работи („ Сл. Весник на РМ,„ бр. 37/08)

Од извршениот увид во доставената документација , работните простории, потребна мерна и техничка опрема за работа Комисијата за утврдување на условите кај правното или физичко лице за издавање на овластување за вршење на стручни работи : вршење на периодични мерења на физички штетности и микроклиматски услови во работна средина, утврди дека правното лице Технички институт Македонија Доо ,Неготино ги исполнува неопходните услови за добивање дозвола – овластување за наведените стручни работи за кои е поднесена пријавата согласно Правилникот за условите за вработените , организацијата , техничките и други услови кои треба да ги исполни правното или физичко лице за вршење на стручни работи за безбедност при работа („Сл.Весник на РМ „бр.37/08).

Од гореспоменатите причини, Министерот за труд и социјална политика одлучи како во диспозитивот на ова решение.

Упатство за правно средство: Против решението, странката може да поднесе тужба до Управниот суд во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Изготвил : м-р Горан Поповски
Контролирал: Слаѓана Андоновска
Одобрил : Насер Бајрами
Согласен : Бранко Лазаревски

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Врз основа на член 45 од Законот за безбедност и здравје при работа („Службен весник на РМ бр.92/07,“) и Правилникот за условите за вработените, организациите, техничките и другите услови кои треба да ги исполни правното или физичкото лице за вршење на стручни работи („Службен весник на РМ бр.37/08,“), Министерот за труд и социјална политика го издава следново

ОВЛАСТУВАЊЕ

за вршење на стручни работи за безбедноста при работа

ПРОЦЕНКА НА РИЗИК

ДТИК “Технички институт Македонија“ Доо, Неготино

(правно или физичко лице)

Ул. Железничка бр. 8, Неготино

(адреса на седиште)

Ул. Железничка бр. 8 Неготино

(адреса на деловна просторија)

(ЕМБС) 6477259

Евидентен број 184

Министер за труд и социјална политика

Дата на издавање
10.11.2014 година

Диме Спасов

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Врз основа на член 45 од Законот за безбедност и здравје при работа („Службен весник на РМ бр.92/07,“) и Правилникот за условите за вработените, организациите, техничките и другите услови кои треба да ги исполни правното или физичкото лице за вршење на стручни работи („Службен весник на РМ бр.37/08,“), Министерот за труд и социјална политика го издава следново

ОВЛАСТУВАЊЕ

за вршење на стручни работи за безбедноста при работа

Концепт на изјава за безбедност

ДТИК “Технички институт Македонија“ Доо, Неготино

(правно или физичко лице)

Ул. Железничка бр. 8, Неготино

(адреса на седиште)

Ул. Железничка бр. 8 Неготино
(адреса на деловна просторија)

(ЕМБС) 6477259

Евидентен број 185

Министер за труд и социјална политика

Дата на издавање
10.11.2014 година

Диме Спасов

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Врз основа на член 45 од Законот за безбедност и здравје при работа („Службен весник на РМ бр.92/07,“) и Правилникот за условите за вработените , организациите , техничките и другите услови кои треба да ги исполни правното или физичкото лице за вршење на стручни работи („Службен весник на РМ бр.37/08,“) , Министерот за труд и социјална политика го издава следново

ОВЛАСТУВАЊЕ

за вршење на стручни работи за безбедноста при работа

**Вршење периодични мерења на физички штетности и
микроклиматските услови во работна средина**

ДТИК “ Технички институт Македонија “ Доо , Неготино

(правно или физичко лице)

Ул. Железничка бр. 8 , Неготино

(адреса на седиште)

Ул. Железничка бр. 8 Неготино

(адреса на деловна просторија)

(ЕМБС) 6477259

Евидентен број 196

Министер за труд и социјална политика

Дата на издавање
10.11.2014 година

Диме Спасов

М.П.

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Врз основа на член 15 од Правилникот за условите, начинот и програмата за полагање на стручен испит за безбедност при работа („Службен весник на РМ., бр. 138/07), Министерот за труд и социјална политика го издава следново

У В Е Р Е Н И Е
ЗА ПОЛОЖЕН СТРУЧЕН ИСПИТ ЗА СТРУЧНО ЛИЦЕ ЗА
БЕЗБЕДНОСТ ПРИ РАБОТА

Димитар Пенков

Име и презиме

13.09.1957г.Неготино

Датум и место на раѓање

ул.Партизанска 60 Неготино

Адреса на живеење

На ден 03.10.2013 год. пред Испитната комисија положил

СТРУЧЕН ИСПИТ ЗА СТРУЧНО ЛИЦЕ
ЗА БЕЗБЕДНОСТ ПРИ РАБОТА

Ова уверение е ослободено од плаќање на административна такса

Евидентен број на уверението

_____ 498 _____

Претседател на Испитната комисија

Агим Шаќири

МИНИСТЕР,
Диме Спасов

Бр. 22-5506/2
01-06-2011 година
Скопје
Министерство за здравство
50-та Димитрија Б.Б.
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3112 500
Сайт: www.moh.gov.mk

Врз основа на член 21 од Законот за безбедност и здравје при работа („Службен весник на Република Македонија“ бр.92/07), постапувајќи по барањето бр.63/11 од 12.05.2011 година поднесено од Приватна здравствена установа Поликлиника од примарна здравствена заштита Д-Р ЧИРКОВ, со седиште во Кавадарци на ул. „ Браќа Миладинови“ бб. 11(закуп од ЈЗУ Здравствен дом Кавадарци), за добивање на овластување за вршење на работите од член 20 од истиот закон, во организационата единица во нејзин состав: **ординација по медицина на трудот лоцирана во Кавадарци, на ул. Браќа Миладинови број 11**, Министерот за здравство донесе:

РЕШЕНИЕ

СЕ ОВЛАСТУВА Приватна здравствена установа Поликлиника од примарна здравствена заштита Д-Р ЧИРКОВ, со седиште во Кавадарци на ул. „ Браќа Миладинови“ бб. 11(закуп од ЈЗУ Здравствен дом Кавадарци), да ги врши работите предвидени со член 20 од Законот за безбедност и здравје при работа, во организационата единица во нејзин состав: **ординација по медицина на трудот лоцирана во Кавадарци, на ул. Браќа Миладинови број.11.**

Образложение

Приватна здравствена установа Поликлиника од примарна здравствена заштита Д-Р ЧИРКОВ, со седиште во Кавадарци на ул. „ Браќа Миладинови“ бб. 11(закуп од ЈЗУ Здравствен дом Кавадарци), до овој орган поднесе барање бр. 63/11 од 12.05.2011 за овластување за вршење на работите предвидени со член 20 од Законот за безбедност и здравје при работа, во организационата единица во нејзин состав: **ординација по медицина на трудот лоцирана во Кавадарци, на ул. Браќа Миладинови број.11.**

Министерство за здравство го разгледа барањето и утврди дека Приватна здравствена установа Поликлиника од примарна здравствена заштита Д-Р ЧИРКОВ, со седиште во Кавадарци на ул. „ Браќа Миладинови“ бб. 11(закуп од ЈЗУ Здравствен дом Кавадарци), ги исполнува потребните услови за вршење на работите предвидени со член 20 од Законот за безбедност и здравје при работа, во организационата единица во нејзин состав: **ординација по медицина на трудот лоцирана во Кавадарци, на ул. Браќа Миладинови број.11**, поради што се одлучи како во диспозитивот.

Доставено до:
-Подносителот
-ДСЗИ
-Архива

МИНИСТЕР,

Dr. Bujar OSMANI

Подготвил: Д-р Елена Ристоска
Одобрил: Д-р Владо Спирковски
Раководител на Сектор
Државен секретар
Д-р Зоран Стојановски

Општинско основно училиште
ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци
Ул. Пионерска бр. 24
Кавадарци

Одлука на работодавателот

За поведување на постапка за проценка на ризик
на работните места

Согласно член 11 став 1 од Законот за безбедност и здравје при работа на Република Македонија (Службен весник на РМ бр. 53/13 год.), Јас, долу потпишаниот директор, како работодавател на училиштето донесувам Одлука за поведување на постапка за изготвување на проценка на ризик на работните места, преку ангажирање на следните одговорни лица за спроведување на постапката за проценка на ризикот:

- овластено Правно лице од областа на безбедност при работа: "Технички Институт Македонија" ДОО Неготино, ул. Железничка бр.8 Неготино, а врз основа на склучен взаемен договор,

- здравствена установа од областа на медицина на трудот, Приватна здравствена установа Поликлиника од примарна здравствена заштита Д-р Чирков од Кавадарци и

- претставник на вработените за безбедност и здравје при работа, Елизабета Трајкова Јанева.

Сите горенаведени одговорни и овластени лица имаат обврска да соработуваат меѓусебно при спроведувањето на постапката за проценка на ризик на работно место, како и за сите прашања во врска со превентивните мерки за безбедност и здравје при работа, во согласност со член 7 од истиот закон.

Во Кавадарци, февруари 2016 година

М.П.

потпис на работодавателот
Директор,

Вовед

Со донесувањето и стапувањето во сила на законот за безбедност и здравје при работа, работодавателите имаат законска обврска и мора да се справат со здравствените и безбедносните ризици на работните места и во работната средина.

Како специјален закон со кој детално се регулира безбедноста и здравјето при работа е донесен Законот за безбедност и здравје при работа во кој е пропишано дека работодавателот е должен за секое работно место да изготви изјава за безбедност која претставува документ кој ги опишува карактеристиките на работниот процес и содржи идентификација на опасностите и процена на ризикот за безбедноста и здравјето на работното место и пропишува соодветни мерки за заштита.

Правен основ за проценка на ризик на работно место

Закони и законски прописи

Проценката на ризикот на работното место во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци е извршена во согласност со следните национални и меѓународни прописи:

Користени се следните национални прописи:

Закони

- Закон за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13),
- Закон за инспекција на труд (Сл. Весник на РМ бр. 35/97 од 23 јули 1997),
- Закон за работните односи (Службен весник на РМ бр. 16/2010),
- Закон за здравственото осигурување (Службен весник на РМ бр. 19/2011),
- Закон за здравствената заштита (Службен весник на РМ бр. 38/1991),
- Закон за пензиско и инвалидско осигурување (Службен весник на РМ бр. 80/1993),
- Закон за животна средина (Службен весник на РМ бр. 53/2005).

Правилници донесени според членовите и одредбите во Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13)

- Правилник за начинот на изготвување на изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова процената на ризикот,
- Правилник за начинот на водење на евиденција во областа на безбедност и здравје при работа,
- Правилник за минималните барања за безбедност и здравје на вработените на работниот простор,
- Правилник за безбедност и здравје при употреба на опрема за работа,
- Правилник за личната заштитна опрема која вработените ја употребуваат при работа,
- Правилник за безбедност и здравје при работа при рачно пренесување на товар,
- Правилник за безбедност и здравје при работа на вработените изложени на ризик од бучава,
- Правилник за мерките за заштита при работа со екрани,
- Правилник за знаци за безбедност и здравје при работа,
- Правилник за условите за вработените, организацијата, техничките и другите услови кои треба да ги исполни правното или физичкото лице за вршење на стручни работи ,
- Правилник за условите, начинот и програмата за полагање стручен испит за безбедност при работа,

- Правилник за формата и содржината на образецот за известување за започнување со вршење на дејност,
- Правилник за постапката и висината на трошоците за издавање овластување за вршење на стручни работи за безбедност при работа на правното или физичкото лице,
- Уредба за видот, начинот, обемот и ценовникот на здравствените прегледи на вработените (Службен весник на РМ бр. 60/2013).

Меѓународна организација на трудот

Општи конвенции

- Конвенција бр.135 за работничките претставници,
- Конвенција бр.155 за заштита на работата, здравствената заштита и работната средина,
- Конвенција бр.161 за службите на медицината на трудот.

Посебни конвенции

- Конвенција бр.127 за максималната тежина на товарот,
- Конвенција бр.139 за професионалниот ризик,
- Конвенција бр.148 за заштита од професионални ризици во работната средина предизвикани од загадување на воздухот, бучава и вибрации.

Општи препораки

- Препорака бр. 143 за работничките претставници,
- Препорака бр. 164 за заштита на работата во работната средина,
- Препорака бр. 171 за службите на медицината на трудот,
- Препорака бр. 178 за ноќната работа.

Посебни препораки

- Препорака бр. 97 за заштита на здравјето на работникот на работното место,
- Препорака бр. 128 за максималната тежина на товарот,
- Препорака бр. 156 за заштита од професионални ризици во работната средина предизвикани од загадување на воздухот, бучава и вибрации.

Интернет страници за информации:

- www.mtsp.gov.mk
- www.dit.gov.mk

Апликации и контролни листи од областа на безбедноста и здравје при работа:

- известување за несреќа на работа,
- известување за започнување со вршење на дејност,
- контролен лист за правата и обврските од областа на работните односи,
- контролен лист за исполнети мерки од областа безбедност и здравје при работа.

Проценката на ризикот е основа за безбедно и здраво работно место и им овозможува на работодавателите да ги спроведуваат специфичните мерки кои се неопходни за безбедноста и заштитата на здравјето на вработените.

Во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци безбедноста и здравјето при работа се регулира со Договорот за работа кој се потпишува помеѓу работодавателот и работникот при неговото вработување.

1. Општи податоци

Работните активности во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци се одвиваат на една локација и според тоа е и изготвена организацијата и овластувањата.

1.1 Работно име (име), седиште и адреса на работодавателот

Име	Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци
Адреса	Ул. Пионерска бр.24
Место	Кавадарци
Телефон, факс	/
E-mail	todehadzitefov@yahoo.com
Матичен број	4342089
Организационен облик	02.1 – образовна установа
Приоритетна дејност/Главна приходна шифра	85.20 – Основно образование
Одговорни лица	Николче Нешковски, Директор

1.2 Податоци за стручните лица кои ја вршат Проценката на ризикот

Име	Технички Институт Македонија Друштво за техничко испитување, контрола и анализа ДОО Неготино
Адреса	ул.Железничка бр.8. Неготино
Место	Неготино
Телефони	043 370-040, факс 043 371-866, моб.071 371-777
E-mail, web	tehnickiinstitut@yahoo.com, www.tehnickiinstitutmakedonija.com
Матичен број	6477259
Овластување за вршење стручни работи	Решение Бр. 07-9700/5 од 10.11.2014 од страна на Министерството за труд и социјална политика на Република Македонија и Решение од Министерство за здравство бр. 22-5506/2 од 01.06.2011 година на Поликлиника од примарна здравствена заштита „Д-р Чирков“, овластена ординација од Медицина на трудот
Стручно лице кое ја изготви Изјавата за безбедност	Дипл.маш.инж. Димитар Пенков со Уверение за положен стручен испит бр.498 издадено од Министерството за труд и социјална политика на Република Македонија

2. ОПИС НА ПРОЦЕСОТ НА РАБОТА, ОПИС НА СРЕДСТВАТА ЗА РАБОТА И СРЕДСТВАТА И ОПРЕМАТА ЗА ЛИЧНА ЗАШТИТА НА РАБОТА

Во животот на секој човек една од основните вештини кои треба да ги научи се читање, пишување и сметање и да добие општо познавање за нивната физичка, социјална и економска средина. Во исто време, важно е да се знае како да учите за да би биле во состојба да ги совладате новите и технички сложени облици на информација.

Преку едукација и исто така се развиваат чувства за сопствената култура, почитување на принципите и солидарноста. Преку школување се обликува свеста и погледите на поединецот, кога станува збор за процеси во општеството. Сите образовни системи се базираат на познавање на историјата на општеството.

Институционализацијата на образованието и покрај тоа што врз основа на усвојување на збир од правила и социјални вредности, се огледува и во знаења и вештини кои поединецот ги совладува во процесот на обуката. Преку силен образовен систем се менува структурата на општеството, на семејството и професијата.

Покрај семејството и училиштето го подготвува детето за неговата улога во понатамошниот живот.

Образованието е всушност израз на социјалниот систем. Тоа денес значи еднакви шанси кои отвараат можност за менување на положбата кај некои поединци кои ја стекнале со раѓање или наследство.

Стектатите знаења и образовните вештини се многу применливи и корисни во практичниот живот. Иако лицата се стекнуваат со знаењата индивидуално тоа е богатство на сите луѓе во општеството.

2.1 Опис на работниот процес

Во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци воспитно образовната дејност ја реализираат околу 84 вработени од кои 62 се наставници кои со својата стручност и професионалност ги подучуваат учениците, ги откриваат нивните способности и им даваат знаење преку редовната настава и воннаставните активности.

Современите текови и промени во сите сфери на живеење предизвикуваат промени и во образованието.

Наставникот од авторитарен тип на раководител се трансформира во демократски тип, планер и активен истражувач. Додека пак ученикот од пасивен слушател се промени во активен учесник во реализацијата на наставата.

Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци е образовна установа за сите ученици создава услови за стекнување на знаења и за оптимален развој на нивните индивидуални способности, образованието и воспитанието го организира на најпогоден начин со цел да се зголеми квалитетот и ефикасноста во наставата, преку однапред утврдените национални општообразовни стандарди се залага за систематско осовременување на содржините, формите и наставните методи.

2.2 Објекти

Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци се наоѓа на улица Пионерска бр.24 во градското подрачје на Кавадарци.

Општинското училиште располага со објект каде се одвива наставата и дворно место. Целокупното дворно место е многу убаво уредено, поплочено со бекатон плочки, украсни жардинери во кои се насадени цвеќиња, дрвја убаво оградени во посебен простор, клупи за одмор, доволен број на корпи за отпадоци и контејнери за оделување на хартија од пластика.

Целиот внатрешен простор на училиштето е поделен согласно потребите за организирање и извршување на активностите од областа на воспитно-образовниот процес. Училиштето располага со училници, канцеларија за директорот, административните работници, наставниците и останатиот персонал. Исто така во основното општинско училиште има и просторија за административно-техничкиот персонал и секако помошни простории чајна кујна и санитарен јаз. Со тоа се создадени оптимални услови за реализација на воспитно-образовниот процес.

Објектот на основното училиште се затоплува со централно парно греење со сопствена котлара на тврдо гориво, а исто така во канцелариите има и клима уреди за разладување на внатрешниот просторот.

Во внатрешноста конекцијата помеѓу двата спрата е со скали кои не се поплочени туку се направени со терацо а воедно се оградени и безбедни за движење.

Вентилацијата е по природен пат од врати и прозорци. Има инсталирано ПП апарати, орманче за прва помош, знаци за предупредување и забрана поставени на влезот во училиштето и целиот објект е под видео надзор.

Во сите работни простории и во дворното место, се одржува високо нивото на хигиената со мал исклучок во котларата и работилницата кое е работно место на вработениот одржувач наопрема.

Објектот е ограден со железна ограда за спречување на неовластено влегување во имотот на училиштето.

Слика 2.2.1 – Приказ на објектот на Општинско основно училиште
ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци

2.2.1 Работни и помошни објекти

Во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци работните простории се изградени во согласност со барањата на Законот за безбедност и здравје при работа и неговите прописи и правилници и ги исполнуваат минимално-техничките барања за вршење на здравствени услуги и започнување со работа во дејноста.

Според прописите и правилниците за работни и помошни простории и простори извршено е следново:

- висината во работните простории е над 2,5 метри,
- на секое вработено лице доаѓа околу 2 m² поден простор на располагање, или 10 m³ воздушен простор,

- подовите во просториите во кои е предвидено задржување на вработените повеќе од два часа во една смена се топли (подни плочки, топли подметачи), областите и површините за движење на вработените се рамни, мазни, без вдлабнатини и оштетувања, не се лизгаат,

- во поголемиот дел од работниот простор обезбедено е природно осветлување и вештачко електрично осветлување, има климатизационен уред за регулирање на микроклиматските фактори,
- обезбеден е санитарен тоалет и мијалник со соодветен прибор и опрема за сите вработени,
- обезбедени се потребните патишта за премин и пристап, транспорт и евакуација на вработените, истите се со задоволително ниво на изградба со оглед на распоредот, ширината на излезот за успешна евакуација на сите присутни и вработени,
- загревањето на работните простории е решено со централно парно греење, а разладувањето со микроклиматски уреди, напојувани со електрична енергија.

Слика 2.2.1.1 – Приказ на обезбеден и на соодветно место поставен ПП апарат во работниот простор на Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци

Според расположливата техничка документација и увидот на лице место констатирана е следната состојба:

Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци кое се наоѓа на улица Пионерска бр. 24 за извршување на својата дејност има основано основно училиште на споменатата адреса во градското подрачје на Кавадарци, во чие дворно место има опремено објект за успешно исполнување на работните обврски на вработените административни работници, наставници, одржувач на опрема, возач и хигиеничари.

2.2.1.1 Административно управен дел

Име	Работен простор за административниот работник
Намена	Извршување на работни задачи на административниот работник, администрација, пренос на информации

Опис	<p>Административниот управен дел и канцелариите се сместени во објектот на Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци. Во овој дел има опремени канцеларии за потребите на работниот процес. Една од нив е определена за директорот, чија што главна улога се состои од извршување на активности за раководење со училиштето. Останатите канцеларии се наменети за секретарот, педагог, психолог, дефектолог, библиотекар и економ.</p> <p>Административно управниот дел во својот работен простор ја има потребната опрема и помошни апарати со кои се обезбедуваат хигиенско, технички услови и доволно светлина, чист воздух и температурни услови за работа. Канцелариите се климатизирани. На прозорците има обични завеси, кои можат рачно да се регулираат за да се добие потребното природно осветлување. Во нив без никакви потешкотии се одвиваат работните задачи бидејќи се опремени и со работни бироа, потребните апарати и технички помагала.</p> <div data-bbox="451 730 1345 1368" data-label="Image"> </div> <p>приказ на дел од административниот простор</p>
------	--

2.2.1.2 Работен простор

Име	Работен простор на наставник, одржувач на опрема, возач и хигиеничар
Намена	Исполнување на работните обврски на наставник, одржувач на опрема, возач и хигиеничар
Опис	<p>Работниот простор е сместен во објект-зграда заедно со административноуправниот дел на Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци. Во внатрешноста на зградата се сместени училниците кои се работен простор на наставникот, котларата, помошните простории чајна кујна и санитарен јаз.</p> <p>Во ходниците има поставено ПП апарати, орманче за прва помош и видео камери за визуелен надзор.</p> <p>Внатрешниот простор е поделен на повеќе засебни работни простории во кои вработените ги исполнуваат работните обврски.</p> <p>Во целокупниот објект се одржува солидно ниво на хигиена во сите работни и помошни простории.</p>

Во објектот се поставени сите потребни инсталации за правилно и непречено одвивање на работниот процес на вработените лица. Просториите на објектот се затоплуваат со централно парно греење а се разладуваат со микроклиматски уреди.

приказ на дел од внатрешниот работен простор

2.2.1.3 Инсталации во главниот објект

Употребени материјали за потребните инсталации во објектот пропишани со главниот проект не се опасни по безбедноста и здравјето на вработените и соработниците кои престојуваат во објектот и просториите.

Во работните простории на основното училиште се изведени следните потребни инсталации:

- електрични инсталации за напојување на опремата за работа,
- електрично осветлување,
- монофазни и трофазни приклучници,
- топлотно греење,
- воздушна вентилација,
- уреди за климатизација,
- санитарен чвор.

Градежните материјали кои се користени во градбата не се од листата на опасни материјали (нема азбестни плочи, нема ПП аларми со зрачење). Градбата е прописно изведена согласно позитивната законска регулатива и техничките прописи за градба на училиште.

Партерното решение на дворното место, овозможува безбеден внатрешен и надворешен транспорт со возилата без ризик за вработените кои се движат како пешаци.

Димензиите на просториите имаат доволна површина и висина, како и воздушен простор за безбедно извршување на работните задачи:

- строго е забрането пушењето во објектите на Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци,
- објектот поседува биолошки и хемиски исправна и чиста вода,

- вратата на училиштето е со соодветна широчина за бројот на посетители заедно со присутните вработени и ученици. Вратата не се заклучува во текот на работното време,

- системот за водовод, канализација и електрична инсталација е изведен според прописите и стандардите.

Објектот е современ со сите потребни инсталации за работа на опремата инсталирана во нив.

Заклучок:

Сите употребени материјали за изградба на објектот пропишани со главниот проект не се опасни по безбедноста и здравјето на вработените, за учениците, клиентите и соработниците кои престојуваат во објектите и просториите, како и за животната средина. Тој е прописно изведен согласно законската регулатива и техничките прописи за градба на училиште. Од тука цениме дека објектот е безбеден за работа. Времето за евакуација овозможува брза, навремена и непопречувана евакуација.

Стручните извештаи од извршените прегледи на истите се достапни на увид кај работодавателот.

Противпожарните апарати се на безбедно и соодветно место поставени.

Вентилацијата е по природен пат (од врати и прозори) и по вештачки пат со климатизационен уред и е на задоволително ниво.

Осветлувањето во работните простории е комбинирано: природно и вештачко и е прописно димензионирано и инсталирано со вкопани кабли, така што не претставува ризик за несреќи за вработените.

На опремата има ознаки и известување за безбедноста при работењето.

Заклучок од извршениот увид на просториите и објектот каде се извршува целокупната дејност во училиштето:

Според оценката на безбедноста на просториите и објектот на Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци и горенаведените елементи на разгледување, утврдуваме дека објектот, просториите и инсталациите се прописно изведени, редовно се одржуваат и се безбедни за извршување на работата согласно утврдената дејност на разгледуваното основно училиште.

Потребно е да се превземат мали корективни мерки околу:

- да се посвети посебно внимание на одржување на системот на вентилација, особено во периодот на високи температури.

2.3 Опис на средствата за работа

За изведување на активностите Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци поседува опрема и средства за работа.

Средствата и опремата за работа соодветно на правилниците за постапките за преглед и испитување на средствата и опремата за работа подлежат на периодични прегледи и испитувања, па испитувањата на опремата се вршат според позитивните законски прописи на Република Македонија и дадените упатства на производителите.

Во средства за работа на Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци спаѓаат опрема за работа на административните работници, наставниците, одржувач на опрема, возач и хигиеничар:

- работни бироа со фиоки,
- работна столица, ергономска, подесива,
- катедри,

- географски и рељефни карти,
- касетофон,
- ТВ приемници,
- микроскопи,
- компјутери,
- принтери,
- телефакс,
- лаптоп,
- телефони, фиксни, мобилни, факс машини,
- дигитрони,
- табли,
- прибор и опрема за пишување на табли (креди, сунѓери и сл),
- котел за централно греење,
- рачна брусилка,
- рачна дупчалка (бормашина),
- менгеме, скала за качување,
- разновиден рачен алат (клешти, цвик-цангли, разни клучеви, макази за лим,
- лесно патничко возило,
- метли, четки, кофи, крпи за бришење, стари крпи, правосмукалка, скали.

2.4 Прегледи, испитување и одржување на опремата за работа

Стручното правно или физичко лице врз основа на стручниот извештај за исправноста на опремата и преглед на другата документација, издава Сертификати според Техничкиот извештај од извршениот технички преглед на сите инструменти.

Стручните извештаи од испитувањата на опремата, уредите и заштитно заземјување се достапни за увид кај работодавателот кој ги има во своја евиденција.

Како крајна заштитна мерка, освен одржувањето е и замената со нова опрема по истекот на работниот век, по нарушување на исправноста на инструментите и уредите за работа, како и поради технолошкиот развој и достапност на нова напредна технологија.

2.5 Средства и опрема за лична заштита

Дефиниција

Лична заштитна опрема е секоја опрема, нејзин додаток или дополнување која вработениот ја носи, држи и употребува при работата со цел за заштита од опасности, загрозувачки по неговата безбедност и здравје, заштитини очила, ракавици, чевли, одело, шлем и друго, во зависност од ризиците на работното место.

Личната заштитна опрема за вработените во е во согласност со Правилникот за безбедност и здравје при работа и Одлуката за користење на личната заштитна опрема на вработените и таа е следната:

- работен мантил,
- памучна мајца на кратки ракави,
- заштитни гумени ракавици,
- респираторна заштитна маска,
- заштитни слушалки.

Горенаведената лична заштитна опрема со која располага училиштето е достапна за сите вработени. При секое оштетување на опремата се набавува нова опрема и се заменува старата и дотраена.

3. Снимање на организацијата на работа

3.1 Утврдена состојба

Снимањето на организацијата на работата во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЦИ-ТЕФОВ Кавадарци е извршено на основа на разговорот со директорот.

Извршен е увид во работните простории и работната околина на организацијата. Утврдена е следната фактичка состојба:

		има	нема	забелешка
1	Пристап до објектите	•		- објектот излегуваат на асфалтирана улица
2	Објектите се оградени	•		- објектот е ограден
3	Дали има план, опрема и обука за ППЗ	•		- нема податок за план и обука за ППЗ а има опрема
4	План за евакуација и спасување	•		- нема податок за план за евакуација и спасување
5	Поставени знаци за безбедност (забрана, опасност, известување)	•		- има поставено знаци
6	Повремени и редовни прегледи на опрема	•		- согласно правилата и пропишаните стандарди
7	Повремени и редовни здравствени прегледи	•		- има извршено редовни здравствени прегледи
8	Прекувремена работа		•	- нема
9	Работа во смени	•		
10	Спроведени мерења на штетности и микроклима	•		- спроведени се мерења на штетности и микроклима
11	Работа на терен	•		- по потреба за административните работници и возачот
12	Работни напатствија за вработените		•	- нема податок
13	Одредени и обележани патеки на движење	•		- има
14	Има ли евидентирани повреди и несреќи на некое од работните места		•	- нема
15	Дали има превземено било какви мерки за безбедност и здравје при работа од работодавателот	•		- вработените имаат поминато обука за безбедност и здравје при работа, изготвено изјави за безбедност, се води писмена евиденција од областа на безбедност и здравје при работа
16	Дали осветлувањето надвор и во објектот задоволува	•		- осветлувањето таму каде што е потребно задоволува
17	Дали се одржува задоволително ниво на хигиена	•		- хигиената е на солидно ниво
18	Дали се инсталирани светла за итни случаи или кога нормалното		•	

	осветлување не задоволува			
19	Дали се инсталирани орманчиња за прва помош	•		-има инсталирано орманчиња за прва помош
20	Дали има назначено стручно лице за безбедност и здравје при работа		•	
21	Дали има претставник избран од страна на работниците	•		- има избрано претставник од страна на работниците
22	Дали има обезбедено соодветна лична заштитна опрема за вработените	•		- има обезбедено и е евидентирано во писмена форма
23	Дали се води писмена евиденција од областа на безбедноста и здравје при работа	•		- се води целосна евиденција од областа на безбедноста и здравје при работа

3.2 Систематизација и групирање на работните места

Има утврдено внатрешна организација и систематизација на работни места во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци.

Утврдени се вкупно 84 работници распределени на следниве работни места:

- административен работник, 8 работници,
- наставник, 62 работници,
- одржувач на опрема, 2-ца работници,
- возач, 1 работник и
- хигиеничар, 11 работници.

Работодавателот има вработено 23 работници од машки пол и 61 од женски пол.

Работодавателот нема вработени работници помлади од 18 години, ниту пак има вработено инвалиди на трудот.

Старосната структура на вработените е задоволителна и одговара на тежината на работните задачи. Одморите и отсуствата не се користат колективно со исклучок за време на летниот распуст кога учениците не посетуваат настава и вработените имаат колективен одмор од околу 30 дена, туку по индивидуални барања на работниците и одобрување на работодавателот по изготвен план за користење на одморите во согласност со работните обврски затоа што училиштето работи во одреден период во годината и има летен и зимски распуст.

Податоци за повреди на работното место и заболувања:

- податоци за повреди на работното место, нема повредени,
- податоци за професионални заболувања, нема заболени,
- податоци за болести во врска со работата, нема заболени.

Анализа на преземени превентивни мерки:

- работодавателот има организирано обука и оспособување на вработените за безбедна и здрава работа.

4. Користена методологија за Проценка на ризик на работното место

4.1 Вовед

Согласно Програмата на Владата на Република Македонија за безбедност и здравје при работа е утврдена стратегија за развој во врска со заштитата на животот,

здравјето и работоспособноста на вработените и спречување на повреди при работа и професионални и други болести поврзани со работењето.

4.2 Законски норми за безбедност и здравје при работа

Согласно со Уставот на Република Македонија во законската регулатива е донесен и Закон за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13), кој е уставна категорија со статус на основно право на секој вработен кое влегува во групата на уставно гарантираните, економски, социјални и хуманитарни права на човекот. Овој статус е определен со меѓународните прописи (Европска социјална повелба 1961-1991 год.). Врз основа на ова безбедноста и здравјето при работа е составен дел на организацијата на работата и истата ја организира, уредува и обезбедува работодавачот во согласност со Законот за безбедноста и здравјето при работа.

Со овој закон се утврдуваат:

- мерките за безбедност и здравје при работа,
- општи и други обврски на работодавачот,
- правата и обврските на вработените,
- превентивни мерки против професионални ризици,
- информирање,
- овластување,
- надзор,
- прекршочни одредби.

4.3 Дефиниции

Ризик- веројатност за настанување на повреди, заболувања или општетување на здравјето на вработениот, како резултат на опасности и штетности при работа.

Штетност—се штетните фактори од работната околина кои со своите карактеристики и својства можат да предизвикаат негативни ефекти врз здравјето на изложените работници.

Опасност-се она што има потенцијал да предизвика штета, како на пример повреда при работа или професионално заболување, да ги оштети околината, имотот или опремата.

Проценка на ризик-процес на испитување на ризикот по здравјето и безбедноста на работно место, предизвикан од опасностите и штетностите на работното место.

Работно место-е секое место наменето за извршување на работа, лоцирана во просториите на работодавачот или во некоја привремена или подвижна работна локација до која вработениот има пристап во текот на неговата работа и која е под директна или индиректна контрола на работодавачот.

Работна средина- е простор во кој се извршува работата, работното место, условите за работа, работните процеси, социјалните односи, како и други влијанија на надворешната средина.

Средства за работа- се работни и помошни простории, опрема за работа, опрема за лична заштита, супстанции и препарати и секое друго средство кое се користи при работниот процес или е на друг начин поврзан со истиот.

Опрема за работа- е секоја машина, апарат, алат или друга опрема која се користи во работниот процес.

4.4 Постапка за проценување на вредноста на ризик на работно место и негово намалување

Проценка на нивото на ризикот на работно место во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци е извршена на основата на модифицираната AUVA

(Allgemeine Unfall versicherungs anstalt, метод на австриската група на производители на целоуза и хартија) и BG (Die gewerblichen Berufs genossenschaften, метод на германските струкови здруженија) методологија.

Проценката на ризик на работното место треба да се повтори секогаш кога ќе се појави било каква промена која може да влијае врз забележаната опасност, како што се нови процедури во производниот процес, нова опрема или материјали, промена во организацијата на работата, нови работни простории и др.

4.4.1 Опасности и штетности

При утврдување на податоците за опасностите и штетностите на работното место и во работната средина го користиме групирањето на опасностите и штетностите според Правилникот за начинот на изготвување на изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место, изработен врз основа на член 11 став 5 од Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр 53/13).

Опасностите и штетностите според својата природа се препознаваат како:

Опасности:

- механички
- карактеристики на работното место
- опасност од електрична енергија
- опасност од транспорт и движење
- пожар и експлозии

Штетности:

- физички
- хемиски
- биолошки
- психички и физички напори
- организација на работа
- опасни материи
- останати штетности

1. Механички опасности, кои се јавуваат со користење односно употреба на опремата за работа:

- недоволна безбедност поради вртливи или подвижни делови,
- слободно движење на деловите или материјалите кои можат да нанесат повреда на вработениот,
- користење на опасни средства за работа кои можат да предизвикаат експлозии или пожар,
- неможност или ограниченост за навремено преместување од работното место, изложеност на затворање, механички удар, поклопување и сл. и
- други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности.

2. Опасности кои се јавуваат во врска со карактеристиките на работното место, како што се:

- опасни површини (подови, површини за газење или површини со кои вработените доаѓаат во контакт, а имаат остри рабови, шилци, испакнати делови и сл.),
- можност за лизгање или сопнување (влажни или лизгави површини),
- физичка нестабилност на работното место,
- можни последици или пречки поради задолжителната употреба на средствата или опремата за лична заштита при работа,

- влијанија поради обавување на работниот процес со примена на несоодветни или неприлагодени методи на работа и
- други опасности кои може да се јават во врска со карактеристики на работното место и начинот на работа.

3. Опасности кои се јавуваат со користење на електрична енергија како што се:

- опасност од директен допир со делови на електрична инсталација и опрема под напон,
- опасност од индиректен допир со делови на електрична инсталација и опрема под напон,
- опасност од топлотното дејство кое го создаваат електрична опрема и инсталациите (прегрејување, пожар, експлозија, електричен лак или искрење и др.),
- опасности од удар на гром и последици од атмосферско празнење,
- опасност од штетното влијание на електростатичен електрицитет и

4. Штетности кои настануваат или се јавуваат во текот на работниот процес, како што се:

- а) хемиски штетности:
- прашина, течности, гасови и чад (вдишување, гушење, навлегување во телото преку кожата, изгореници, труење и сл.),
 - присутност на лесно нагризувачки материи,
- б) физички штетности:
- бучава и механички вибрации,
 - зголемен или намален атмосферски притисок,
 - штетни влијанија на зрачења (јонизирачко зрачење, нејонизирачко зрачење, топлинско зрачење),
 - несоодветна-недоволна осветленост,
 - штетни атмосферски влијанија (работа на отворено),
 - работа во близина на вода или под површината на водата и
 - употреба на запаливи и експлозивни материи.
- в) биолошки штетности (изложеност на инфективни агенси, микроорганизми, алергени, работа со животни),
- г) други штетности кои се јавуваат во текот на работниот процес, а кои може да бидат причина за повреда на работа, професионалното заболување или болест во врска со работа.

5. Штетности кои произлегуваат од психички и психофизиолошки напори, кои се врзуваат за работното место и работите кои вработените ги обавуваат, како што се:

- нефизиолошка положба на телото (долготрајно стоење, седење, клечење и сл),
- неповолни ергономски фактори,
- напрегања при обавување на одредени работи кои предизвикуваат психолошки оптоварување (стрес, монотонија и сл.) и
- одговорност во прием и пренос на информации, користење на соодветни знаења и способности, одговорност во правилата на однесувањето, брзи измени на работите процедури, интензитет на работа, просторна условеност на работното место, конфликтни ситуации, работа со странки, работа со пари, недоволна мотивација за работа, одговорност во раководење, потреба за донесување на одлуки и сл).

6. Штетности врзани за организацијата на работата, како што се:

- работа подолга од полното работно време, прекувремена работа, работа во смени, ноќна работа и готовност во случај на интервенции.

7. Останати штетности кои се јавуваат на работни места, како што се:

- штетности кои предизвикуваат други лица (насилство на работа при работа на шалтер, насилство на работа при работа на обезбедување, работа со животни, работа на ревизори, инспекции, полиција, здравствени работници, работа во атмосфера со висок и низок притисок, работа во близина на води, работа под површината на водата и др.)

За разлика од поголемиот број на штетности кои можат да се најдат во работната средина и за кои постојат веќе дефинирани дозволени вредности, стандарди или препораки, за психофизиолошките штетности универзални норми не постојат.

Важноста на споманатото произлегува од фактите дека има се поголем број на работни места на кои во значителна големина е присутно психолошкото оптаварување (психички стрес, мобинг).

4.4.2 Проценување на вредноста на ризик на работно место

За проценување на вредноста на ризик на работно место ја користиме следната формула:

$$\text{РИЗИК} = \text{ТП} * \text{ЗИ} * \text{ВП} * \text{БО}$$

каде параметрите наведени во формулата означуваат:

ТП – тежина на потенцијалните повреди
ЗИ – зачестеност на изложување на опасности
ВП – веројатност на повредување
БО – број на изложени особи

ТП – тежина на потенцијалните повреди

За дефинирање на факторот ТП се користи следнава скала:

тежина на потенцијалните повреди	ТП
гребаници, нагмечувања и сл.	0.1
посекотини, раздеротини и сл.	0.5
привремени лесни оболувања, кршење на помали коски, изгореници и сл.	2
привремени тешки заболувања, кршење на главни коски, потешки изгореници и сл.	4
трајни заболувања, губење на око, слух, екстремитет и сл.	6
тешки трајни заболувања, губење на видот, губење на повеќе екстремитети и сл.	10
фатални повреди - смрт	15

ЗИ – зачестеност на изложување на опасности

За дефинирање на факторот ЗИ се користи следнава скала:

зачестеност на изложување на опасности	ЗИ
еднаш годишно	0.5
еднаш месечно	1
еднаш неделно	1.5
еднаш дневно	2.5
секој час	4
непрекинато	5

ВП – веројатност на повредувања

За дефинирање на факторот ВП се користи следната скала:

веројатност на повредувања	ВП
речиси невозможно, возможно само под исклучителни околности	0.33
многу малку возможно, но сепак може да се случи	1
малку возможно, но сепак може да се случи	1.5
може да се случи, иако е невообичаено	2
постои реална шанса да се случи	5
можно е но сепак претставува изненадување	8
веројатно, треба да се очекува дека ќе се случи	10
сигурно, ќе се случи без секаков сомнеж	15

БО – број на изложени особи

За дефинирање на факторот БО се користи следнава скала:

број на изложени особи	БО
1 – 2	1
3 – 7	2
8 – 15	4
16 – 50	8
50+	12

4.4.3 Категоризација на ризикот

За категоризација на ризикот добиен со примена на формулата

$$\text{РИЗИК} = \text{ТП} * \text{ЗИ} * \text{ВП} * \text{БО}$$

се користи следната скала:

категирија на ризик	РИЗИК = ТП * ЗИ * ВП * БО
прифатлив ризик не бара било какви активности на намалување на ризикот	0 – 5
мал ризик мал ризик за безбедноста и здравјето при работа	6 – 50
умерен ризик ризикот постои и потребно е да се одредат мерки за негово намалување	51 – 250
висок ризик значаен ризик, обавезно да се одредат мерки за негово намалување	251 – 500
неприфатлив ризик работа при ваков ризик е неприфатлива	501 +

4.4.4 Чекори при проценка на ризик на работно место

Чекор 1: собирање на податоци од тековна состојба

Чекор 2: идентификација на опасност и штетности

Чекор 3: проценка на експозиција/ефекти и дефинирање на ризик

Чекор 4: превентивни/корективни акции

Чекор 5: документирање на извршената проценка

4.5 Карактеристични податоци релевантни за изработка на проценката на ризик

Препознавањето и утврдувањето на опасностите и штетностите на работното место и во работната околина се врши врз основа на податоците кои се собираат од документацијата со која располага работодавачот, со набљудување и следење на процесот на работа на работното место и обезбедување на потребните информации од вработените по пат на разговор со нив.

Проценката на ризикот на работното место, која се засновува на анализа на веројатноста на настаните и случувањата и тежината на евентуалните и можни повреди на работното место, оштетувањата по здравјето или заболување на вработените поврзани со работата предизвикани на работното место и во работната средина, извршена е со модификуваната AUVA/BG методологија

4.5.1 Извештаи за претходните и периодичните лекарски прегледи на вработените

На вработените им се обезбедува извршување на редовни и периодични прегледи.

За сите вработени предвидени се редовни периодични здравствени прегледи на секои 24 месеци.

За сите нив ќе се води уредна евиденција согласно донесените прописи за безбедност при работа. За сите ново вработени кои не поминале медицински прегледи истите ќе бидат извршени во најскоро време, по определена динамика.

4.5.2 Податоци за повреди на работно место, професионални болести и болести поврзани со работа

Директорот, заедно со останатите вработени води грижа за техничката и здравствената заштита на вработените, како и за отстранување на професионалните болести и нивните причинители.

Во основното училиште ќе се води евиденција за повредите на работното место и професионалните болести во врска со работното место.

4.5.3 Анализа на преземените мерки за спречување на повредите на работното место, професионалните болести и болести поврзани со работа

Општинското основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци прави големи напори и вложува финансиски средства за хуманизација на работата. За постигнување што повисок степен на безбедноста и здравјето на вработените воведени се постапки во согласност со законската регулатива, кои се однесуваат на:

- безбедноста при движење во текот на работата,
- одржување на хигиена во работните простории,
- заштитни и превентивни мерки против опасноста од удар на електричната струја,
- средства за лична заштита.

На хигиенско санитарната заштита, исто така и се посветува соодветно внимание.

За таа цел на вработените им се обезбедени гардероби за чување на сопствената и работната облека, на местото каде има мијалник и вода за миене обезбедено е и сапун и чиста крпа за бришење.

Посебно се посветува соодветно внимание на изборот и снабдувањето на вработените со личната заштитна опрема, како и истакнувањето на потребата од нејзино користење. Личната заштитна опрема се одредува и употребува за секое работно место прецизирана со Проценката на ризикот на тоа работно место.

Во училиштето ќе се преземат следниве мерки кои ќе влијаат на превентивното дејствување врз зголемување на безбедноста на работното место и во работната околина:

- безбедно работење со опремата и уредите за работа, ќе се изврши обука на вработените за безбедна и здрава работа,
- укажување прва помош во случај на повреда на работа, ќе се изврши обука за оспособување на вработените за давање на прва помош и обука за ПП заштита,
- периодични испитувања на опремата и уредите за работа, ќе се изврши технички преглед на опремата и средствата за работа.

4.5.4 Упатства за безбедна работа

Ќе се изработат кратки упатства за безбедна работа со опремата и средства за работа кои ќе им бидат достапни на вработените, односно ќе бидат истакнати на работното место.

4.6 Методологија за вршење на тестирање на условите во работната средина: микроклима, физички и хемиски штетности

Методолошки пристап во снимањето, обработката и оценката на присуството на микроклиматските услови и физичко, хемиските штетности

При изработка на анализа на микроклиматските услови и физичко, хемиските штетности во работната средина ќе се користат податоци добиени од мерењата извршени во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци.

При донесување на заклучоци за микроклиматските услови и физичко, хемиските штетности во работната средина ќе се користат постоечките стандарди и признатите нормативи за безбедност и здравје при работа.

За правилно толкување на резултатите го даваме следново објаснување:

Прашината е ризичен параметар во работниот процес и таа штетно влијае на респираторниот систем на вработените, но истовремено има влијание и дејствува и во еден поширок спектар. Правот се лепи на стаклените и металните површини на постројките и уредите, намалувајќи ја видливоста, се акумулира на платформите, скалите и патеките, со што ја зголемува потребата од често чистење.

Микроклиматски услови

При констатирањето на комфорот во работната средина се контролираат следните параметри во работните простории:

- температура на воздухот,
- релативна влажност на воздухот и
- брзина на струење на воздухот.

Мерењето на овие параметри се врши при надворешни услови кои го треба да го карактеризираат топлиот период (температура на надворешниот воздух над 10 °C) и соодветно студениот период (температура на надворешниот воздух под 10 °C).

Осветленост

Просториите мораат да бидат во секој свој дел доволно осветлени. Освен тоа осветлението мора да одговара и на барањата кои произлегуваат од техничко технолошките процеси кои се вршат на работното место. Осветленоста на најслабо осветленото место во просторијата спрема просечната осветленост на целата просторија мора да биде во согласност со следната табела:

Барања	Однос на осветленоста на најслабо
--------	-----------------------------------

	осветленото место во согласност со просечната осветленост во просторијата
многу мали	1: 6 до 1: 3
мали	1: 3
средни и големи	1: 2,5
големи и многу големи	1: 1,5

Табела за барања на работното место и дозволени вредности на осветленост

Бучава

Оценка на делувањето на бучавата се врши со споредување на измереното ниво на бучава изразено во децибел dB(A) на тоа работно место или просторија со вредностите на граничните и акционите нивоа на изложеност на бучава дадени во правилникот:

- гранични вредности на изложување $L_{\text{ex},8\text{h}} = 87 \text{ dB}$, односно $P_{\text{peak}} = 200 \text{ Pa}$,
- горни акциони вредности на изложување $L_{\text{ex},8\text{h}} = 85 \text{ dB}$, односно $P_{\text{peak}} = 140 \text{ Pa}$,
- долни акциони вредности на изложување $L_{\text{ex},8\text{h}} = 80 \text{ dB}$, односно $P_{\text{peak}} = 112 \text{ Pa}$.

5. Проценката на ризик на работно место во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци

5.1 Проценка на ризик на работно место административен работник

5.1.1 Вовед

Работодавателот е должен за сите работни места, без исклучок, да изготви т.н. изјава за безбедност која во себе ќе ги има сите параметри на работното место, опасностите и штетностите и напорите кои се присутни и да направи проценка на ризик од настанување на повреда, професионално заболување, болест во врска со работата или смртен случај кај непосредниот вработен со изложувањето на непосредната опасност, штетност или напор и кои мерки на предупредување или заштита треба да се преземат за да ризикот биде намален.

За постигнување на оваа цел од суштинско значење е систематскиот пристап кон превентивно дејствување и поврзување на сите субјекти кои се носители на одредени задачи и активности во основното училиште. Должност на работодавателот е да се грижи за спроведување на идентификуваните правила, политики и стандарди на условите за работа и постојана грижа за промени и усогласување со технолошките и социо-економски развој како би се подобрила безбедноста и би се зачувало здравјето на вработените.

5.1.2 Чекор 1 - Собирање на податоци од тековната состојба

Во Општинското основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци административните работници своите работни активности ги извршуваат во административни работни простории во објектот на општинското основно училиште каде се одвива и наставата на учениците.

Воедно треба да се напомене дека во работното место административен работник спаѓаат работните задачи на директорот на училиштето, секретарот, педагог, психолог, дефектолог, библиотекар и економ.

Работниот простор на административниот работник располага со работни површини кои имаат доволно слободен простор за манипулација и сместување на неопходните средства за работа (компјутер, печатач, мобилни телефони и сл.), матирани се и не предизвикуваат рефлексивна. Опремата ги следи најновите технолошки достигнувања, па соодветно самата не предизвикува опасности, отсликување и сл. Работните столици се подесиви по висина и наклон.

Подовите се рамни, покриени со ламинат и без препреки во канцелариите на административните работници.

Работниот простор располага со доволно природно осветлување кој интензитет рачно се регулира со завеси на прозорците и вештачко осветлување со доволен интензитет кој се добива од соодветно поставени расветни тела.

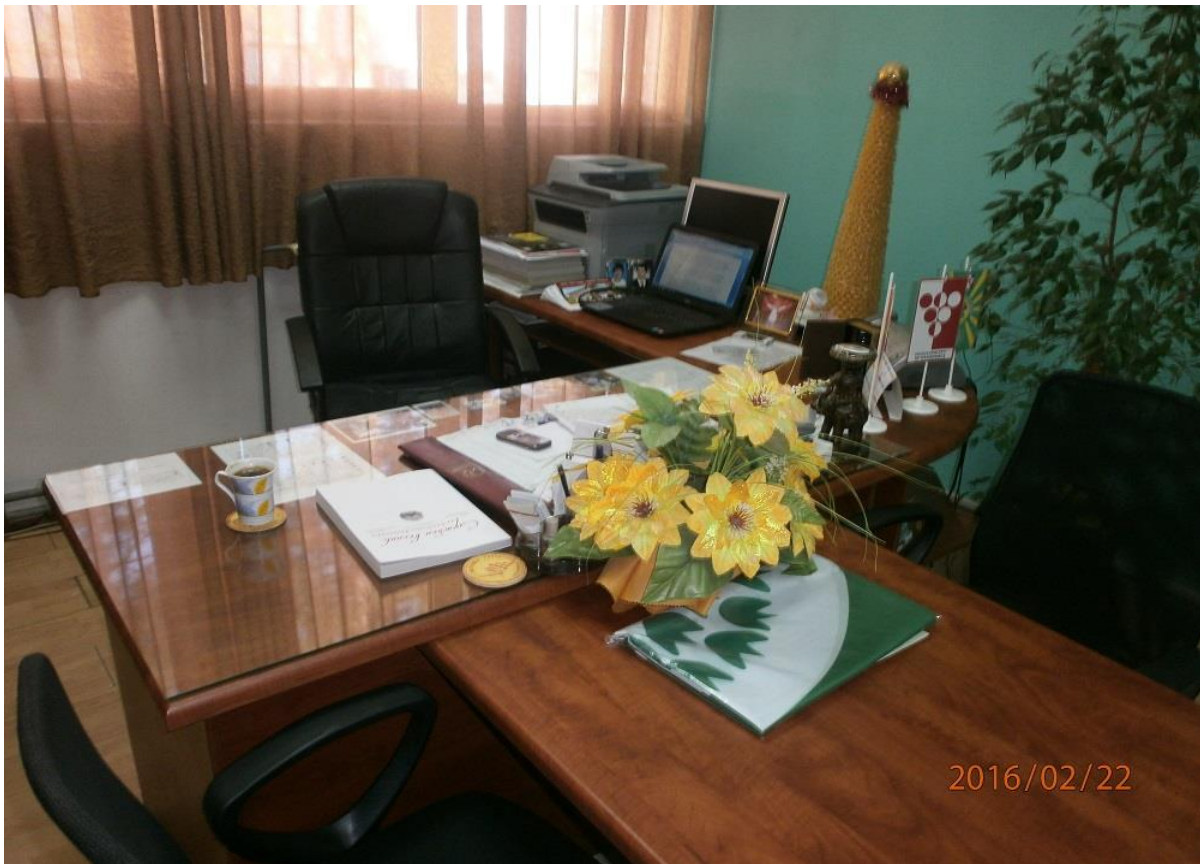
Условите во работниот простор на административниот работник се на солидно ниво, кое обезбедува непречено одвивање на работата.

Извршителот на работно место административен работник во своите должности кои ги извршува е непосредно подреден на работодавателот на работите со исклучок на директорот кој е всушност одговорниот. При извршувањето на своите работни задачи и обврски административниот работник соработува и со останатите вработени кои работат на дадениот налог за конкретната работна активност.

Работните задачи, дневни активности и задолженија ги прима писмено со налог, со усна наредба или директно од работодавателот, а исто така известувањето од завршените активности може да биде писмено или усно.

Организацијата на работа им овозможува на вработените доволно паузи за одмор кога тоа им е потребно.

При извршувања на работи и работни задачи надвор од седиштето на училиштето, а исто и при доаѓање и заминување од работа и движење на паркинг, се користи автомобил како работно средство.

Слика 5.1.2.1 – Приказ на работно место административен работник во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци

5.1.2.1 Опис на работно место

Административниот работник работи во канцеларија а понекогаш оди во посета на други институции. Често е присутен на состаноците, кои може да бидат исцрпувачки.

Тој најчесто работи прва смена а може понекогаш да извршува и прекувремена работа. Во работните задачи на административниот работник спаѓаат обврските на директорот на училиштето, секретарот, педагог, дефектолог, психолог, библиотекар и економ.

Во основното училиште треба да се нагласи дека во работните обврски на директорот спаѓа управувањето со целокупната организација на училиштето и раководење со сите вработени, извршување на активности за раководење со училиштето и давање на идеи, активности за подигање на квалитетот на образованието и подобрување на стандардите, активности со кои се залага за спречување на дискриминацијата по сите основи како во однос на учениците, така и кон вработените и при изборот на соодветен кадар за работа и сл.

Во работните задачи на секретарот спаѓаат примена на законот како и спроведувањето на управната постапка во сите управни предмети, така што непосредно ги изработува сите првостепени решенија за засновање и престанок на работниот однос, решенија за остварување на правата и обврските на сите вработени во текот на работниот однос, како по налог на директорот така и врз основа на писмено барање т.е молба на вработените, по претходно спроведена постапка и

одлука на надлежениот орган, непосредно ги изработува првостепените решенија за остварување на правата и обврските на учениците во училиштето, а врз основа на писмено барање т.е. молба од учениците или од нивните родители по претходно спроведена постапка и одлука на надлежениот орган, извршува различни административни работи по налог на директорот на училиштето, изработува нацрт на статутот, колективни договори и други општи акти, води деловодна книга, издавање на преписи и дупликати од службените документи, издавање на потврди и сл.

Психологот врши и советувања како на учениците, така и на родителите чии деца покажуваат слаб успех, неоправдано отсуство од настава и неприлагодено однесување. Психолозите активно учествуваат при оформувањето на учениците во зрели личности, способни самостојно и свесно да одлучуваат и да снесат одговорност за своите одлуки и постапки.

Педагогот ги решава педагошко – образовните прашања, нуди советодавна и информативна аналитичка работа како и соработка со стручни и научни институции, анализа на годишните, глобалните и тематските планови на наставниците, проучување на тематските процесни планирања на наставниците, изработка на анализи и извештаи за постигнатите резултати во работата на училиштето, упатување на наставниците во аналитичките работи во наставата и во останатите работи, педагошко насочување во врска со планирањето, програмирањето и подготвувањето на оперативните планови на наставниците и воннаставните активности и сл.

Библиотекарот за време на работните часа се грижи за сместување и чување на книгите т.е. лектирите кои се наоѓаат во библиотеката. При прием на нови дела тој ги реди по жанр и по азбучен ред на соодветно место. Кога доаѓа член на библиотеката кој треба да подигне лектира за читање прво нешто што работи го бара членскиот број во картоните за да може да ја запише лектирата што ја вратил членот, потоа ја бара по рафтовите новата што сака да ја земе за читање и ја запишува во картонот на членот и во компјутерот.

Дефектологот е стручно лице кое се грижи за правилниот развој на учениците со посебни потреби и доколку некој има потреба да прави вежби за правилно изговарање на одредени букви или цели зборови тоа го вежба со него се до моментот на постигнување на целта.

Работните активности на економот се состојат од набавка на канцелариски материјали, набавка на ситен инвентар, набавка на продукти за репрезентација (кафе, пијалок и др.), водење на евиденција за набавените и примените материјали, сместување на материјалите во магацински простор и сл.

На своето работно место административниот работник користи или се вози со возило на училиштето.

Од административниот работник се очекува да биде во можност да изложува и презентира финансиски информации во пишан и говорен формат пред работодавателот, клиенти и други корисници на услугите. Бројни одредби во законската регулатива од областа на финансиското работење од административниот работник бараат добра меморија, како и соработка со колеги и деловни партнери, развиени вештини за преговарање.

Работодавателот обично за извршување на активностите и работните задачи административен работник бара високо образование и тоа соодветно на работните обврски.

На своето работно место носи работна облека според стандардите за работното место. Според разработениот физиолошки режим на работа му следува и одмор за работното место кој го користи во индивидуален или колективен договор со работодавателот, додека паричниот надомест за извршената работа во вид на плата се одредува со индивидуален работен договор склучен со работодавателот. Во согласност со Правилникот за безбедност и здравје при работа и одлуката за користење на личната заштитна опрема на претпријатијата, лична заштитна опрема е опрема која вработениот ја носи, држи и употребува при работата со цел за заштита од опасности, загрозувачки по неговата безбедност и здравје и таа е следната:

- работна униформа,
- памучна маица со кратки ракави.

5.1.2.2 Опис на средства и опрема за работа

Ефикасното управување со опасностите кои се јавуваат како евентуално загрозување на безбедноста и здравјето на работното место, исто така, вклучува обука, консултации, документација на активностите за зачувување на безбедноста и здравјето и редовно преиспитување на системот за администрација.

Административниот работник на работното место ги користи следните средства и опрема за работа:

име	биоро, стол, компјутер, монитор, тастатура, глумче, телефон, мобилен телефон, принтер, возило за превоз
намена	пренос влез/излез на информации, патување
опис	стандардна компјутерска конфигурација со инсталиран софтвер, безбедно патување за потребите на основното училиште
инсталации	електрични инсталации, птт инсталации, микроклиматски уред

На работното место административен работник, генерално, ризиците не се од директна природа и со постојан карактер и не бараат од вработените постојано носење на опрема за лична заштита со себе. Но, сепак, некои превентивни мерки на лична заштита се неопходни и личната заштитна опрема мора да се наоѓа во непосредна близина на работното место и тоа на такво видно место, до каде е лесно да се пријде во случај на непосредна опасност по вработениот.

Во своето дејствување административниот работник носи одговорност за штетите предизвикани од неправилна експлоатација на уредите, механизмите, инструментите, опремата, алатот и средствата за работа, непочитување на правилата за безбедност и здравје при работа, правилата за противпожарна безбедност на работното место, носи одговорност за објавување на информации за училиштето.

Средства и опрема за лична заштита на работното место:

име и тип на средството	пар.	употребливо до	материјал и карактеристика на средствата и опремата
противпожарни апарати	1	неограничен рок на траење (се прават периодични контроли)	хромиран челик, вода
комплет за прва помош	1	неограничен рок на траење, освен за оние предмети во комплетот за кои има потреба од периодично обновување	газа, алкохол, фластер, завој, лекови со ограничен рок на траење

5.1.3 Чекор 2 - Идентификација на опасности и штетности

Со користење на документацијата од работодавателот утврдено е дека снимањето на организацијата на работењето во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци е извршено согласно Правилникот за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место.

Барања за работното место:

работно место	административен работник
потребна спрема	високо соодветно образование
работно место со посебни услови на работа	не
број на вработени	Вкупно: 8 машки: 1 женски: 7
бенефициран работен стаж	не
посебни побарувања	не
лекарски прегледи	се спроведуваат согласно Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13)
обука на вработените за здравје и безбедност при работа	се извршува во согласност со Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13)
обука од областа на заштита од пожари и проверка на знаењата	се извршува во согласност со: - Закон за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13) - Закон за пожарникарство (Сл.весник на Република Македонија бр.67/04 год. и бр. 81/07 год.), - Закон за заштита и спасување (Сл.весник на Република Македонија бр.36/04 год., 49/04 год., 86/08 год. и други подзаконски акти)

Анализа на повредите и број на случени повреди:

број на повреди	нема
информации за повреди	нема

Анализа на работните способности:

инвалиди	нема повреди со инвалидитет, ниту на работното место работат вработени со инвалидитет
професионални заболувања	не се утврдени
заболувања во врска со работа	не се утврдени
Вработените се способни за извршување на работата и работните задачи од работното место со полно работно време.	

Режим на работа

Работата се извршува од понеделник до петок во една смена од 07.00 до 15.00 часот. Режимот на работа е променлив во зависност од обемот на работа.

Освен паузата од 30 минути, вработените користат и дополнителни краткотрајни паузи доколку ритамот на работа го дозволува тоа.

Доколку извршителот изработи повеќе работни саати во тековниот месец, во наредниот користи повеќе слободни денови.

неделен фонд на работно време	40 часа
распоред на работата	една смена
траење на смената	8 часа
неделен одмор	два дена неделно
паузи во текот на работата	30 минути

Заклучок

Правејќи осврт на обработените, добиените податоци и разговорите со вработените може да се изведат следните заклучоци:

- најчест извор кој може да се јави како причина за настанување на повреди на работното место (административен работник) се неповолните работни услови,
- гледајќи од аспект на природата на настанатата повреда тоа најчесто може да биде истегнување на дел од телото, повреди по телото од механички удари,
- најчест настан кој може да доведе до настанување на повреда е сопнување при движење, повреди од евентуални сообраќајни незгоди,

Треба да се напомене дека бројни се присутните ризици кои може да доведат до повреди и несреќи при работа и не секогаш истите се пријавуваат од страна на директните извршители особено кога станува збор за избегнати несреќи и ``полесни`` повреди.

Не се регистрирани професионални заболувања и болести во врска со работата.

На работното место (административен работник) кое е предмет на анализа во оваа документација според евиденцијата на училиштето во анализираниот период не се случиле повреди со смртни последици.

Врз основа на Правилникот за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место, извршена е идентификација на видот и природата на опасностите и штетностите на работното место, административен работник преку општа чек листа:

Ред.бр.	Идентификувани опасности/штетности	да	не
	Механички опасности кои се јавуваат со користење односно употребата на опремата за работа		
1	Дали постои опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности (превртување, паѓање на рафтови со архивиран материјал)?	•	
2	Дали постои опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности (извршување на работи и работни задачи надвор од седиштето на основното училиште)?	•	
	Опасности кои се јавуваат во врска со карактеристиките на работното место		
3	Дали постои опасност од движење по опасни површини во работниот простор (подови, површини за газење или површини со кои вработените доаѓаат во контакт а имаат остри рабови, шилци, испакнати делови и сл.)?	•	
4	Дали постои опасност од лизгање, паѓање при движење по влажни површини во работната средина, до работното место, тоалет и други простории?	•	
	Опасности кои се јавуваат со користење на електричната енергија		
5	Дали постои опасност од индиректен допир со делови на електрична инсталација и опрема под напон?	•	
	Штетности кои настануваат или се јавуваат во текот на работниот процес		
6	Дали постои опасност од прашина која се создава во работниот простор?	•	
7	Дали постои опасност која може да се појави во врска со континуирана, долговремена работа на компјутер?	•	

8	Дали постои опасност од други штетности кои се јавуваат во текот на работниот процес а кои може да бидат причина за повреда на работа, професионалното заболување или болест во врска со работата?	•	
	Штетности кои произлегуваат од психички и психофизиолошки напори, кои се врзуваат за работното место и работите кои вработените ги обавуваат		
9	Дали постои опасност од постојана нефизиолошка положба на телото (долготрајно стоене, седење, клечење и сл.)?	•	
10	Дали постои опасност од напори или телесни напрегања?	•	
11	Дали постои опасност од напрегање при обавување на одредени работи кои предизвикуваат психолошки оптоварувања (стрес, монотонија и сл.)?	•	
12	Дали постои опасност од психофизичко напрегање од одговорност при извршување на работните задачи (менаџирање, работа со странки и пари, потреба за донесување на одлуки, работни резултати, правилата за однесување (безбедност при работа, заштита од пожари, ред и дисциплина, почитување на усни и пишани упатства), брзи измени на работните процедури и прием на информации)?	•	
	Штетности врзани за организацијата на работата		
13	Дали постои опасност од работа подолга од полното работно време (прекувремена работа) и има стресови и семејни проблеми, поради прекувремена работа?	•	
14	Дали постои опасност и штетности предизвикани од други лица (насилство на работа при работа со ученици, инспекции, полиција и сл.)?	•	

5.1.4 Чекор 3 - Процена на ризик

5.1.4.1 Воведни забелешки

Постапката за проценка на ризикот на работното место административен работник е заснована на следните правни претпоставки:

- Законот за безбедност и здравје при работа,
- Правилникот за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место,
- Директивата 89/391/EU за воведување на мерки за поттикнување за подобрување на безбедноста и здравјето при работа.

5.1.4.2 Резултати од испитувања

Извештаите од тестирањето на микроклиматските услови, осветлувањето и хемиските штетности се достапни на увид кај работодавателот.

5.1.4.3 Процена на ризик

Во потамошниот текст се прикажани идентификуваните опасности и штетности како вредности на соодветните проценети ризици во согласност со претходно дефинираната методологија.

Механички опасности кои се јавуваат со користење односно употребата на опремата за работа

1. Дали постои опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности (превртување, паѓање на рафтови со архивиран материјал)?

Да, можни се повреди од поклопување при паѓање на архивираните материјали од височина.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,1	5	0,33	4	0,66
				прифатлив

2. Дали постои опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности (извршување на работни задачи надвор од седиштето на основното училиште)?

Да, при учество во јавниот сообраќај, можни се сообраќајни незгоди проследени со сериозни повреди.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	2,5	5	4	100
				умерен

Опасности кои се јавуваат во врска со карактеристиките на работното место

3. Дали постои опасност од движење по опасни површини во работниот простор (подови, површини за газење или површини со кои вработените доаѓаат во контакт, а имаат остри рабови, шилци, испакнати делови и сл.)?

Да, поради невнимание, движејќи се низ работниот простор можни се зафаќања со испакнати делови, допир со остри рабови и појава на повреди со мали последици по здравјето на административниот работник.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	5	1,5	4	15
				мал

4. Дали постои опасност од лизгање, паѓање при движење по влажни површини во работната средина, до работното место, тоалет и други простории?

Да, можни се лизгања и сопнувања со можни повреди во случај на неадекватно исушени подни површини, несреден простор околу работното место, оштетување на подните површини и на пристапните патеки.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	1,5	2	4	24
				мал

Опасности кои се јавуваат со користење на електричната енергија

5. Дали постои опасност од индиректен допир со делови на електрична инсталација и опрема под напон?

Да, можно е во случај на невнимание или непочитување на превентивните мерки да настане пожар и повреди со голем фактор на значајност (неисправна електрична инсталација).

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	1,5	5	4	120
				умерен

Штетности кои настануваат или се јавуваат во текот на работниот процес

6. Дали постои опасност од прашина која се создава во работниот простор?

Да, поради честото престојување во канцеларијата и воопшто во затворен простор при извршување на работните обврски и активности може да дојде до појава на опасност од вдишување на прашина со мали последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,1	5	1	4	2
				прифатлив

7. Дали постои опасност која може да се појави во врска со континуирана, долговремена работа на компјутер?

Да, самиот процес на работа предизвикува манипулирање со опрема, материјали и средства за работа кои може да доведат до контакти и присуство во такви средини каде може да дојде и повреди со мали последици по здравјето на вработениот.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	2,5	2	4	40
				мал

8. Дали постои опасност од други штетности кои се јавуваат во текот на работниот процес, а кои може да бидат причина за повреда на работа, професионалното заболување или болест во врска со работата?

Да, постои опасност од изложување на бучава од работата на уредите за климатизација, вентилаторите на компјутерите, врева од учениците и можни се повреди со мали последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	1	1	4	2
				прифатлив

Штетности кои произлегуваат од психички и психофизиолошки напори, кои се врзуваат за работното место и работите кои вработените ги обавуваат

9. Дали постои опасност од постојана нефизиолошка положба на телото (долготрајно стоење, седење, клечење и сл.)?

Да, можни се оштетувања на здравјето со значајни последици. Поради условената положба телото можно е статичко напрегање на мускулите што предизвикува замор.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	2,5	2	4	40
				мал

10. Дали постои опасност од напори или телесни напрегања?

Да, можен е мал физички замор при неправилно користење на ергономската опрема.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	1	1	4	2
				прифатлив

11. Дали постои опасност од напрегање при обавување на одредени работи кои предизвикуваат психолошки оптоварувања (стрес, монотонија и сл.)?

Да, можна е појава на мал психофизички замор од стресна состојба.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	2,5	2	4	40
				мал

12. Дали постои опасност од психофизичко напрегање од одговорност при извршување на работните задачи (менаџирање, работа со странки и пари, потреба за донесување на одлуки, работни резултати, правилата за однесување (безбедност при работа, заштита од пожари, ред и дисциплина, почитување на усни и пишани упатства), брзи измени на работните процедури и прием на информации)?

Да, поради големиот број на обврски и работни задачи кои ги извршува, во случај на неефикасно планирање и спроведување на одлуките, директната објективна одговорност за успешното извршување на работните активности со цел квалитетно извршување на предвидените работни активности и договори, исполнување на поставените работните задачи, несоодветна комуникација со вработените и учениците, неадекватна контрола за работењето на подредените (минимизирање на резултатите од работењето и истакнувањето), наметнување на нови работни активности кои се условени од ритамот на работата и временското траење, пред завршување на веќе отпочнатите работни задачи може да дојде до зголемен психоемонцијален напор, стресни состојби, голем замор, напнатост, главоболка и друго и можни се оштетување по здравјето со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	5	5	4	200
				умерен

Штетности врзани за организацијата на работата

13. Дали постои опасност од работа подолга од предвиденото полното работно време (прекувремена работа) и има стресови и семејни проблеми, поради прекувремена работа?

Да, самата непредвидена работа подолга од предвиденото работно време, прекувремената работа овозможува појава на замор и оштетување на здравјето со мал фактор на значајност.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	1,5	8	4	24
				мал

14. Дали постои опасност и штетности предизвикани од други лица (насилство на работа при работа со ученици, инспекции, полиција и сл.)?

Да, можни се нарушувања на здравјето поради објективна директна изложеност на влијанијата на учениците кога се работи со нив или на влијанијата на инспекции.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	5	5	4	200
				умерен

Значи, според проценката на ризикот по општата чек листа, како вкупен ризик на работното место административен работник добиваме:

категорија на ризикот	прифатлив	мал	умерен	висок	неприфатлив
број на ризици	4	6	4	0	0

Вкупниот проценет ризик за работното место административен работник е во категоријата мал ризик.

5.1.5 Чекор 4 - Превентивни и корективни мерки

Општи мерки за намалување на ризикот се:

- одржување во исправна состојба и вршење повремени прегледи и испитувања на опремата и средствата за работа,
- обезбедување на пропишаните услови од Законот за безбедност и здравје при работа и во работната средина,
- обука на вработените за безбедно извршување на работата,
- обезбедување на средства и опрема за лична заштита при работа, нивно одржување и испитување,
- упатување на вработените на превентивни здравствени прегледи,
- посебни здравствени услови кои мора да ги исполнат вработените на работни места со зголемен ризик,
- почитување на правилата и прописите при учеството во сообраќајот.

Подобри услови за работа можат да се добијат во следните случаи, ако се преземат превентивни и корективни мерки:

- работната просторија треба да биде добро проветрена и треба да има соодветна температура внатре во неа,
- канцелариските работи првенствено се состојат од гледање на записи од документи и работа на компјутер и со тоа канцеларијата, треба да има соодветна природна светлина,
- работната просторија треба да има уреден, чист и атрактивен изглед.
- соодветни санитарни простории треба да бидат обезбедени,
- пренатрупаноста на канцелариски простории треба да се избегнува, бидејќи тоа влијае на здравјето на вработените,
- соодветни уреди и објекти за греење и климатизација се инсталирани,
- треба да се користат мерки за безбедност во канцеларијата,
- проверка на електричната инсталација и заземјувањето,
- редовно сервисирање на пп апаратите и обука на вработените за нивно правилно користење,

Безбедност во канцеларија

Овој дел ги опфаќа специфични безбедносни прашања за работа и работни активности во канцеларија, вклучувајќи правилно складирање на работните материјали, нивно правилно подигнување, правилен распоред на опремата и потребните машини и помагала на работното место, опасностите од невнимание, спрепнување и паѓање и други повреди.

1) Сите вработени се охрабруваат "да работат безбедно", дали на самото место или надвор од локацијата, кога работат сами или во групи. Кога се работи надвор од канцеларијата, вработените се охрабруваат да останат во редовна комуникација со претпоставениот во канцеларијата со мобилен телефон.

2) Опремата и потрошниот материјал треба да се чуваат во точно одредени области. Предметите не треба да се чуваат на врвот на полиците во канцеларијата, под работните маси или во областите определени за движење на вработените.

3) Предметите кои се складираат мора да се чуваат на растојание поголемо од 50 сантиметри од таванскиот инструмент за дојава и гасење на пожар.

Заклучок

Врз основа на анализата на работното место, проценката на факторите на влијанието на работната средина врз здравјето на вработените во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци:

работното место административен работник е со мал ризик.

Препорака во врска со години на старост при вработување: 18 години.

Се препорачува обука на вработените за безбедна работа да се спроведува секоја трета година.

Потребни се претходни прегледи да се спроведуваат при вработувања на нови работници.

Периодичните прегледи да се спроведуваат најмалку на 24 месеци, во согласност со Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13), Уредбата за видот, начинот, обемот и ценовникот на здравствените прегледи на вработените (Службен весник на РМ бр.60/2013) и според мислење и препорака на докторот, специјалист по медицина на трудот.

Мерки за спречување или намалување на ризикот:

За безбедно работење во канцеларија и воопшто во работниот простор на училиштето:

- сите потешки предмети, регистратори со документација да се поставуваат на рафтови на ниво под рамениците,
- обезбедување на слободен простор за движење со ширина од минимум 60 см.,
- основните мерки за работа во канцеларија бараат спроведување на обуките за безбедно работење според Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13),
- задолжителна употреба на ергономско столче, со подесување по висина и подесување на наклон на грбот (колената и лактите под прав агол).

За безбедно работење на компјутер:

- растојанието од очите на работникот до екранот не треба да биде помало од 50см., висината на тастатурата не повисока од 3см.,
- потребно е имплементирање на упатството за безбедна работа со екрани,
- во тек на работа да се користи правило по 120 минути работење на компјутер, пауза од 15 минути, во согласност со ``Правилникот за работа со екрани``, (Сл. Весник на Република Македонија, бр.119/2005 година),
- задолжително користење на ергономска столица со подесување на висина на седиштето и наклонот за седење (колената и лактите под прав агол).

За безбедно учество во сообраќај:

- почитување на сообраќајните прописи и правила.

На вработените да им се даде на користење:

- работна униформа,
- памучна маица со кратки ракави,
- ергономска канцелариска опрема (ергономско столче, биро мин. 80x120 см со мат површина, ергономска тастатура).

5.1.6 ЧЕКОР 5 – ДОКУМЕНТИРАЊЕ НА ИЗВРШЕНАТА ПРОЦЕНКА

ИЗЈАВА ЗА БЕЗБЕДНОСТ

Датум: 18.02.2016 година

ИМЕ НА КОМПАНИЈАТА		ПРОЦЕНКАТА НА РИЗИКОТ ЈА ИЗРАБОТИЛ						
Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЦИ-ТЕФОВ Кавадарци		Дипл.маш.инж. Димитар Пенков						
РАБОТНО МЕСТО		ВКУПЕН ПРОЦЕНЕТ РИЗИК						
административен работник		мал ризик						
Број на работници на ова работно место		ОПИС НА РАБОТНО МЕСТО						
8		Во работните задачи на административниот работник спаѓаат обврските на директорот на основното училиште, секретарот, психолог, дефектолог, педагог, библиотекар и економ. Одговорноста за навремено подготвување на финансиски извештаи, финансиско работење и воопшто исполнување на сите работни обврски кое е усогласено со законските барања и норми и правната регулатива во областа на работење за административниот работник стануваат извор на стрес.						
Бр.	ОПАСНОСТ ШТЕТНОСТ ПРОФЕСИОНАЛНО ЗАБОЛУВАЊЕ	ПАРАМЕТРИ ЗА ПРЕСМЕТКА НА РИЗИКОТ ТП * ЗИ * ВП * БО = РИЗИК					ПРОЦЕНЕТ РИЗИК	ПЛАНИРАЊЕ НА АКТИВНОСТИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИКОТ
		ТП	ЗИ	ВП	БО	Вкупно		
1	опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности (превртување, паѓање на рафтови со архивиран материјал)	0,1	5	0,33	4	0,66	прифатлив	- редовна контрола на стабилноста, фиксираноста на полиците и шкафовите за складирање на документацијата, - потребно е да се изработат и имплементираат упатства за безбедно работење во и низ работниот простор.
2	опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности (извршување на работи и работни задачи надвор од седиштето на основното	2	2,5	5	4	100	умерен	- почитување на сообраќајните прописи и правила, - да се почитува поставената патна сигнализација.

	училиште)							
3	опасност од движење по опасни површини во работниот простор (подови, површини за газење или површини со кои вработените доаѓаат во контакт, а имаат остри рабови, шилци, испакнати делови и сл.)	0,5	5	1,5	4	15	мал	<ul style="list-style-type: none"> - во канцеларија, фиоките и вратите на работната маса и плакарите после употребата да се затвораат, - правилен распоред на опремата, со одредени патеки за слободно движење, - обезбедување на слободен простор за движење со ширина од минимум 60см, - да се постават соодветни ознаки за информирање на вработените за безбедна работа, - користење на пропишаната лична заштитна опрема.
4	опасност од лизгање, паѓање при движење по влажни површини во работната средина, до работното место, тоалет и други простории	2	1,5	2	4	24	мал	<ul style="list-style-type: none"> - редовно чистење на патеките и ходниците, - чистење на подовите пред почеток и по завршувањето на работното време, - одржувањето на хигиената да е согласно законските барања, - да не се складираат материјали во ходниците, пристапните патеки и работното место, - означувањето на исчистениот влажен под да е со специјални ознаки, табла влажен под, - при движење да се носи заштитна опрема, чевли кои не се лизгаат, со нелизгачки ѓон.
5	опасност од индиректен допир со делови на електрична инсталација и опрема под напон	4	1,5	5	4	120	умерен	<ul style="list-style-type: none"> - исправна опрема за работа, - редовна проверка и замена на дотраената опрема за работа, - редовно мерење на

								отпорот на заштитното заземјување на електричната инсталација, - да нема кабли поставени на подот кои може да бидат згазнати од вработените, оштетени штекери и прекинувачи ниту кабли кои висат или нивни неизолирани завршетоци.
6	опасност од прашина која се создава во работниот простор	0,1	5	1	4	2	прифатлив	- канцеларискиот простор, работните и помошните простории редовно да се чистат, - да се одржува хигиената со употреба на средства за чистење и дезинфициенси, - да се користи нов и современ канцелариски мебел и постилки, третирани со современи сретства за заштита, - печатарите што се користат да се за индивидуална употреба, - работната просторија да е со прозори со што се овозможува влез на воздух и регуларни размени на воздухот, - да се изврши лекарски преглед редовно согласно Законот за безбедност и здравје при работа.
7	опасност која може да се појави во врска со континуирана, долговремена работа на компјутер	2	2,5	2	4	40	мал	- да се обезбедат LCD монитори, - да се обезбеди соодветно растојание меѓу екранот и очите, - да биде измерено нивото на осветлување и истото да биде доведено во границите пропишани со стандардите, - работната просторија да е со прозори со што се овозможува влез на

								дневна светлина, - да се обезбедени услови за работа во согласност со Правилникот за мерки за заштита при работа со екрани, - да се изготви упатство за безбедна работа со компјутери, -извршена обука од страна на доктор по медицина на трудот.
8	опасност од други штетности кои се јавуваат во текот на работниот процес, а кои може да бидат причина за повреда на работа, професионалното заболување или болест во врска со работата	0,5	1	1	4	2	прифатлив	- во тек на работа на компјутер подолго од 120 минути потребно е да се направи пауза од 15 минути, - обука според законот за безбедност и здравје при работа, -извршена обука за работното место, -извршена обука од страна на доктор по медицина на трудот.
9	опасност од постојана нефизиолошка положба на телото (долготрајно стоење, седење, клечење и сл.)	2	2,5	2	4	40	мал	- ергономска столица, - канцелариската маса да е со соодветна височина, - работното место да е така обликувано и да дозволува работата да се извршува во физиолошка позиција, - да се завземе правилна положба на телото и повремени паузи за истегнување на мускулите и подобрување на циркулацијата на крвта во секоја можна прилика, - одбегнување на долготрајна положба во едно место, - на работното место да има доволно простор за да може со леснотија да се менува положбата на телото, - да се изготви упатство за безбедна работа при седење и

								работа со компјутери, -извршена обука од страна на доктор по медицина на трудот.
10	опасност од напори или телесни напрегања	0,5	1	1	4	2	прифатлив	- читање на текстови од соодветно растојание, - да се обезбеди соодветен контраст на мониторот без негово треперење, - работната просторија да е со прозори со што се овозможува влез на дневна светлина, - да се обезбеди да има вештачко осветлување, - редовно одржување на чистотата, без кревање на прашина (правосмукалка), -извршена обука од страна на доктор по медицина на трудот.
11	опасност од напрегање при обавување на одредени работи кои предизвикуваат психолошки оптоварувања (стрес, монотонија и сл.)	2	2,5	2	4	40	мал	- во зависност од степенот на промените предизвикани од психолошкото оптоварување неопходни се мерки за соодветна организација на работа преку: - внимателно следење на здравствената состојба, - внимателно планирање на работните задачи и обврски, - тимска работа се со цел остварување на обврските преку поделба на работата за намалување на стресот, - воведување на поголема мотивација за одбегнување на монотоноста, - проценка на работната способност, во согласност со штетните ефекти,

								следење на отсуството од работа, несреќите и повредите на работа.
12	опасност од психофизичко напрегање од одговорност при извршување на работните задачи (менаџирање, работа со странки и пари, потреба за донесување на одлуки, работни резултати, правилата за однесување (безбедност при работа, заштита од пожари, ред и дисциплина, почитување на усни и пишани упатства), брзи измени на работните процедури и прием на информации)	2	5	5	4	200	умерен	<ul style="list-style-type: none"> - следење и евидентирање на работните практики што може да го загорзат здравјето на работниците - воспоставување на флексибилни работни практики кои ја зајакнуваат ефикасноста на работа и создаваат атмосфера на исполнетост и сатисфакција од работата, - соодветно планирање на работата во дневни, неделни, месечни и годишни планови со цел за елиминирање на стресот поради работа под притисок, - намалување и/или елиминирање на дополнителната и прекувремената работа, работа за време на викенд и празници.
13	опасност од работа подолга од полното работно време (прекувремена работа) и има стресови и семејни проблеми, поради прекувремена работа	0,5	1,5	8	4	24	мал	<ul style="list-style-type: none"> - намалување на времетраењето на прекувремената работа на 8 часа неделно, - намалување и/или елиминирање на дополнителната и прекувремената работа, работа за време на викенд и празници, - запазување на одморот меѓу два последователни работни дена во непрекинато траење од 12 часа, - обезбедувањето на информации, обука и образование на вработените за влијание на стресот на работа врз здравјето,

								работната способност и продуктивноста на работа и анализа на евидентираните состојби.
14	опасност и штетности предизвикани од други лица (насилство на работа при соучениците, инспекции, разбојништво, полиција и сл.)	2	5	5	4	200	умерен	- одржување на исправноста на инсталираните безбедносни камери во објектот и надвор од него.
ПОТПИС НА ЛИЦЕТО ЗАДОЛЖЕНО ЗА ПРОЦЕНКА НА РИЗИКОТ						ПОТПИС ОД ОВЛАСТЕНА УСТАНОВА ЗА МЕДИЦИНА НА ТРУДОТ		
<p>Проценката на ризик за ова работно место ја прегледа, се согласува со предложените мерки и ќе постапи според нив, изјавил</p> <p>Претставник на вработените за безбедност и здравје при работа</p> <p style="text-align: center;">Работодавател,</p>								

5.2 Проценка на ризик на работно место наставник

5.2.1 Вовед

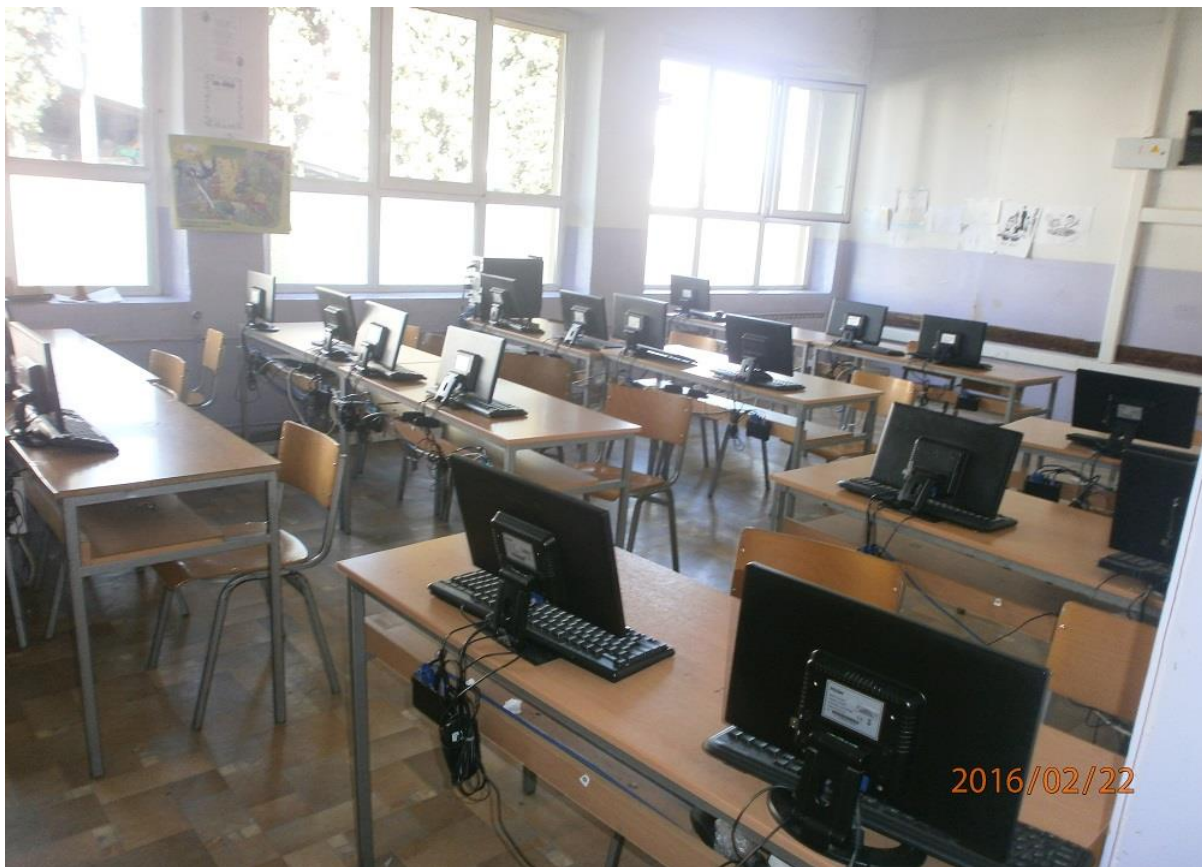
Проценката на ризик на работното место наставник во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци непосредно ќе допринесе за отстранување, избегнување или намалување на опасностите од кои би можела да биде загрозна безбедноста и здравјето на вработениот наставник, додека посредно ќе ја зголеми желбата за работа и продуктивноста на наставникот кое ќе резултира со подобрување на образовниот процес.

Проценката на ризик мора да биде проследена, односно да се базира на добро познавање на организацијата на работа, целиот работен процес, средствата, материјалите и суровините кои што се користат во процесот на работа, како и опремата за лична заштита и другите основни елементи. Проценката на ризикот на работни места е континуиран процес и бара постојани дополнувања и измени.

Меѓутоа, во оваа работа, се оди и чекор напред и се говори за непостојаноста и динамиката на ризикот, односно за потребата за негова анализа и промена во текот на еден ден или дури и во текот на извршување на работниот процес.

5.2.2 Чекор 1 - Собирање на податоци од тековната состојба

Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци е образовна установа која е основана на 12.11.1991 година со адреса на улица Пионерска бр.24 во градското подрачје на Кавадарци со долги години работно искуство во образованието.

Слика 5.2.2.1.1 – Приказ на работно место наставник во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци

Основна цел на училиштето е да ги образува и воспитува учениците од најмала возраст па до завршување на основното образование кое во нашата држава е девет години. За сите ученици се создаваат услови за усвојување на општообразовните и посебни знаења, образованието и воспитанието се организира на најпогоден начин со цел да се зголеми квалитетот и ефикасноста во наставата. Источата училиштето остварува успешна соработка како со родителите така и со локалната средина.

Во објектот на училиштето каде се наоѓа работното место на наставникот условите за работа се на солидно ниво. Објектот е опремен со сите потребни средства за работа на наставникот. Истотака во работниот простор осветлувањето е на соодветно ниво како природното така и вештачкото, микроклиматските услови се регулираат со централно парно греење за загревање и со микроклиматски уред за разладување.

Хигиенските услови се одржуваат на солидно ниво и ги задоволуваат потребите на вработените.

5.2.2.1 Опис на работно место

Наставник е личноста која ги воспитува и образува учениците. Личноста која сака да стане наставник мора прво да се стекне со специфицирани професионални квалификации или акредитации од универзитет или факултет. Во овие професионални квалификации мора да биде вклучено и изучувањето на педагогијата, наука за воспитанието.

Слика 5.2.2.1.1 - Приказ на канцеларијата на наставниците во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци

Не секој човек може да биде наставник а и не би требало. Наставникот треба да биде пред сè разумна личност и да знае како треба да се однесува со учениците. Тој

треба да е толерантен, нежен и учтив кон учениците но сепак да е авторитетен за да го почитуваат.

Наставниците треба да користат план за наставен час за да го забрзаат учењето на наставните содржини кои се предвидени во наставниот план. Значи наставникот е стручна личност со високи работни, образовни и етички квалитети, која што е едуцирана за работа почнувајќи од градинки, основни и средни училишта, па се до факултети или училишта за одреден предмет или наука. Секој наставник мора да мора да задоволува низа на специфични барања и потреби како што се: свесна мотивираност за својата професија, комплетен состав на општо и стручно образование, високи интелектуални способности како и високо ниво на лична култура на однесување.

Тие се усовршуваат константно и професионално, со цел да ги задоволат сите барања и потреби на современиот научно-образовен процес.

Во рамките на основното училиште, во сите области, а особено во рамките на наставните единици, секој ученик, поединечно се стекнува со основни познавања од областа на образованието, односно од областа на воспитно-образовниот процес.

Основното образование има доста значајна улога врз формирањето на самостална здраво-разумна личност и претставува клуч за понатамошно продолжување на високото образование. Со стекнатото знаење секој поединец придонесува за градење на соживот и подобро општество, а наставниците се главната алка од која извира целото знаење кое што се пренесува на учениците.

Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци со целиот свој вработен тим со успех ги реализира целите и задачите на основното образование во секој поглед при образувањето на учениците.

5.2.2.2 Опис на средства и опрема за работа

Ефикасното управување со опасностите кои се јавуваат како евентуално загрозување на безбедноста и здравјето на работното место, исто така, вклучува обука, консултации, документација на активностите за зачувување на безбедноста и здравјето и редовно преиспитување на системот за управување.

Наставникот на работното место во канцеларијата и во училниците за времетраењето на часовите во зависност од неговата наставна област ги користи следните средства и опрема за работа:

име	дневник, табла и средства за пишување на табла (креди, сунѓери, геометриски прибор), катедра, стол, компјутер, монитор, тастатура, глумче, историски и географски карти и друго.
намена	исполнување на работните обврски од страна на наставникот
опис	стандардна компјутерска конфигурација со инсталиран софтвер и другите средства за работа
инсталации	електрични инсталации, ПТТ инсталации, микроклиматски уред

На работното место наставник, генерално, ризиците не се од директна природа и со постојан карактер и не бараат од вработените постојано носење на опрема за лична заштита со себе.

Средства и опрема за лична заштита на работното место:

име и тип на средството	пар.	употребливо до	материјал и карактеристика на средствата и опремата
противпожарни апарати	1	неограничен рок на траење (се прават периодични контроли)	хромиран челик, вода

комплет за прва помош	1	неограничен рок на траење, освен за оние предмети во комплетот за кои има потреба од периодично обновување	газа, алкохол, фластер, завој, лекови со ограничен рок на траење
-----------------------	---	--	--

5.2.3 Чекор 2 - Идентификација на опасности и штетности

Со користење на документацијата од директорот на Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци утврдено е дека снимањето на организацијата на работењето во училиштето е извршено согласно Правилникот за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место.

Барања за работното место:

работно место	наставник
потребна спрема	високо соодветно образование
работно место со посебни услови на работа	не
број на вработени	вкупно: 62 машки: 16 женски: 46
бенефициран работен стаж	не
посебни побарувања	не
лекарски прегледи	се спроведуваат согласно Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13)
обука на вработените за здравје и безбедност при работа	се извршува во согласност со Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13)
обука од областа на заштита од пожари и проверка на знаењата	се извршува во согласност со: - Закон за безбедност и здравје при работа (Сл.весник на РМ бр. 53/13) - Закон за пожарникарство (Сл.весник на РМ бр.67/04 год. и бр. 81/07 год.), - Закон за заштита и спасување (Сл.весник на РМ бр.36/04 год., 49/04 год., 86/08 год. и други подзаконски акти)

Анализа на повредите и број на случени повреди:

број на повреди	нема
информации за повреди	нема

Анализа на работните способности:

инвалиди	нема повреди со инвалидитет, ниту на работното место работат вработени со инвалидитет
професионални заболувања	не се утврдени
заболувања во врска со работа	не се утврдени
Вработените се способни за извршување на работата и работните задачи од работното место со полно работно време.	

Режим на работа

Работата се извршува од понеделник до петок во смени во зависност од распоредот на часовите за предавање за дадениот ден. Режимот на работа е променлив во зависност од обемот на работа.

Освен паузата од 20 минути, односно користење на големиот одмор, наставниците користат и дополнителни краткотрајни паузи доколку ритамот на работа го дозволува тоа.

неделен фонд на работно време	40 часа
распоред на работата	според распоредот на часови
траење на смената	8 часа
неделен одмор	два дена неделно
паузи во текот на работата	30 минути

Утврдени отстапувања во организацијата на работата во однос на постоечката состојба

Можни се отстапувања од наведената организација на работа кога во денови кога дневната работа трае подолго од 8 часа, кога има изненадно зголемување на обемот на работа и во случаи кога е неопходно во одреден рок да се заврши договорената работа, притоа се почитуваат законските рамки за прекувремена работа

Заклучок

Правејќи осврт на обработените, добиените податоци и разговорите со вработените може да се изведат следните заклучоци:

- најчест извор кој може да се јави како причина за настанување на повреди на работното место (наставник) се неповолните работни услови,

- гледајќи од аспект на природата на настанатата повреда тоа најчесто може да биде истегнување на дел од телото, сообраќајни незгоди при извршување на работни активности надвор од седиштето на училиштето при посетување и присуство на наставнички семинари, стрес и психофизичко оптоварување, вдишување на прашина која се собира во канцеларијата и во училниците и кабинетите при вршење на надзор на работниот процес и одвивање на наставата во училиштето,

- најчест настан кој може да доведе до настанување на повреда е сопнување при движење имајќи го во предвид фактот дека канцелариите се наоѓаат на вториот кат од објектот на училиштето, како и стрес и психичко оптоварување од недоразбирањата што се јавуваат во секојдневната комуникација со учениците.

Треба да се напомене дека бројни се присутните ризици кои може да доведат до повреди и несреќи при работа и не секогаш истите се пријавуваат од страна на директните извршители особено кога станува збор за избегнати несреќи и ``полесни`` повреди.

Не се регистрирани професионални заболувања и болести во врска со работата.

На работното место (наставник) кое е предмет на анализа во оваа документација според евиденцијата на училиштето во анализираниот период не се случиле повреди со смртни последици.

Врз основа на Правилникот за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место, извршена е идентификација на видот и природата на опасностите и штетностите на работното место, наставник преку општа чек листа:

Ред.бр.	Идентификувани опасности/штетности	да	не
	Механички опасности кои се јавуваат со користење односно употребата на опремата за работа		
1	Дали има опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности (превртување, паѓање на рафтови со архивиран материјал во канцеларија)?	•	
2	Дали има опасност од сообраќајни незгоди при превоз до и од работното место како и при патување на семинари и состаноци?	•	
3	Дали има опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности (изведување на работи и работни задачи надвор од седиштето на училиштето)?	•	
	Опасности кои се јавуваат во врска со карактеристиките на работното место		
4	Дали има опасност од движење по опасни површини во канцеларија (подови, површини за газење или површини со кои вработените доаѓаат во контакт, а имаат остри рабови, шилци, испакнати делови)?	•	
5	Дали има опасност од движење по опасни површини при вршење надзор на училишните простории, ходници и училници од страна на дежурните наставниците (површини за газење или површини со кои вработените доаѓаат во контакт, а имаат остри рабови, шилци, испакнати делови)?	•	
6	Дали постои опасност од лизгање, паѓање при движење по влажни површини или скали во работната средина, до работното место, училници, кабинети за настава, тоалет и други простории?	•	
	Опасности кои се јавуваат со користење на електричната енергија		
7	Дали постои опасност од индиректен допир со делови на електрична инсталација и опрема под напон?	•	
	Штетности кои настануваат или се јавуваат во текот на работниот процес		
8	Дали има опасност од прашина која се создава во канцелариите, училниците и кабинетите за настава?	•	
9	Дали има опасност од врева, која ја причинуваат учениците, при извршување на секојдневните работни задачи како и при предавање, односно држење на настава од страна на наставниците на часовите во училниците?	•	
10	Дали постои опасност од настанување на конфликт, за време на родителски средби, од страна на родител кој што е незадоволен од покажаните резултати и од оценките на своето дете, или доколку некој од родителите на родителската средба се појави во алкохолизирана состојба?	•	
11	Дали постои опасност од вршење на притисок врз наставниците, од страна на други лица кои што се обидуваат да влијаат врз одлуката на наставникот поврзана со висината на оценката на одредени ученици, односно за повисока оценка иако истата не е заслужена?	•	

12	Дали постои опасност од стрес или повреди, доколку за времетраењето на часовите и одржување на наставата дојде до конфликт и тепачка помеѓу соучениците или за време на одморите конфликт помеѓу учениците од различни класови?	•	
	Штетности кои произлегуваат од психички и психофизиолошки напори, кои се врзуваат за работното место и работите кои вработените ги обавуваат		
13	Дали има опасност од постојана нефизиолошка положба на телото (долготрајно стоење, седење)?	•	
14	Дали има опасност од напори или телесни напрегања?	•	
15	Дали има опасност од напрегање при обавување на одредени работи кои предизвикуваат психолошки оптоварувања (стрес, монотонија, работа со деца, средби со родителите, надзор над извшувањето на образовниот процес од страна на наставниците и сл.)?	•	
16	Дали има опасност од психофизичко напрегање од одговорност при изведување на работните задачи (работа со деца/ученици, потреба за донесување на одлуки, работни резултати, правилата за однесување (безбедност при работа, заштита од пожари, почитување на усни и пишани упатства), брзи измени на работните процедури и прием на информации)?	•	
17	Дали постои опасност од психичко оптоварување поради преголемата одговорност и почитувањето правилата на однесување?	•	
18	Дали постои опасност од настанување на конфликтна ситуација како во односот со вработените така и со учениците?	•	
19	Дали постои опасност од психичко оптоварување поради преголемиот стрес од екстерното тестирање чии резултати можат да доведат до санкции за наставникот?	•	
	Штетности врзани за организацијата на работата		
20	Дали има опасност од работа подолга од полното работно време (прекувремена работа) и има стресови и семејни проблеми, поради прекувремената работа?	•	
21	Дали постои опасност од преголем обем на работа во определени периоди од годината (во почетокот на учебната година при упис на нови ученици, при изготвувањето на годишните планови за работа и сл.)?	•	

5.2.4 Чекор 3 - Проценка на ризик

5.2.4.1 Воведни забелешки

Постапката за проценка на ризикот на работното место наставник е заснована на следните правни претпоставки:

- Закон за безбедност и здравје при работа,
- Правилник за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место,
- Директива 89/391/EU за воведување на мерки за поттикнување за подобрување на безбедноста и здравјето при работа.

Пред започнување на секоја работа треба да се овозможи презентација на потенцијалните опасности кои ги носи во себе поставената работна задача.

Ова звучи многу формално и всушност формалните проценки на ризик вообичаено се направени од страна на надлежен и соодветно квалификуван персонал.

Овие проценки потоа се користат за полесни управување со ризикот и имплементирање на безбедносни и здравствени мерки кои ќе овозможат поставената работна задача да се изврши со најсигурно можно ниво.

5.2.4.2 Резултати од испитување

Извештаите од тестирањето на микроклиматските услови, осветлувањето и хемиските штетности се достапни на увид кај работодавателот.

5.2.4.3 Проценка на ризик

Во потамошниот текст се прикажани идентификуваните опасности и штетности како вредности на соодветните проценети ризици за наставник во согласност со претходно дефинираната методологија.

Механички опасности кои се јавуваат со користење односно употребата на опремата за работа

1. Дали има опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности (превртување, паѓање на рафтови со архивиран материјал во канцеларија)?

Да, можни се повреди од поклопување при паѓање на товар од височина, особено доколку архивираниот материјал не се реди соодветно на потребите на просторот во канцелариите.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	4	1	12	24
				мал

2. Дали има опасност од сообраќајни незгоди при превоз до и од работното место како и при патување на семинари и состаноци?

Да, при превоз на работното место, или при патување на задолжителните наставнички семинари можно е да дојде до сообраќајни незгоди и повреди по неговото здравјето.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	2,5	2	12	240
				умерен

3. Дали има опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности (изведување на работи и работни задачи надвор од седиштето на училиштето)?

Да, при одење на семинари, состаноци, како и при вршењето на надзорот врз работата и одвивањето на образовниот процес можно е да дојде до повреда во сообраќајот или до некоја друга слична повреда.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	2,5	2	12	120
				умерен

Опасности кои се јавуваат во врска со карактеристиките на работното место

4. Дали има опасност од движење по опасни површини во канцеларија (подови, површини за газење или површини со кои вработените доаѓаат во контакт, а имаат остри рабови, шилци, испакнати делови)?

Да, поради невнимание, движејќи се низ канцеларијата можни се зафаќања со испакнати делови, допир со остри рабови и настанување на повреди со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,1	5	0,33	12	1,98
				прифатлив

5. Дали има опасност од движење по опасни површини при вршење надзор на училишните простории, ходници и училници од страна на дежурните наставниците (површини за газење или површини со кои вработените доаѓаат во контакт, а имаат остри рабови, шилци, испакнати делови)?

Да, при движењето низ училниците и кабинетите за настава, како и низ останатите простории кои ги користат вработените, може да се најде на површини за газење или површини со кои вработените доаѓаат во контакт, а имаат остри рабови, шилци, испакнати делови и да дојде до многу мали повреди.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	2,5	1	12	15
				мал

6. Дали постои опасност од лизгање, паѓање при движење по влажни површини или скали во работната средина, до работното место, училници, кабинети за настава, тоалет и други простории?

Да, можни се лизгања и сопнувања со можни повреди во случај на неадекватно исушени подни површини, несреден простор околу работното место, оштетување на подните површини на пристапните патеки и скалите или доколку настане гужва од истовремено присуство и на учениците на пристапните патеки.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	2,5	2	12	30
				мал

Опасности кои се јавуваат со користење на електричната енергија

7. Дали постои опасност од индиректен допир со делови на електрична инсталација и опрема под напон?

Да, можно е во случај на невнимание или непочитување на превентивните мерки да настане пожар и повреди со голем фактор на значајност (неисправна електрична инсталација).

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	4	1	12	192
				умерен

Штетности кои настануваат или се јавуваат во текот на работниот процес

8. Дали има опасност од прашина која се создава во канцелариите, училниците и кабинетите за настава?

Да, поради честото престојување во затворен простор, училница, кабинети за настава или канцеларијата при изведување на работните обврски и активности може да дојде до појава на опасност од вдишување на прашина.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,1	5	0,33	12	1,98
				прифатлив

9. Дали има опасност од врева, која ја причинуваат учениците, при извршување на секојдневните работни задачи како и при предавање, односно држење на настава од страна на наставниците на часовите во училниците?

Да, при извршувањето на работните активности во текот на работното време почесто може да дојде до поголема врева која ја причинуваат учениците (најчесто за времетраењето на големиот одмор, како и на паузите помеѓу часовите) што може да предизвика одредено психичко напрегање и чувство на замор.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	4	1	12	24
				мал

10. Дали постои опасност од настанување на конфликт, за време на родителски средби, од страна на родител кој што е незадоволен од покажаните резултати и од оценките на своето дете, или доколку некој од родителите на родителската средба се појави во алкохолизирана состојба?

Да, постои опасност од настанување на конфликти кои што можат да предизвикаат сериозни повреди, на родителски средби предизвикани од страна на родители кои што сметаат дека нивните деца не ги добиле заслужените пофалби и оценки, или доколку некој од родителите се појави во алкохолизирана состојба.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	1,5	5	12	45
				мал

11. Дали постои опасност од вршење на притисок врз наставниците, од страна на други лица кои што се обидуваат да влијаат врз одлуката на наставникот поврзана со висината на оценката на одредени ученици, односно за повисока оценка иако истата не е заслужена?

Да, постои опасност од вршење на притисок од страна на лица кои што се обидуваат да издејствуваат повисоки оценки за некои од учениците иако истите не ги заслужуваат, со што може да дојде до мали повреди односно до нарушување на психофизичката состојба на наставниците.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	1	5	12	30
				мал

12. Дали постои опасност од стрес или повреди, доколку за времетраењето на часовите и одржување на наставата дојде до конфликт и тепачка помеѓу соучениците или за време на одморите настане конфликт помеѓу учениците од различни класови?

Да, постои реална шанса да дојде до настанување на повреди на наставниците, доколку за времетраењето на часовите настане конфликт помеѓу соучениците или за времетраењето на паузите и одморите, доколку некој од наставниците се најде на самото место при обид и спречување на конфликтот.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	4	2	12	192
				умерен

Штетности кои произлегуваат од психички и психофизиолошки напори, кои се врзуваат за работното место и работите кои вработените ги обавуваат

13. Дали има опасност од постојана нефизиолошка положба на телото (долготрајно стоење, седење)?

Да, можни се оштетувања на здравјето со помали последици. Поради условената положба телото можно е статичко напрегање на мускулите што предизвикува замор.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	5	0,33	12	9,9
				мал

14. Дали има опасност од напори или телесни напрегања?

Да, можен е мал физички замор при неправилно користење на ергономската опрема.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,1	5	0,33	12	1,98
				прифатлив

15. Дали има опасност од напрегање при обавување на одредени работи кои предизвикуваат психолошки оптоварувања (стрес, монотонија, работа со деца, средби со родителите, надзор над извршувањето на образовниот процес од страна на наставниците и сл.)?

Да, можна е појава на мал психофизички замор од стресна состојба, решавање на проблемите кои можат да настанат помеѓу учениците меѓусебно, помеѓу учениците и наставниците како и помеѓу самите наставници.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	0,5	2	12	34
				мал

16. Дали има опасност од психофизичко напрегање од одговорност при изведување на работните задачи (работа со деца/ученици, потреба за донесување на одлуки, работни резултати, правилата за однесување (безбедност при работа, заштита од пожари, ред и дисциплина, почитување на усни и пишани упатства), брзи измени на работните процедури и прием на информации)?

Да, поради големиот број на обврски и работни задачи кои ги изведува, пред се поради големата објективна одговорност како за извршувањето на сопствените работни задачи така и за извршувањето на обврските на сите вработени во училиштето, посветувањето на особено внимание за почитување на мерките за безбедност бидејќи во училиштето освен за здравјето на сите вработени се води грижа и за здравјето и безбедноста на децата, соочувањето со секојдневните проблеми на наставниците, децата, како и средбите со родителите можат да доведат до зголемен психоемонцијален напор, стресни состојби, голем замор, напнатост, главоболка и друго и можни се оштетување по здравјето со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	2,5	2	12	120
				умерен

17. Дали постои опасност од психичко оптоварување поради преголемата одговорност и почитувањето на правилата на однесување?

Да, работните активности на наставниците освен што опфаќаат задоволување на функцијата педагог, раководител и воспитувач, значат и поголема општествена одговорност како водачи, кои ги креираат, промовираат, реализираат и евалвираат наставните промените во училиштето, па поради тоа може да дојде до поголемо психичко оптоварување со последици по здравјето.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	5	1	12	30
				мал

18. Дали постои опасност од настанување на конфликтна ситуација како во односот со вработените така и со учениците?

Да, при извршувањето на работните активности, кои опфаќаат надзор над работата на наставниците како и на извршувањето на целокупниот образовен процес, може да настане конфликт чии последици можат да влијаат врз здравјето на наставникот.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	1,5	5	12	180
				умерен

19. Дали постои опасност од психичко оптоварување поради преголемиот стрес од екстерното тестирање чии резултати можат да доведат до санкции за наставникот?

Да, екстерното тестирање може да предизвика стрес кај наставникот, особено поради можноста врз основа на резултатите од истото да дојде до санкции за него и со тоа да дојде до појава на оштетување на здравјето со значаен фактор.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	0,5	5	12	60
				умерен

Штетности врзани за организацијата на работата

20. Дали има опасност од работа подолга од полното работно време (прекувремена работа) и има стресови и семејни проблеми, поради прекувремената работа?

Да, самата работа подолга од предвиденото работно време, прекувремената работа овозможува појава на замор и оштетување на здравјето со мал фактор.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	1,5	1,5	12	13,5
				мал

21. Дали постои опасност од преголем обем на работа во определени периоди од годината (во почетокот на учебната година при упис на нови ученици, при изготвувањето на годишните планови за работа и сл.)?

Да, самиот процес на работа доведува до тоа во определени периоди од годината обемот на работа значително да се зголеми што доведува до појава на замор и оштетување на здравјето со фактор на значајност.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	0,5	8	12	96
				умерен

Значи, според проценката на ризикот по општата чек листа, како вкупен ризик на работното место наставник добиваме:

категија на ризикот	прифатлив	мал	умерен	висок	неприфатлив
број на ризици	3	10	8	0	0

Вкупниот проценет ризик за работното место наставник е во категоријата мал ризик.

5.2.5 Чекор 4 - Превентивни и корективни мерки

Општи мерки за намалување на ризикот се:

- одржување во исправна состојба и вршење повремени прегледи и испитување на опремата и средствата за работа,
- обезбедување на пропишаните услови од законот за безбедност и здравје при работа и во работната средина,
- обука на вработените за безбедно изведување на работата,

- обезбедување на средства и опрема за лична заштита при работа, нивно одржување и испитување,
- упатување на вработените на превентивни здравствени прегледи,
- почитување на правилата и прописите при учеството во сообраќајот.

Подобри услови за работа можат да се добијат во следните случаи, ако се преземат превентивни и корективни мерки:

- работната просторија т.е. училницата треба да биде добро проветрена и треба да има соодветна температура внатре во неа,
- одржувањето на наставата првенствено се состои од гледање на учебници, пишување, прегледување на тестови и со тоа училниците треба да имаат соодветна природна светлина,
- работната просторија т.е. училницата треба да има уреден, чист и атрактивен изглед.

- Просторијата треба да се исчисти секое утро пред доаѓањето на вработените,
- соодветни санитарни простории треба да бидат обезбедени,
 - пренатрупаноста на работните простории треба да се избегнува, бидејќи тоа влијае на здравјето на вработените,
 - соодветни уреди и објекти за греење и климатизација се инсталирани,
 - треба да се користат мерки за безбедност во канцеларијата, односно училницата,
 - проверка на електричната инсталација и заземјувањето,
 - редовно сервисирање на пп апаратите и обука на вработените за нивно правилно користење,
 - редовна обука за укажување на прва помош од страна на вработените.

Безбедност во училницата и канцеларијата

Овој дел ги опфаќа специфични безбедносни прашања за работа и работни активности во училница или канцеларија, вклучувајќи правилно складирање на работните материјали, нивно правилно подигнување, правилен распоред на опремата и потребните машини и помагала на работното место, опасностите од невнимание, спречување и паѓање и други повреди.

Специфични препораки за безбедно работење:

- сите вработени се охрабруваат "да работат безбедно", дали на самото место или надвор од локацијата, кога работат сами или во групи. Кога се работи надвор од училницата, вработените се охрабруваат да останат во редовна комуникација со претпоставениот во канцеларијата со мобилен телефон.
- опремата и потрошниот материјал треба да се чуваат во точно одредени области. Предметите не треба да се чуваат на врвот на полиците во канцеларијата т.е. училницата, под работните маси или во областите определени за движење на вработените.
- вработените ќе имаат безбедни полици за складирање кои ќе им се објаснат како да ги користат. Тешките предмети треба да се чуваат на дното од полиците. Се избегнува редување предмети кои се активни на горниот дел од полиците.
- предметите кои се складираат мора да се чуваат на растојание поголемо од 50 сантиметри од таванскиот инструмент за дојава и гасење на пожар.
- користење на продолжени кабли треба да се избегнуваат кога е тоа можно.

Мерки за подобрувања во работењето на работното место наставник во основно училиште:

- континуирано следење и примена на утврдените работни процедури и упатства за работење на основно училиште,
- почитување на одредбите од статутот на училиштето,
- спроведување на обуките за безбедно работење според законските барања за безбедност и здравје при работа (Сл. Весник на Република Македонија, бр53/13), (обука за справување со стрес),
 - при движење низ работниот простор да се внимава и да се избегнува контакт со влажни и нерамни површини, внимателно да се поминува по скалите и да се избегнува движењето во периоди кога може да има поголема гужва во просторот доколку тоа е возможно.
 - во периодите од денот кога настанува поголема врева може да се направи краткотраен прекин на работните активности како би се спречило психичкото напрегање.
- перманентен педагошки пристап кон сите ученици.
- флексибилност во размислувањето и консултации со сите инволвирани страни пред донесувањето на одлуките.

Заклучок

Врз основа на анализата на работното место, проценката на факторите на влијанието на работната средина врз здравјето на вработените, во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци:

работното место наставник е со мал ризик.

Препорака во врска со години на старост при вработување: 18 години.

Се препорачува обука на вработените за безбедна работа да се спроведува секоја трета година.

Потребни се претходни прегледи да се спроведуваат при вработувања на нови работници.

Периодичните прегледи да се спроведуваат најмалку на 24 месеци, во согласност со Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13), Уредбата за видот, начинот, обемот и ценовникот на здравствените прегледи на вработените (Службен весник на РМ бр.60/2013) и според мислење и препорака на докторот, специјалист по медицина на трудот.

Мерки за спречување или намалување на ризикот:

За безбедно работење во училница и канцеларија:

- сите потешки предмети, регистратори со документација да се поставуваат на рафтови на ниво под рамениците,
- обезбедување на слободен простор за движење со ширина од минимум 60 см.,
- внимателно движење помеѓу инвентарот во училницата,
- основните мерки за работа во канцеларија бараат спроведување на обуките за безбедно работење според Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ, бр. 53/13),
- задолжителна употреба на ергономско столче, со подесување по висина и подесување на наклон на грбот (колената и лактите под прав агол).

За безбедно работење на компјутер:

- растојанието од очите на наставникот до екранот не треба да биде помало од 50см., висината на тастатурата не повисока од 3см.,
- потребно е имплементирање на упатството за безбедна работа со екрани,
- во тек на работа да се користи правило по 120 минути работење на компјутер, пауза од 15 минути, во согласност со ``Правилникот за работа со екрани``, (Сл. Весник на Република Македонија, бр.119/2005 година),
- задолжително користење на ергономска столица со подесување на висина на седиштето и наклонот за седење (колената и лактите под прав агол).

За безбедно учество во сообраќај:

- почитување на сообраќајните прописи и правила.

На вработените да им се даде на користење:

- работна униформа, мантил,
- ергономска канцелариска опрема (ергономско столче, биро мин. 80x120 см со мат површина, ергономска тастатура).

5.2.6 ЧЕКОР 5 – ДОКУМЕНТИРАЊЕ НА ИЗВРШЕНАТА ПРОЦЕНКА

ИЗЈАВА ЗА БЕЗБЕДНОСТ

Датум: 22.02.2016 година

ИМЕ НА КОМПАНИЈАТА		ПРОЦЕНКАТА НА РИЗИКОТ ЈА ИЗРАБОТИЛ						
Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЦИ-ТЕФОВ Кавадарци		Дипл.маш.инж. Димитар Пенков						
РАБОТНО МЕСТО		ВКУПЕН ПРОЦЕНЕТ РИЗИК						
наставник		мал ризик						
Број на работници на ова работно место		ОПИС НА РАБОТНО МЕСТО						
62		Наставникот е организатор и водич на целиот наставен процес, координатор и ментор, мотиватор како и рамноправен соработник во соодносот со другите. Неговата примарна и најважна улога е да им биде од помош на учениците во процесот на образовниот развој на сите нивни физички и психички потенцијали, односно да им помогне во достигнувањето на индивидуалниот максимум.						
Бр.	ОПАСНОСТ ШТЕТНОСТ ПРОФЕСИОНАЛНО ЗАБОЛУВАЊЕ	ПАРАМЕТРИ ЗА ПРЕСМЕТКА НА РИЗИКОТ					ПРОЦЕНЕТ РИЗИК	ПЛАНИРАЊЕ НА АКТИВНОСТИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИКОТ
		ТП x ЗИ x ВП x БО= РИЗИК						
		ТП	ЗИ	ВП	БО	Вкупно		
1	опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности (превртување, паѓање на рафтови со архивиран материјал во канцеларија)	0,5	4	1	12	24	мал	- редовна контрола на стабилноста, фиксираноста на полиците и шкафовите за складирање на документацијата, - потребно е да се изработат и имплементираат упатства за безбедно работење во и низ работниот простор, -внимателно редување на архивираниот материјал и материјали со поголема тежина да не се ставаат на повисоките делови од рафтовите.
2	опасност од сообраќајни незгоди при превоз до и од работното	4	2,5	2	12	240	умерен	- почитување на сообраќајните прописи и правила, - да се почитува

	место како и при патување на семинари и состаноци							поставената патна сигнализација, - редовно сервисирање и одржување во исправност на службениот автомобил.
3	опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности (изведување на работи и работни задачи надвор од седиштето на училиштето)	2	2,5	2	12	120	умерен	- почитување на сообраќајните прописи и правила, - да се почитува поставената патна сигнализација.
4	опасност од движење по опасни површини во канцеларија (подови, површини за газење или површини со кои вработените доаѓаат во контакт, а имаат остри рабови, шилци, испакнати делови)	0,1	5	0,33	12	1,98	прифатлив	- во канцеларија, фиоките и вратите на работната маса и плакарите после употребата да се затвораат, - правилен распоред на опремата, со одредени патеки за слободно движење, - обезбедување на слободен простор за движење со ширина од минимум 60см, - да се постават соодветни ознаки за информирање на вработените за безбедна работа, - користење на пропишаната лична заштитна опрема.
5	опасност од движење по опасни површини при вршење надзор над извршувањето на работата на наставниците и останатите вработени (површини за газење или површини со кои вработените доаѓаат во контакт,	0,5	2,5	1	12	15	мал	- користење на пропишаната лична заштитна опрема, - да се постават соодветни ознаки за информирање на вработените за безбедна работа, - правилен распоред на опремата, со одредени патеки за движење - да не се складираат материјали во

	а имаат остри рабови, шилци, испакнати делови)							ходниците, пристапните патеки, и работното место, - обезбедување на слободен простор за движење со ширина од минимум 60см, - во канцеларија, фиоките и вратите на работната маса и плакарите после употребата да се затвораат.
6	опасност од лизгање, паѓање при движење по влажни површини или скали во работната средина, до работното место, училници, кабинети за настава, тоалет и други простории	0,5	2,5	2	12	30	мал	- редовно чистење на патеките и ходниците, - чистење на подовите пред почеток и по завршувањето на работното време, - одржувањето на хигиената да е согласно законските барања, - да не се складираат материјали во ходниците, пристапните патеки, и работното место, - означувањето на исчистениот влажен под да е со специјални ознаки, табла влажен под.
7	опасност од индиректен допир со делови на електрична инсталација и опрема под напон	4	4	1	12	192	умерен	- при работа или сервисирање на електричната инсталација секогаш треба уредите да бидат исклучени од електричниот напон, - редовно мерење на отпорот на заштитното заземјување на електричната инсталација, - редовен преглед и испитување на електричната инсталација и отпорот на заштитното заземјување во работните простории, - правилно поставени и димензионирани

								прекинувачи и електро инсталација, - редовно да се врши одржување на електричните уреди и апарати, - да нема кабли поставени на подот кои може да бидат згазнати од вработените, оштетени штекери и прекинувачи ниту кабли кои висат или нивни неизолирани завршетоци.
8	опасност од прашина која се создава во канцелариите, училниците и кабинетите за настава	0,1	5	0,33	12	1,98	прифатлив	- канцеларискиот простор, училниците, кабинетите за настава и помошните простории редовно да се чистат, - да се одржува хигиената со употреба на средства за чистење и дезинфициенси, - да се користи нов и современ канцелариски мебел и постилки, третирани современи сретства за заштита, - печатарите што се користат да се за индивидуална употреба, - работната просторија да е со прозорци со што се овозможува влез на воздух и регуларни размени на воздухот, - да се изврши лекарски преглед редовно согласно со Закон за безбедност и здравје при работа.
9	опасност од врева, која ја причинуваат учениците, при извршување на секојдневните работни задачи како и при	0,5	4	1	12	34	мал	- да се изврши мерење на бучавата на работното место според член 47 од Законот за безбедност и здравје при работа (Сл.весник

	предавање, односно држење на настава од страна на наставниците на часовите во училиниците							на РМ бр.53/13), ``Правилник за за безбедност и здравје при работа на вработените изложени на ризик од бучава``.
10	опасност од настанување на конфликт, за време на родителски средби, од страна на родител кој што е незадоволен од покажаните резултати и од оценките на своето дете, или доколку некој од родителите на родителската средба се појави во алкохолизирана состојба	0,5	1,5	5	12	45	мал	- презентирање на реалните успеси постигнати од страна на секој ученик поединечно, - често известување на родителите за сите активности на деца за времетраењето на целиот воспитно-наставен процес, вклучувајќи ги и паузите за време на големиот и малите одмори, - задолжително почесто организирање на родителски средби и избегнување на било каков вербален или физички конфликт.
11	опасност од вршење на притисок врз наставниците, од страна на други лица кои што се обидуваат да влијаат врз одлуката на наставникот поврзана со висината на оценката на одредени ученици, односно за повисока оценка иако истата не е заслужена	0,5	1	5	12	30	мал	- строго почитување на моралните одговорности од страна на секој наставник, - избегнување на секаков вид на контакт со лица кои сакаат да манипулираат или да влијаат врз одлуката на наставникот при формирање на мислење и оценка за постигнатиот успех на одреден ученик, - овозможување и реализирање на дополнителни часови, со цел учениците да се стекнат со потребното знаење за одредениот предмет за кој што покажуваат послаби резултати.

12	опасност од стрес или повреди, доколку за времетраењето на часовите и одржување на наставата дојде до конфликт и тепачка помеѓу соучениците или за време на одморите настане конфликт помеѓу учениците од различни класови	2	4	2	12	192	умерен	<ul style="list-style-type: none"> - задолжително почитување на кодексот на однесување од страна на сите ученици, - избегнување на било каков конфликт, - мирно решавање на сите недоразбирања и проблеми кои што можат да се појават помеѓу учениците, - задолжителни, дополнителни часови за одржување предавања за културно и примерно однесување.
13	опасност од постојана нефизиолошка положба на телото (долготрајно стоење, седење)	0,5	5	0,33	12	9,9	мал	<ul style="list-style-type: none"> - ергономска столица, - канцелариската маса да е соодветна височина, - работното место да е така обликувано и да дозволува работата да се изведува во физиолошка позиција, - да се завземе правилна положба на телото и повремена пауза за истегнување на мускулите и подобрување на циркулацијата на крвта во секоја можна прилика, - одбегнување на долготрајна положба во едно место, - на работното место да има доволно простор за да може со леснотија да се менува положбата на телото, - да се изготви упатство за безбедна работа при седење и работа со компјутери, -извршена обука од страна на доктор по медицина на трудот.

14	опасност од напори или телесни напрегања	0,1	5	0,33	12	1,98	прифатлив	<ul style="list-style-type: none"> - читање на текстови од соодветно растојание, - да се обезбеди соодветен контраст на мониторот без негово треперење, - работната просторија да е со прозорци со што се овозможува влез на дневна светлина, - да се обезбеди да има вештачко осветлување, -извршена обука од страна на доктор по медицина на трудот.
15	опасност од напрегање при обавување на одредени работи кои предизвикуваат психолошки оптоварувања (стрес, монотонија работа со деца, средби со родителите, надзор над извршувањето на образовниот процес од страна на наставниците и сл.)	2	0,5	2	12	24	мал	<ul style="list-style-type: none"> - во зависност од степенот на промените предизвикани од психолошкото оптоварување неопходни се мерки за соодветна организација на работа преку: - внимателно следење на здравствената состојба, идентификација на промените набележани како можни промени поврзани со работата во услови на психолошко оптоварување и работа под стрес на работно место и тоа: промена во работата на кардио- васкуларниот систем и системот за варење (ГИТ), неодредени хронични болки, хроничен замор, промени во исхраната, малаксаност, чести главоболки, екстремна физичка исцрпеност намалување на самодовербата и самопочитта,

								намалена мотивација за работа, појава на агресија, анксиозност, депресија, несразмерна реакција на минорни настани, неконтролирана лутина, тага, бес, премор, негрижа, заборавност, чести епизоди на несреќи и/или повреди на работа, - проценка на работната способност, во согласност со штетните ефекти, следење на отсуството од работа, несреќите и повредите на работа.
16	опасност од психофизичко напрегање од одговорност при изведување на работните задачи (работа со деца/ученици, потреба за донесување на одлуки, работни резултати, правилата за однесување (безбедност при работа, заштита од пожари, ред и дисциплина, почитување на усни и пишани упатства), брзи измени на работните процедури и прием на информации)	2	2,5	2	12	120	умерен	- следење и евидентирање на работните практики што може да го загорзат здравјето на работниците - евидентирање и анализа на прекувремена работа, неспособност, квалитетно и навремено завршување на работните обврски, неисполнување на роковите, нарушување на интерперсоналните односи, неможност за донесување на одлука, непочитување на редот и дисциплината на работа, непочитување на усните и пишувани упатства, - обезбедување на информации, обука и образование на вработените за влијание на стресот на работа врз здравјето, работната способност и продуктивноста на

							<p>работа и анализа на евидентираните состојби,</p> <ul style="list-style-type: none"> - зајакнување на тимската работа, поделба на одговорностите и заедничко учество во донесувањето на одлуките, - зајакнуваат ефикасноста на работа и создаваат атмосфера на исполнетост и сатисфакција од работата, - соодветно планирање на работата во дневни, неделни, месечни и годишни планови со цел за елиминирање на стресот поради работа под притисок.
17	опасност од психичко оптоварување поради преголемата одговорност и почитувањето на правилата на однесување	0,5	5	1	12	30	<p>мал</p> <ul style="list-style-type: none"> - перманентен педагошки пристап кон сите ученици, - комуникативност, љубезност и почит кон сите наставници и останатите вработени, - запознавање на учениците, наставниците и другите вработени со правилата кои треба да ги почитуваат за подобрување на безбедноста и здравјето на сите.
18	опасност од настанување на конфликтна ситуација како во односот со вработените така и со учениците	2	1,5	5	12	180	<p>умерен</p> <ul style="list-style-type: none"> - коректен однос кон сите наставници и другите вработени во училиштето - комуникативност и сослушување на проблемите со кои се соочуваат наставниците, вработените и учениците со цел изнаоѓање на соодветно решение. - педагошки пристап

								кон сите ученици - љубезен и смирен однос.
19	опасност од психичко оптоварување поради преголемиот стрес од екстерното тестирање чии резултати можат да доведат до санкции за наставникот	2	0,5	5	12	60	умерен	- спроведување на обуки за вработените за зголемување на нивната објективности при оценувањето, - обезбедување на информации, обука и образование на вработените за влијание на стресот на работа врз здравјето, работната способност и продуктивноста на работа и анализа на евидентираните состојби, - како и обезбедување на обуки за справување со стрес.
20	опасност од работа подолга од полното работно време (прекувремена работа) и има стресови и семејни проблеми, поради прекувремената работа	0,5	1,5	1,5	12	13,5	мал	- намалување на времетраењето на прекувремената работа на помалку од осум часа неделно, - намалување и/или елиминирање на дополнителната и прекувремената работа, работа за време на викенд и празници, - запазување на одморот меѓу два последователни работни дена во непрекинато траење од 12 часа, - внимателно следење на здравствената состојба, - следење, евидентирање и анализа на работните практики што може да го загрозат здравјето на работниците – прекувремена работа.
21	опасност од преголем обем на	2	0,5	8	12	96	умерен	- превземање на подготвителни

работа во определени периоди од годината (во почетокот на учебната година при упис на нови ученици, при изготвувањето на годишните планови за работа и сл.)

активности во периодите кога обемот на работа е помал.
- запазување на одморот меѓу два последователни работни дена во непрекинато траење од 12 часа,
- внимателно следење на здравствената состојба,
- обезбедувањето на информации, обука и образование на вработените за влијание на стресот на работа врз здравјето, работната способност и продуктивноста на работа и анализа на евидентираните состојби.

ПОТПИС НА ЛИЦЕТО ЗАДОЛЖЕНО ЗА ПРОЦЕНКА НА РИЗИКОТ

ПОТПИС ОД ОВЛАСТЕНА УСТАНОВА ЗА МЕДИЦИНА НА ТРУДОТ

Проценката на ризик за ова работно место ја прегледа, се согласува со предложените мерки и ќе постапи според нив, изјавил

Претставник на вработените за безбедност и здравје при работа

Работодавател,

5.3 Проценка на ризик на работно место одржувач на опрема

5.3.1 Вовед

Проценката на ризик на работното место, се прави со цел да се помогне во менаџирањето со одржувањето на инвентарот во основното училиште, електричната и водоводна инсталација и инсталацијата за парно греење (котелската инсталација).

Оваа проценка нуди совети за начините кои се користат и употребуваат за управување со изложеноста на ризици кои се идентификувани како типични во котлара, работилница, дворот на училиштето и останатите простории.

Проценката на ризик на работното место одржувач на опрема ги идентификува опасностите заеднички за работните операции во работилницата, вклучувајќи машини, алати и друга опрема, испарливи супстанции и материјали кои се користат и работните практики и искуства при работењето. Можните контроли и превентивни мерки се предлагаат за да се помогне да се осигура здравјето и безбедноста на самиот работник, останатите вработени во училиштето, учениците и другите лица кои што го посетуваат училиштето (родители, функционери, колеги и ученици од други училишта).

Осигурувањето на безбедноста и здравјето на вработените придонесува за задоволството на вработените, доведува до зголемена продуктивност и поголем интерес за постигнување на организациските цели и интереси.

5.3.2 Чекор 1 - Собирање на податоци од тековната состојба

Во Општинското основно училиште ТОДЕ ХАЦИ-ТЕФОВ Кавадарци во состав на работното место одржувач на опрема треба да се нагласи дека спаѓаат работните обврски на хаусмајсторот и ложачот.

На работното место одржувачот на опрема користи машини, уреди и алати потребни и инсталирани за извршување на работните налози и условите се поразлични од оние кои вообичаено се соочуваат останатите вработени во училиштето а овие работни услови во себе содржат и нови опасности кои можат да се појават во работниот процес. Целокупниот состав на целата опрема, уреди, алати и приклучни работни елементи на работното место треба редовно да се проверуваат и да се одржуваат во добра работна состојба.

Во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЦИ-ТЕФОВ Кавадарци одржувачот на опрема работи во работен простор кој е променлив, понекогаш работните активности се изведуваат во затворени простории (работилницата, котларата, низ училиштето), но понекогаш е под влијание на атмосферски услови, проев, ладно, топло. Работниот простор е со доволна широчина и може да се извршуваат без препреки работните задачи. Скалите во училиштето се обезбедени со заштитна ограда, со што се обезбедува сигурно движење на вработените во него.

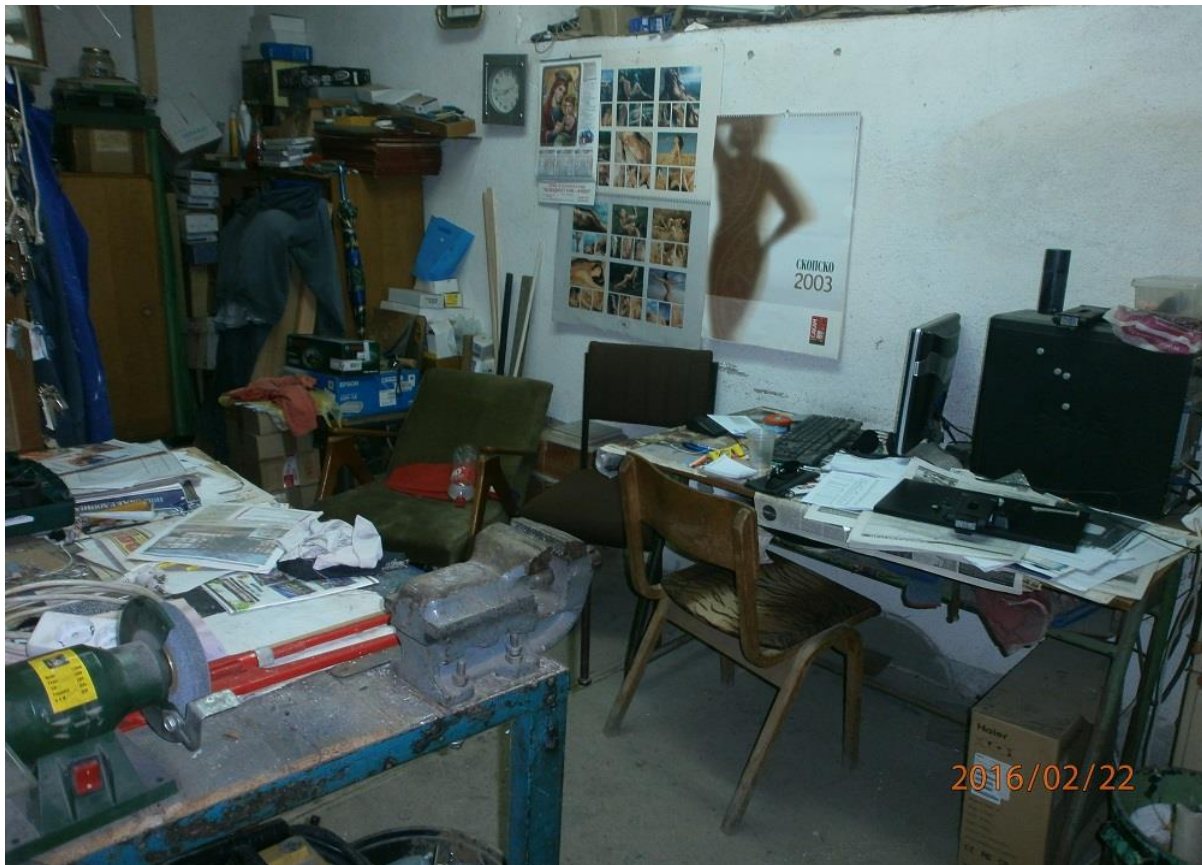
Подната работна површина е уредена и е покриена со тврда и рамна подлога, која што обезбедува безбедно движење на вработените и учениците при манипулирање со инвентарот, алатите и материјалите, како и при работниот процес во котларата каде што сите елементи од котелската инсталација се уредно поставени на место каде што не го попречуваат процесот на работа.

Машините во работниот простор се поставени на безбедно меѓусебно растојание, за да не дојде до несакан удар со некој алат, машина или инвентар кој што е донесен на поправка.

Работните задачи вклучуваат и работење на поголемо ниво на бучава од пропишаните стандарди, но во тие моменти работникот користи лични заштитни средства, заштитни слушалки за ушите.

Кога ракува и манипулира со машината, помошните елементи и алати може да се стекне со полесни повреди, како што се посекотини, изгореници и модринки, а со внимателно ракување на алатките и предметите за работа, како и одржување на

работните услови може целосно да се избегнат поголеми повреди. Во работата мора да се придржува до роковите, што може да доведе до доаѓање во временски теснец.

Слика 5.3.2.1 – Приказ на дел од работното место одржувач на опрема во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци

Постојат умивалници со топла вода, санитарни јазли, редовно се користат средства за дезинфекција.

Природното осветлување задоволува кога се изведуваат работи во училиштето, но кога се работи за котларата тогаш се работи под вештачка светлина и ги задоволува техничките барања за овој вид на работни простори а треба да се поработи на нивото на хигиената во тој простор. Во работниот простор на одржувачот на опрема се поставени ПП апарати, а има и соодветно поставени орманчиња за прва помош.

5.3.2.1 Опис на работно место

Секој работник вработен како одржувач на опрема има правна обврска да се грижи и да внимава на својата безбедност и здравје при работа и максимално да ги избегне неповолностите кои може да влијаат на безбедноста и здравјето на кое било друго лице.

На ова работно место, работните активности и операции се повеќе значајни.

Одржувачот на опрема врши истовар на инвентарот во училиштето, алатите, материјалите и енергенсот од товарното возило за нивен транспорт.

При операциите на истовар од возилото, складирањето на енергенсите и распоредување на инвентарот во училиштето, алатите и материјалите работникот носи заштитни чевли, по потреба носи и заштитни наочари и употребува ракавици на рацете.

Одржувачот на опрема за време на грејната сезона треба да го запали котелот и да го ложи со што ќе ја одржува температурата константна и на саканото ниво.

Носењето на предвидените лични заштитни средства на работното место се потребни при целосното работно време, кога е можно да дојде до повреди од излетување на метален шпон од материјалот што се репарира, пресекување со стакло при менувањето на стакло на скршените прозорци, сопнување и паѓање по скалите, столчување при манипулирањето со инвентарот, од вдишување на гасови и чад од котелот, столчување при ракување со чекан, настанување на изгореници од инсталација за парното греење и од загреан алат за обработка и слични други непредвидени настани.

Отпадниот материјал, метални шпонови, искршено стакло, струготини и истурен енергенс, скршени столчиња и клупи треба да се складираат на безбедно место каде нема да пречат на работниот процес и на движењето на вработените лица.

Вработениот при своето дејствување си носи одговорност за штетите предизвикани од неправилна експлоатација со водоводната, електрична и котелската инсталација, инвентарот во училиштето, алатите и средствата за работа, непочитување на правилата за безбедност и здравје при работа, правилата за против пожарна безбедност на работното место.

Слика 5.3.2.1.1 - Приказ на дел од работниот простор на одржувачот на опрема во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци

5.3.2.2 Опис на средства и опрема за работа

Во извршувањето на работните задачи на одржувачот на опрема на располагање му е целокупната работна опрема.

Одржувачот на опрема на работното место ги користи и следните средства и опрема за работа:

име	Апарат за рачно заварување, рачна брусилка, рачна дупчалка (бормашина), менгеме, скала за качување, разновиден рачен алат (клешти, цвик-цангли, разни клучеви, макази за лим, ролцангли, штрафцигери, фазомер, брави, чекани и др.), котел и котелска инсталација.
намена	Ложење и одржување на котелската инсталација, одржување на електричната и водоводната инсталација во исправна состојба. Одржување и репарирање на инвентарот во училиштето (столчиња, врати, прозорци, радијатори).
опис	Прием и истовар на дрва за огрев, алати, материјали (метални профили, стакло, електроди, брусни камења и друго), складирање, поставување на работна маса, кроење на материјалите, работни операции на горе споменатите, машини, дупчење, отсекување, брусење, заварување, монтажа, демонтирање и сервисирање на инвентар и опрема, лепење, фарбање.
инсталации	Водоводни, котелски и електрични инсталации

На работното место одржувач на опрема, генерално, ризиците се од директна природа и со постојан карактер и бараат од вработените постојано носење на опрема за лична заштита.

Средства и опрема за лична заштита на работното место се:

- заштитно работно одело (панталони со платка и прерамки и палто),
- заштитни чевли, водонепропусни, кисело отпорен ѓон, шок апсорбер пета,
- заштитни ракавици од кожа и платно,
- заштитна еднократна, медицинска респираторна маска,
- заштитни наочари,
- заштитни слушалки за уши.

Средства и опрема за лична заштита на работното место:

име и тип на средството	пар.	употребливо до	материјал и карактеристика на средствата и опремата
противпожарни апарати	1	неограничен рок на траење (се прават периодични контроли)	хромиран челик, вода
комплет за прва помош	1	неограничен рок на траење, освен за оние предмети во комплетот за кои има потреба од периодично обновување	газа, алкохол, фластер, завој, лекови со ограничен рок на траење

5.3.3 Чекор 2 - Идентификација на опасности и штетности

Со користење на документацијата од директорот утврдено е дека снимањето на организацијата на работењето во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци е извршено согласно Правилникот за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место.

Барања за работното место:

работно место	одржувач на опрема
потребна спрема	средна стручна спрема
работно место со посебни услови на работа	не
број на вработени	Вкупно: 2 машки: 2 женски: /
бенефициран работен стаж	не
посебни побарувања	не
лекарски прегледи	се спроведуваат согласно Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13)
обука на вработените за здравје и безбедност при работа	се извршува во согласност со Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13)
обука од областа на заштита од пожари и проверка на знаењата	се извршува во согласност со: - Закон за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13), - Закон за пожарникарство (Сл.весник на Република Македонија бр.67/04 год. и бр. 81/07 год.), - Закон за заштита и спасување (Сл.весник на Република Македонија бр.36/04 год., 49/04 год., 86/08 год. и други подзаконски акти)

Анализа на повредите и број на случени повреди:

број на повреди	нема
информации за повреди	нема

Анализа на работните способности:

инвалиди	нема повреди со инвалидитет, ниту на работното место работат вработени со инвалидитет
професионални заболувања	не се утврдени
заболувања во врска со работа	не се утврдени
Вработените се способни за извршување на работата и работните задачи од работното место со полно работно време.	

Режим на работа

Работата се извршува во една смена и по потреба особено за време на грејната сезона кога централното парно греење се пушта во погон во раните утрински часови се прилагодува работното време.

Режимот на работа е променлив во зависност од обемот на работа.

неделен фонд на работно време	40 часа
распоред на работата	една смена
траење на смената	8 часа
неделен одмор	два дена неделно
паузи во текот на работата	30 минути

Заклучок

Правејќи осврт на обработените, добиените податоци и разговорите со вработените може да се изведат следните заклучоци:

- најчест извор кој може да се јави како причина за настанување на повреди на работното место (одржувач на опрема) се неповолните работни услови,

- гледајќи од аспект на природата на настанатата повреда тоа најчесто може да биде истегнување на дел од телото, посекотини од остри рабови (бургии, брусни камења, алати за отсекување и друго), изгореници од топли делови на котелската инсталација, столчување на екстремитетите (рацете и нозете) од тешки предмети,

- проблеми со дишните органи настанати како последица на согорувањето на енергенсот во котелот и од неговите продукти на согорување, миризба од бои и лакови, миризба од брусење,

- проблеми со видот настанати како резултат на долготрајно надгледување на инструментите, најчесто во слабо осветлена просторија (подрум), од заварување на инвентарот како и од зачудување на просторијата од продуктите на согорувањето, како и од брусењето,

- најчест настан кој може да доведе до настанување на повреда е сопнување при движење, изгореници од топли делови на котловата инсталација и од машините кои што ги користи (ножеви, бургии, брусни камења, алати за отсекување и друго).

Треба да се напомене дека бројни се присутните ризици кои може да доведат до повреди и несреќи при работа и не секогаш истите се пријавуваат од страна на директните извршители особено кога станува збор за избегнати несреќи и ``полесни`` повреди.

Не се регистрирани професионални заболувања и болести во врска со работата.

На работното место (одржувач на опрема) кој што е предмет на анализа во оваа документација според евиденцијата на училиштето во анализираниот период не се случиле повреди со смртни последици.

Врз основа на Правилникот за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз треба да се заснова проценката на ризикот на работното место, извршена е идентификација на видот и природата на опасностите и штетностите на работното место, одржувач на опрема преку општа чек листа:

Ред.бр.	Идентификувани опасности/штетности	да	не
	Механички опасности кои се јавуваат со користење односно употребата на опремата за работа		
1	Дали постои опасност од подвижни делови од уредите кои се користат, електричните, приклучните инсталации и машините без обезбедување или во близина на работните површини се наоѓаат вртливи или подвижни делови?	•	
2	Дали облеката и личната заштитна опрема на вработените може да се закачи на подвижните делови од уредите, апаратите, алатите?	•	
3	Дали постои опасност од кршење/пукање на делови од помошните алати и прскање на ситни отпадни делови од елементите, парчиња од машинскиот алат при работа на некоја браварска и тишлерска машина, парчиња отпад при обработка на машински, стаклен или дрвен материјал?	•	
4	Дали има опасност од повреди при движење и внатрешно разместување и носење на инвентарот до работилницата, материјалите за работа, алатите, како и поместување на одредена опрема за работа во котелската инсталација?	•	
5	Дали постои опасност од зафаќање на делови од екстремитети (прсти, раце) при истовар, разместување, на	•	

	материјалите и алатите, при поправка, монтирање и демонтирање на инвентарот, како и при истовар и складирањето на истиот?		
6	Дали постои опасност при истовар на инвентарот, материјалите и алатите од камион?	•	
7	Дали постои опасност од пожар и експлозии, поради присуство на опрема која искри од брусење и заварување и работа со експлозивни и испарливи компоненти во котелската инсталација?	•	
8	Дали постои опасност од влијанија на извршување на процесот на работата поради користење на несоодветни или неприлагодени методи на работа?	•	
	Опасности кои се јавуваат во врска со карактеристиките на работното место		
9	Дали постои опасност во работниот простор по големина и распоредот на котелската инсталација, инвентарот, материјалите за работа, нормално движење на работниците околу работната маса во работилницата?	•	
10	Дали има опасност од движење по опасни површини во просторот каде е сместена котелската инсталација, работната опрема и алатите (подови, површини за газење или површини со кои вработените доаѓаат во контакт, отпадни материјали, кои имаат остри рабови, шилци, шпонови, испакнати делови и сл.)?	•	
11	Дали постои опасност од лизгање, сопнување и паѓање по скали и при движење по влажни и затемнети површини во просторот каде е сместена котелската инсталација, работната опрема и дворната површина?	•	
12	Дали има опасност од развлечени кабли по работната површина, несоодветно одложување на алатите и сл. кои можат да попречат во работата или движењето?	•	
	Опасности кои се јавуваат со користење на електрична енергија		
13	Дали има опасност од директен допир со делови на електричната инсталација и опрема под напон и постои опасност од било каква оштетена изолација на електричните уреди и апарати, непрописно заземјување и електростатски празнења, удар на гром?	•	
	Штетности кои настануваат или се јавуваат во текот на работниот процес		
14	Дали има опасност од прашина, технолошки отпад, течности, испарливи гасови и чад (вдишување, гушење, навлегување во телото преку кожата, изгореници, труење и сл.) кои се присутни при работниот процес?	•	
15	Дали постои опасност од изложување на работникот на бучава со зголемен интензитет при работа на машините и алатите кои ги користи?	•	
16	Дали постои опасност од штетни влијанија на микроклиматските фактори (висока температура, ниска температура, недостаток на светлина, влажност, брзина на струење на воздухот) без соодветната заштитна опрема?	•	
17	Дали има опасност од механички вибрации на работното место предизвикани од работата на алатите и машините кои ги користи?	•	

	Штетности кои произлегуваат од психички и психофизиолошки напори, кои се врзуваат за работното место и работите кои вработените ги обавуваат		
18	Дали има опасност од долготрајни напори или телесни напрегања (рачно пренесување на товар, туркање или влечење товар, различни долготрајни зголемени телесни активности и сл.)?	•	
19	Дали постои опасност од професионално заболување поради изведување на работата во наведената положба и со постојано стоене?	•	
20	Дали има опасност од напрегање при обавување на одредени работи кои предизвикуваат психолошки оптоварувања (стрес, монотонија и сл.)?	•	
	Штетности врзани за организацијата на работата		
21	Дали постои опасност од не изготвени работни упатства за користење на опремата и дали вработените се обучени како да ја користат?	•	
22	Дали постои опасност од ракување со опрема и средства за работа на вработен кој е под дејство на алкохол, лекови и опојни средства?	•	
23	Дали постои опасност од прекувремена работа, работа под притисок?	•	
24	Дали постои опасност од нередовно одржување и сервисирање на опремата и средства за работа, особено после поправки, ремонти, промена на инсталациите и на мерните инструменти?	•	

5.3.4 Чекор 3 - Проценка на ризик

5.3.4.1 Воведни забелешки

Со извршување на проценка, одржувач на опрема може сам да носи одлуки какви мерки на претпазливост треба да се преземат и каква сигурносна и безбедна опрема и облека треба да се направи и употреби за работата да се изврши безбедно.

При проценката на ризик треба да се има во предвид дека се работи во затворени простори кои што се со повисока температура, во тесни услови или слабо осветлени и проветрени (сутеренски) простории, кои што можат да бидат понекогаш и зачадени и истите може да доведат до значително зголемување на ризикот од штета од повеќе потенцијални опасности.

Постапката за проценка на ризикот на работното место одржувач на опрема е заснована на следните правни претпоставки:

- Законот за безбедност и здравје при работа,
- Правилникот за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место,
- Директивата 89/391/EU за воведување на мерки за поттикнување за подобрување на безбедноста и здравјето при работа.

5.3.4.2 Резултати од испитување

Извештаите од тестирањето на микроклиматските услови, осветлувањето и хемиските штетности се достапни на увид кај работодавателот.

5.3.4.3 Проценка на ризик

Во потамошниот текст се прикажани идентификуваните опасности и штетности како вредности на соодветните проценети ризици во согласност со претходно дефинираната методологија.

Механички опасности кои се јавуваат со користење односно употребата на опремата за работа

1. Дали постои опасност од подвижни делови од уредите кои се користат, електричните, приклучните инсталации и машините без обезбедување или во близина на работните површини се наоѓаат вртливи или подвижни делови?

Да, има опасност од невнимание при работењето со браварските машини и алати кои што ги користи работникот при поправката и сервисирањето на инвентарот во училиштето, како и при одржувањето на електричната, водоводната и котелската инсталација и ложење на истата, која што може да доведе до последици со здравјето на одржувачот на опрема.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
6	4	5	1	120
				умерен

2. Дали облеката и личната заштитна опрема на вработените може да се закачи на подвижните делови од уредите, апаратите, алатите?

Да, можни се повреди при зафаќања на работната и заштитната опрема поради постоењето на вртливи делови на браварските машини кои што ги користи и можни се повреди со значаен фактор.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	5	5	1	100
				умерен

3. Дали постои опасност од кршење/пукање на делови од помошните алати и прскање на ситни отпадни делови од елементите, парчиња од машинскиот алат при работа на некоја браварска и тишлерска машина, парчиња отпад при обработка на машински, стаклен или дрвен материјал?

Да, можно е кршење/пукање на делови од помошните алати и прскање на ситни метални делови од елементите, парчиња од металниот алат при работа со браварски или тишлерски машини и при тоа можни се сериозни повреди со значаен фактор.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
6	2,5	5	1	75
				умерен

4. Дали има опасност од повреди при движење и внатрешно разместување и носење на инвентарот до работилницата, материјалите за работа, алатите, како и поместување на одредена опрема за работа во котелската инсталација?

Да, поради невнимание и неприлагодени операции соодветни на габаритот на инвентарот во училиштето, разнесување на цевки и радијатори носење на истите низ ходниците од спрат на спрат, при сервисирање на водоводната, електричната и ложење на котелската инсталација, може да дојде до несакани удари од нив и можни се повреди со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	5	5	1	100
				умерен

5. Дали постои опасност од зафаќање на делови од екстремитети (прсти, раце) при истовар, разместување, на материјалите и алатите, при поправка, монтирање и демонтирање на инвентарот, како и при истовар и складирањето на истиот?

Да, работникот при истоварот и разместувањето на инвентарот, материјалите и алатите и при истоварот, складирањето и ложењето на котелот можно е да се здобие со повреди со значителни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
6	2,5	5	1	75
				умерен

6. Дали постои опасност при истовар на инвентарот, материјалите и алатите од камион?

Да, и при работење на работникот може од невнимание и брзање да побрзо ја заврши работата да се здобие со повреди со значајни последици по здравјето.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
6	2,5	5	1	75
				умерен

7. Дали постои опасност од пожар и експлозии, поради присуство на опрема која искри од брусеење и заварување и работа со експлозивни и испарливи компоненти во котелската инсталација?

Да, од невнимание, фрлање на искри од металните делови при брусеење и заварување, од искрење на котелот и при ложење на истиот, недозволиво пушење во близина на запалливи материјали можно е предизвикување на пожар и настанување на сериозни повреди со значаен фактор.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
10	4	8	1	320
				ВИСОК

8. Дали постои опасност од влијанија на извршување на процесот на работата поради користење на несоодветни или неприлагодени методи на работа?

Да, одржувачот на опрема понекогаш употребува и прирачни средства и алати како помагала за олеснување на своето работење кои се несоодветни, но во тој момент завршуваат работа и може да дојде до повреди поради немањето на обука со такви прикладни средства.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	5	5	1	100
				умерен

Опасности кои се јавуваат во врска со карактеристиките на работното место

9. Дали постои опасност во работниот простор по големина и распоредот на котелската инсталација, инвентарот, материјалите за работа, нормално движење на работниците околу работната маса во работилницата?

Да, овозможено е нормално движење покрај инвентарот, но можно е настанување на повреди со мали последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	2,5	5	1	25
				мал

10. Дали има опасност од движење по опасни површини во просторот каде е сместена котелската инсталација, работната опрема и алатите (подови, површини за газење или површини со кои вработените доаѓаат во контакт, отпадни материјали, кои имаат остри рабови, шилци, шпонови, испакнати делови и сл.)?

Да, поради невнимание, движејќи по опасни површини, одржувачот на опрема понекогаш може да се доведе во ситуација да се зафати со испакнатите делови или да се допре со остри рабови и да се случат повреди со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	4	5	1	80
				умерен

11. Дали постои опасност од лизгање, сопнување и паѓање по скали и при движење по влажни и затемнети површини во просторот каде е сместена котелската инсталација, работната опрема и дворната површина?

Да, поради движење и качување по скали и движење по влажни и затемнети подни површини, мокра дворна површина можни се сопнувања, лизгања и паѓања и можни се повреди со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	5	5	1	100
				умерен

12. Дали има опасност од развлечени кабли по работната површина, несоодветно одложување на алатите и сл. кои можат да попречат во работата или движењето?

Да, при ракување со опремата можни се сопнувања од несоодветниот одложен алат и развлечени кабли и настанување на повреди со мали последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	4	2	1	16
				мал

Опасности кои се јавуваат со користење на електричната енергија

13. Дали има опасност од директен допир со делови на електричната инсталација и опрема под напон и постои опасност од било каква оштетена изолација на електричните уреди и апарати, непрописно заземјување и електростатски празнења, удар на гром?

Да, оштетувањата на изолацијата или нејзината недоволна големина може да доведе до струен удар и да предизвика изгореници и повреди со многу големи последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
6	4	5	1	120
				умерен

Штетности кои настануваат или се јавуваат во текот на работниот процес

14. Дали има опасност од прашина, технолошки отпад, течности, испарливи гасови и чад (вдишување, гушење, навлегување во телото преку кожата, изгореници, труење и сл.) кои се присутни при работниот процес?

Да, бидејќи се работи за работна позиција на која што секојдневно во текот на грејната сезона се врши ложење и одржување на котелската инсталација постои реална можност од вдишување и труење од испарливи гасови, чад и прашина и да дојде до закашлување и алергиски појави со последици со значаен фактор.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	5	5	1	100
				умерен

15. Дали постои опасност од изложување на работникот на бучава со зголемен интензитет при работа на машините и алатите кои ги користи?

Да, постои опасност од изложување на бучава при работниот процес од бормашината, брусилката, циркуларот и звуците што се ослободуваат при ракувањето со рачниот алат (чукањето со чекан) може да ги оштетат органите за слух со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	5	5	1	100
				умерен

16. Дали постои опасност од штетни влијанија на микроклиматските фактори (висока температура, ниска температура, недостаток на светлина, влажност, брзина на струење на воздухот) без соодветната заштитна опрема?

Да, работните задачи при оперирањето со инсталациите (одржување и надзор на инструментите и при одржувањето на инвентарот во училиштето (промена на врати и прозорци), излегување од топлиите простории надвор, затоа што понекогаш се работи на отворено, провев, се работи во затемнети, влажни и непроветрени простории, доколку не се користат лични заштитни средства можни се препотувања, настинки, реуматски заболувања и слични последици по здравјето на работникот.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	5	5	1	100
				умерен

17. Дали има опасност од механички вибрации на работното место предизвикани од работата на алатите и машините кои ги користи?

Да, при работење на котелската инсталација и ракувањето со браварските, тишлерските, водоинсталатерските и електроинсталатерските алати се јавуваат вибрации кои делуваат на телото на одржувачот на опрема и може да предизвикаат заболувања со мали последици по здравјето.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	4	2	1	16
				мал

Штетности кои произлегуваат од психички и психофизиолошки напори, кои се врзуваат за работното место и работите кои вработените ги обавуваат

18. Дали има опасност од долготрајни напори или телесни напрегања (рачно пренесување на товар, туркање или влечење товар, различни долготрајни зголемени телесни активности и сл.)?

Да, при истоварот, поправката и преместувањето на инвентарот во училиштето, при сервисирање и мesteње на радијаторите, како и при затегањето на вентили со габаритни димензии можни се долготрајни напори или телесни напрегања.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	4	5	1	80
				умерен

19. Дали постои опасност од професионално заболување поради изведување на работата во наведната положба и со постојано стоење?

Да, можни се оштетувања на здравјето со значајни последици. Поради условената положба телото можно е статичко напрегање на мускулите што предизвикува замор, nelaгодност, вкочанетост, попуштени вени, болки и друго тегоби.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	4	5	1	80
				умерен

20. Дали има опасност од напрегање при обавување на одредени работи кои предизвикуваат психолошки оптоварувања (стрес, монотонија и сл.)?

Да, можна е појава на мал психофизички замор од стресна состојба при работењето поради природата на работата која е напорна, може да се појави монотонија, стрес и поспаност со што имаме опасност при следењето на работата на инсталациите.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	5	2	1	20
				мал

Штетности врзани за организацијата на работата

21. Дали постои опасност од не изготвени работни упатства за користење на опремата и дали вработените се обучени како да ја користат?

Да, немањето на работни упатства може да доведе до импровизации и можни се поради тоа несакани влијанија со големи последици, но бидејќи се работи за одговорна инсталација за греење, при која што се можни фатални последици предизвикани од пожар и експлозии, со самото тоа се бара сериозен пристап и специјална обука на работникот, негово тестирање, сертификација и редовни здравствени прегледи, таквата веројатност е мала, но за жал не е невозможна.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	5	1	1	10
				мал

22. Дали постои опасност од ракување со опрема и средства за работа на вработен кој е под дејство на алкохол, лекови и опојни средства?

Да, доколку се работи под дејство на алкохол, лекови и опојни средства вработениот може да се здобие со сериозни повреди со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
6	2,5	8	1	120
				умерен

23. Дали постои опасност од прекувремена работа, работа под притисок?

Да, можна е појава на психофизички замор при работењето поради природата на работата која е напорна (се работи на поправка и одржување на инсталациите во училиштето) со што имаме зголемена динамика на работење и притисоци од претпоставените да се сработат работите на време, па можни се пореметувања и здравствени последици со значаен карактер.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	5	5	1	100
				умерен

24. Дали постои опасност од нередовно одржување и сервисирање на опремата и средства за работа, особено после поправки, ремонти, промена на инсталациите и на мерните инструменти?

Да, понекогаш поради одбегнување на трошоците може да се прескокне некое сервисирање на опремата, ненавремена и некомплетена поправка или не запазување на временските рокови може да дојде до повреди од неисправност на опремата и средствата за работа, од што можат да настанат значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
6	4	5	1	120
				умерен

Значи, според проценката на ризикот по општата чек листа, како вкупен ризик на работното место одржувач на опрема добиваме:

категија на ризик	прифатлив	мал	умерен	висок	неприфатлив
број на ризици	0	5	18	1	0

Вкупниот проценет ризик за работното место одржувач на опрема е во категоријата умерен ризик.

5.3.5 Чекор 4 - Превентивни и корективни мерки

Општи мерки за намалување на ризикот се:

- одржување во исправна состојба и вршење повремени прегледи и испитување на опремата и средствата за работа,
- обезбедување на пропишаните услови од законот за безбедност и здравје при работа и во работната средина,
- обука на вработените за безбедно извршување на работата,
- обезбедување на средства и опрема за лична заштита при работа, нивно одржување и испитување,
- упатување на вработените на превентивни здравствени прегледи,
- посебни здравствени услови кои мора да ги исполнат вработените на работни места со зголемен ризик.

Подобри услови за работа можат да се добијат во следните случаи, ако се преземат превентивни и корективни мерки:

- секогаш да се носи неопходната и пропишана лична заштитни средства (заштитни одела, капи, шлем, наочари, ракавици, чевли) и да се користи правилно како што е пропишано,
- да се изврши обука на вработените за ракувањето, одржувањето и заштитата при работата со електричната, водоводната и котелската инсталација и ложење на котелот и опремата на одржувачот,
- редовна обука за укажување на прва помош од страна на вработените,
- при рачно подигање на товарот да се внимава на тежината и времето на изложеност согласно пропишаните норми,
- редовно сервисирање на пп апаратите и обука на вработените за нивно правилно користење,
- дневна рутинска проверка на ел.кабли и ел.инсталација,
- обезбедување на соодветни одводи за одлевање на течности и нечистотии од подот за да се спречи таложење и опасност од лизгање,
- опремата да се користи во склад со информациите од производителот и упатствата за употреба,
- спроведување на редовен технички надзор на опремата,
- да се обезбеди сите заштитни направи и уреди да се користат и да се во функција,
- да се користат знаци кои ќе ги потсетуваат вработените за потребата од заштитата,
- доколку дефектите се од електрична природа, да се отстрануваат само од стручни лица,
- периодично мерење на бучавата во сите простори и работни околии и задолжително носење на заштитни средства за ушите при работниот процес по потреба соодветно, браварските, тишлерските и водоинсталатерките машини и алати,

- периодично мерење и усогласување на осветлувањето со сите простори и работни околии,
- одржување на сите неопходни хигиенски стандарди,
- обезбедување на паузи и соодветен работен распоред со почест одмор,
- психичкото напрегање на вработените со оглед на строгите барања за прецизност и материјална одговорност, може да се ублажат со правилно дефинирана норма на работа,
- работната облека на вработените треба да биде ергономски прилагодена на работното место одржувач на опрема,
- да има поставено соодветни знаци за предупредување, известување, забрана или опасност.

Заклучок

Врз основа на анализата на работното место, проценката на факторите на влијанието на работната средина врз здравјето на вработените, во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци:

работното место одржувач на опрема е со умерен ризик.

Препорака во врска со години на старост при вработување: 18 години.

Се препорачува обука на вработените за безбедна работа да се спроведува секоја трета година.

Потребни се претходни прегледи да се спроведуваат при вработувања на нови работници.

Периодичните прегледи да се спроведуваат најмалку на 24 месеци, во согласност со Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13), Уредбата за видот, начинот, обемот и ценовникот на здравствените прегледи на вработените (Службен весник на РМ бр.60/2013) и според мислење и препорака на докторот, специјалист по медицина на трудот.

Мерки за спречување или намалување на ризикот:

За безбедно работење со алатите, машините и инсталациите:

- спроведување на обуки за безбедно работење според Законот за безбедност и здравје при работа (Сл. Весник на РМ бр.53/2013 год.),
- да се изврши обука од областа на пожари, евакуација и спасување,
- да се означат излезите во случај на пожар и се одржуваат проодни во секое време,
- подната површина на работното место и работната околина да се без испакнатини, вдлабнатини или преклопи и истите се од материјал кој при нормална употреба не дозволува лизгање,
- да не се дозволува да има развлечени кабли по подот,
- континуирана проверка на електричната инсталација и мерење и контрола на заземјувањето според донесените важечки прописи,
- редовна проверка и замена на дотраената опрема за работа,
- редовни мерења на микроклиматските фактори,
- да се строго забрани користење на алкохол или медикаменти кој ги нарушуваат психофизичките способности,
- потребно е да се изработат и применат упатства за безбедно работење на работното место одржувач на опрема.

Мерки за подобрувања во работењето на работното место:

- континуирано следење и примена на утврдените работни процедури и упатства за работење на работното место,
- обука за справување со стрес,
- постојано да се работи и на обезбедување на адекватна стручност на вработените,
- развивање на способност за работа под притисок.

На вработените да им се даде на користење следната лична заштитна опрема за работа:

- заштитно работно одело (панталони со платка и прерамки и палто), летно и зимско,
- заштитни чевли, водонепропусни, кисело отпорен ѓон, шок апсорбер пета,
- заштитни ракавици од кожа и платно, заштитни наочари, заштитни слушалки,
- заштитна еднократна, медицинска респираторна маска.

5.3.6 ЧЕКОР 5 – ДОКУМЕНТИРАЊЕ НА ИЗВРШЕНАТА ПРОЦЕНКА

ИЗЈАВА ЗА БЕЗБЕДНОСТ

Датум: 24.02.2016 година

ИМЕ НА КОМПАНИЈАТА		ПРОЦЕНКАТА НА РИЗИКОТ ЈА ИЗРАБОТИЛ						
Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЦИ-ТЕФОВ Кавадарци		Дипл.маш.инж. Димитар Пенков						
РАБОТНО МЕСТО		ВКУПЕН ПРОЦЕНЕТ РИЗИК						
одржувач на опрема		умерен ризик						
Број на работници на ова работно место		ОПИС НА РАБОТНО МЕСТО						
2		Работните активности и операции на одржувачот на опрема се повеќе значајни. Врши редовно сервисирање на електричната, водоводната и ложење на котелската инсталација. Помага при истовар, поставување и поправка на инвентарот на училиштето. Па поради тоа тој е изложен на постојан ризик при изведувањето на секојдневните активности.						
Бр.	ОПАСНОСТ -ШТЕТНОСТ- ПРОФЕСИОНАЛНО ЗАБОЛУВАЊЕ	ПАРАМЕТРИ ЗА ПРЕСМЕТКА НА РИЗИКОТ					ПРОЦЕНЕТ РИЗИК	ПЛАНИРАЊЕ НА АКТИВНОСТИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИКОТ
		ТП	ЗИ	ВП	БО	Вкупно		
1	опасност од подвижни делови од уредите кои се користат, електричните, приклучните инсталации и машините без обезбедување или во близина на работните површини се наоѓаат вртливи или подвижни делови	6	4	5	1	120	умерен	- да се спроведува обука според законските барања за безбедно работење, - да не се врши истовар на енергенсот, инвентарот во училиштето, работни алати и материјали во моментот кога возилото за транспорт е во работен погон, - работната облека на вработените е ергономски прилагодена на одржувачот на опрема, - да се носи лична заштитна опрема.

2	опасност облеката и личната заштитна опрема на вработените може да се закачи на подвижните делови од уредите, апаратите, алатите	4	5	5	1	100	умерен	- работната облека на вработените е ергономски прилагодена на вработениот, - секогаш да се носи неопходната и пропишана лична заштитна опрема и да се користи правилно како што е пропишано.
3	опасност од кршење/пукање на делови од помошните алати и прскање на ситни отпадни делови од елементите, парчиња од машинскиот алат при работа на некоја браварска и тишлерска машина, парчиња отпад при обработка на машински, стаклен или дрвен материјал	6	2,5	5	1	75	умерен	- добро да се прицврстуваат металните елементи кои се подесуваат за правилна работа на машините, - работа со машините само на квалификувани и обучени вработени, - покрај средствата за работа на видно место да се постават таблици за предупредување кои ќе ги содржат сите неопходни мерки кои вработениот треба да ги почитува пред да почне со работа, заради своја лична заштита и заштитата на другите.
4	опасност од повреди при движење и внатрешно разместување и носење на инвентарот до работилницата, материјалите за работа, алатите, како и поместување на одредена опрема за работа во котелската инсталација	4	5	5	1	100	умерен	- обука според законот за безбедност и здравје при работа, - да се постават соодветни ознаки за информирање на вработените за безбедна работа, - обавезно носење на лична заштитна опрема, - почитување и спроведување на пропишаните процедури за работење.
5	опасност од зафаќање на делови	6	2,5	5	1	75	умерен	- потребно е носење на пропишаниот вид

	од екстремитети (прсти, раце) при истовар, разместување, на материјалите и алатите, при поправка, монтирање и демонтирање на инвентарот, како и при истовар и складирањето на истиот							на лична заштитна опрема и обуки според правилникот за лична заштитна опрема, - внимателност при манипулација, - добра координација со колегите кои помагаат при некоја работната операција.
6	опасност при истовар на инвентарот, материјалите и алатите од камион	6	2,5	5	1	75	умерен	-внимателност при ракување и тоа од квалификуван работник, -оваа активност се забранува ако камионот е во погон и возачот е внатре во возилото.
7	опасност од пожар и експлозии, поради присуство на опрема која искри од брусење и заварување и работа со експлозивни и испарливи компоненти во котелската инсталација	10	4	8	1	320	висок	-реализирање на сите активности и планови за противпожарна заштита, - обука за користење на ПП апарат.
8	опасност од влијанија на извршување на процесот на работата поради користење на несоодветни или неприлагодени методи на работа	4	5	5	1	100	умерен	- следење на утврдените работни процедури и пропишаните работни упатства, - внимателност при ракување и тоа од квалификуван работник, - опремата да се користи во склад со информациите од производителот и да се изготват упатствата за употреба.
9	опасност во работниот простор по големина и распоредот на	2	2,5	5	1	25	мал	- обезбедување на адекватни услови за работа, - да се спроведува

	котелската инсталација, инвентарот, материјалите за работа, нормално движење на работниците околу работната маса во работилницата							обука според законските барања за безбедно работење, - користење на пропишаната лична заштитна опрема.
10	опасност од движење по опасни површини во просторот каде е сместена котелската инсталација, работната опрема и алатите (подови, површини за газење или површини со кои вработените доаѓаат во контакт, отпадни материјали, кои имаат остри рабови, шилци, шпонови, испакнати делови и сл.)	4	4	5	1	80	умерен	- правилен распоред на опремата, со одредени патеки за слободно движење, - да се постават соодветни ознаки за информирање на вработените за безбедна работа, - користење на пропишаната лична заштитна опрема.
11	опасност од лизгање, сопнување и паѓање по скали и при движење по влажни и затемнети површини во просторот каде е сместена котелската инсталација, работната опрема и дворната површина	4	5	5	1	100	умерен	- одржувањето на хигиената да е согласно законските барања, - влијанието на средината да е умерено, - да се изврши уредување на подната површина на работното место и работната околина.
12	опасност од развлечени кабли по работната површина, несоодветно одложување на алатите и сл. кои можат да попречат во работата или движењето	2	4	2	1	16	мал	- инсталирани орманчиња и рафтови за алати, - околу машините да се обезбеди доволно работен простор за работа, - одложување на работните материјали и помошни алати и нивно пренесување, - обезбедување на каблите во соодветни разводни канали.

13	опасност од директен допир со делови на електричната инсталација и опрема под напон и постои опасност од било каква оштетена изолација на електричните уреди и апарати, непрописно заземјување и електростатски празнења, удар на гром	6	4	5	1	120	умерен	-обезбедување дека целокупната електрична опрема е правилно инсталирана и испитана, во согласност со прописите и регулативите и се одржува во исправна состојба, -внимателност при ракување и тоа од квалификуван работник.
14	опасност од прашина, технолошки отпад, течности, испарливи гасови и чад (вдишување, гушење, навлегување во телото преку кожата, изгореници, труење и сл.) кои се присутни при работниот процес	4	5	5	1	100	умерен	- опремата да се користи во склад со информациите од производителот и да се изготват упатствата за употреба, - спроведување на редовен технички надзор на опремата, - да се обезбеди сите заштитни направи и уреди да се користат и да се во функција.
15	опасност од изложување на работникот на бучава со зголемен интензитет при работа на машините и алатите кои ги користи	4	5	5	1	100	умерен	- периодични мерења на бучава во работна средина, според член 47 од законот за безбедност и здравје при работа (Сл. весник на РМ бр.53/2013 год.) и според ``Правилникот за безбедност и здравје при работа за вработените изложени на ризик од бучава``, - да се обезбеди носење на заштитни слушалки.
16	опасност од штетни влијанија на микроклиматските фактори (висока	4	5	5	1	100	умерен	- при работење во близина на места со провев да се обезбеди носење на

	температура, ниска температура, недостаток на светлина, влажност, брзина на струење на воздухот) без соодветната заштитна опрема							заштитна облека, - упатување на вработените на редовни превентивни здравствени прегледи од овластена здравствена установа.
17	опасност од механички вибрации на работното место предизвикани од работата на алатите и машините кои ги користи и од работата на котелската инсталација	2	4	2	1	16	мал	- за работникот, мерките за контрола на ризиците ги вклучуваат упатствата и практичната примена на научените лекции во обуката, работењето на безбеден начин, одржување на концентрација и свесноста, - извршена обука за работното место, - извршена обука од страна на доктор по медицина на трудот.
18	опасност од долготрајни напори или телесни напрегања (рачно пренесување на товар, туркање или влечење товар, различни долготрајни зголемени телесни активности и сл.)	4	4	5	1	80	умерен	- одговорно и правилно користење на средствата за работа, - контрола на товарот кој се подига, - обука на вработените за безбедно извршување на работата, - обезбедување на средства и опрема за лична заштита при работа, - работа на машината и уредите само на квалификувани и обучени вработени.
19	опасност од професионално заболување поради изведување на работата во	4	4	5	1	80	умерен	- обезбедување на паузи и соодветен работен распоред со почести паузи за одмор,

	наведната положба и со постојано стоење							- упатување на вработените на редовни превентивни здравствени прегледи од овластена здравствена установа.
20	опасност од напрегање при обавување на одредени работи кои предизвикуваат психолошки оптоварувања (стрес, монотонија и сл.)	2	5	2	1	20	мал	- следење на утврдените работни процедури и пропишаните работни упатства, - обуката за справување со мобинг да биде вклучена во обуката според законската регулатива за безбедност и здравје при работа.
21	опасност од не изготвени работни упатства за користење на опремата и дали вработените се обучени како да ја користат	2	5	1	1	10	мал	- опремата да се користи во склад со информациите од производителот и да се изготват упатствата за употреба, - спроведување на редовен технички надзор на опремата, - да се обезбеди сите заштитни направи и уреди да се користат и да се во функција.
22	опасност од ракување со опрема и средства за работа на вработен кој е под дејство на алкохол, лекови и опојни средства	6	2,5	8	1	120	умерен	- подигање на свеста кај вработениот за опасностите од работење на работното место под дејство на алкохол, дроги и опијати, - привремено отстранување од извршување на работната задача.
23	опасност од прекувремена работа или работа под притисок	4	5	5	1	100	умерен	- во колку има потреба од прекувремена работа, да не се останува подолго од 18 часот,

								- следење на утврдените работни процедури и пропишаните работни упатства.
24	опасност од нередовно одржување и сервисирање на опремата и средства за работа, особено после поправки, ремонти, промена на инсталациите и на мерните инструменти	6	4	5	1	120	умерен	- спроведување на редовен технички надзор на опремата, - да се обезбеди сите заштитни направи и уреди да се користат и да се во функција, - привремено отстранување на опремата и средствата за работа од извршување на работната задача.
ПОТПИС НА ЛИЦЕТО ЗАДОЛЖЕНО ЗА ПРОЦЕНКА НА РИЗИКОТ						ПОТПИС ОД ОВЛАСТЕНА УСТАНОВА ЗА МЕДИЦИНА НА ТРУДОТ		
<p>Проценката на ризик за ова работно место ја прегледа, се согласува со предложените мерки и ќе постапи според нив, изјавил</p> <p>Претставник на вработените за безбедност и здравје при работа</p> <p style="text-align: center;">Работодавател,</p>								

5.4 Проценка на ризик на работно место возач

5.4.1 Вовед

Проценката на ризикот на работното место возач според донесениот Закон за безбедност и здравје при работа има за цел да им помогне на работодавателите и вработените да извршат проценка на безбедносниот и здравствениот ризик поврзан со извршување на работните задачи и активности на работниците кои управуваат со моторни возила.

Безбедноста и здравјето при работа има смисла единствено кога е приспособена на работникот, т.е. учесникот во работниот процес. Без работа нема потреба од ова, т.е. преземање мерки за подобрување на безбедноста и здравјето при работа. Секој од нас при работењето, зависно од опасностите и штетностите присутни во работната средина е соочен со бројни ризици по здравјето, како што се: прав, бучава, гасови, екстремни температури, вибрации, итн.

Се проценува дека до една третина од сите сообраќајни несреќи вклучуваат некој кој е на работа во тоа време и управува со возило. Некои работодаватели веруваат, погрешно, дека под услов нивните возачи да се усогласат со одредени сообраќајни законски барања на условите на патиштата и да возачите имаат важечка дозвола е доволно за да се осигура безбедноста на своите вработени и други, кога тие се на патот. Сепак, законот за безбедност и здравје при работа важи и за работните активности на возачот, како и за работните активности и задачи на другите вработени во училиштето, а ризиците треба да бидат успешно и ефикасно управувани со системот за безбедност и здравје при работа.

5.4.2 Чекор 1- Собирање на податоци од тековната состојба

Во зависност од видот на моторното возило, тоа е адаптирано за патување на еден или мала група на патници или како во конкретниот случај за потребите на училиштето.

Проценката на ризикот за секое работно место поврзано со работните задачи и активности возење треба да ги следи истите принципи како проценките на ризик за било која друга работна активност или работно место. Тука треба да се има на ум дека појавениот неуспех правилно да се управува и ракува со работите поврзани со безбедноста на патиштата носи поголема веројатност да се загорзат безбедноста и здравјето на други луѓе од колку неуспехот да се правилно управува со ризиците на активностите на други работни места.

Во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци на работното место возач работните активности се одвиваат за потребите на училиштето и за службените потреби на директорот.

Условите за работа на работното место возач во училиштето се на солидно ниво и во секој момент возилото е во исправна состојба. Хигиената во него ја одржува возачот и таа е на задоволително ниво. Возилото е опремено со потребната опрема како што налага законот а тоа е кутија за прва помош, ПП апарат, задолжителна зимска опрема и друг ситен алат.

Најголемиот дел од работните активности возачот ги поминува возејќи го моторното возило до потребната дестинација.

Патиштата на кои возачите ја извршуваат својата работна должност се со различен квалитет (од автопат, до тесни и земјени патишта), густината на сообраќајот варира во зависност од тоа во кој дел од денот и на какви делови од патот се вози и од тоа како се менуваат и временските услови и видливоста. Возачот треба при управувањето со возилото, брзината на движење да ја прилагоди на променливите услови во согласност со сообраќајните знаци и други сообраќајни правила и прописи. Тој мора да се држи до распоредот, кој го диктира времето на пристигнување на одредиштето.

Во периодот на работното време околностите на сообраќајот постојано се менуваат, па возачите треба постојано да ги следат овие промени и во согласност со нив да носат одлуки и да реагираат. Возачите сами одлучуваат за актуелната брзина со која ќе го задвижуваат возилото, престигнувањето на други возила, скршнувањето во лево или десно, забавувањето на возилото, забрзување. Од реакцијата на возачот зависи избор на безбедноста со која ќе се управува возилото, безбедноста на совозачите и другите корисници на патот (возачи, пешаци, велосипедисти).

Работните задачи, дневни активности и задолженија ги прима со устна наредба или директно од раководителот на одделението а известувањето од завршените активности во текот на еден ден може да биде писмено или устно. Извршени се здравствени прегледи од овластена здравствена установа од медицина на трудот.

Вработените како возачи треба да исполнуваат посебни здравствени услови а исто така треба возилата да ги одржуваат во добра возна состојба и исправност а за нив да се чува соодветна документација со евидентирани резултати од редовните прегледи.

5.4.2.1 Опис на работно место

Работодавателот обично за работното место возач бара средно образование или еквивалентно на него, а исто така тој бара положен возачки испит со соодветна категоризација за управување со моторно возило.

Општо кажано, работникот на работното место возач често извршува повеќе различни задачи во еден ден, на било кој број на локации, вклучувајќи и внатрешни и надворешни.

Работни задачи и активности кои ги извршува возачот се:

- превоз за службените потреби на директорот на училиштето со патничко моторно возило,
- врз основа на работен налог за извршување на дневни работни активности за потребите на училиштето,
- се грижи за исправноста на возилото со кое е задолжен, за хигиената во него, за алатот, за резервните делови и за опремата во возилото,
- води евиденција за извршените работи со возилото и за неговата потрошувачка на гориво и масло,
- одговорен е за користењето на пропишаната опрема за лична заштита и за почитување на инструкциите од директорот во согласност со прописите за безбедност и здравје при работа,
- одговара за својата работа во рамките на своите овластувања,
- се грижи за навремено осигурување на возилото, редовни годишни сервисирања на возилото.

Работното време на возачот во основното училиште е во една смена и според потребите.

Според прописите, возачот не смее да вози без пауза повеќе од 8 часа. Ноќно возење е често придружена со поспаност и нарушена концентрација. Возачот извршува умерено телесна физичка работа. Условите на патот, временските услови и видливоста постојано се менуваат, па возачот треба да се прилагоди на променливите услови за возење, а во согласност со прописите и ограничувања.

Секој работник на работно место возач има правна обврска да се грижи и да внимава на својата безбедност и здравје при работа како и за безбедноста и здравјето на кое било друго лице.

Возачот, во своето дејствување си носи одговорност за штетите предизвикани од неправилна експлоатација со возилата, алатите и средствата за работа, непочитување на правилата за безбедност и здравје при работа, правилата за противпожарна безбедност на работното место.

На своето работно место носи работна облека и обувки според стандарди и има задолжено лични заштитни средства. Според разработениот физиолошки режим на работа му следува и одмор за работното место кој го користи во индивидуален или

колективен договор со работодавателот, додека паричниот надомест за извршената работа во вид на плата се одредува со индивидуален работен договор склучен со работодавателот. Во согласност со Правилникот за безбедност и здравје при работа и одлуката за користење на личната заштитна опрема на училиштето, лична заштитна опрема е опрема која вработениот ја носи, држи и употребува при работата со цел за заштита од опасности, загрозувачки по неговата безбедност и здравје и таа е следната:

- работно одело,
- памучна маица со кратки ракави,
- заштитен елек, фатарин, зимски,
- заштитни ракавици и наочари.

5.4.2.2 Опис на средства и опрема за работа

Возачите мораат да бидат обучени според важечките закони и прописи. Секој возач мора да ја положи соодветната Б категорија за моторни возила и мора да ја заврши целосната обука за возачи.

При извршувањето на работните задачи на работното место возач, генерално, ризиците на работното место се од директна природа и со постојан карактер и бараат од вработените постојано носење на опрема за лична заштита со себе.

Некои превентивни мерки на лична заштита се неопходни и личната заштитна опрема мора да се наоѓа во непосредна близина на работното место и тоа на такво видно место, до каде е лесно да се пријде во случај на непосредна опасност по вработениот. На почетокот на работното време, при преземањето на возилото мора да се провери исправноста на возилата и опремата на возилото, особено во однос на безбедноста. На крајот на денот или по враќањето од долго возење се бара да поднесе извештај за случувањата за време на возењето, можна несреќа, распоред на одредештата до каде се патувало, потрошено гориво, казни и други податоци.

Средства и опрема за работа:

име	лесно патничко возило
намена	превоз за потребите на училиштето и извршување на работните задачи
опис	работни активности за превоз за потребите на директорот и училиштето,

Средства и опрема за лична заштита на работното место:

име и тип на средството	пар.	употребливо до	материјал и карактеристика на средствата и опремата
противпожарни апарати	1	неограничен рок на траење (се прават периодични контроли)	хромиран челик, вода
комплет за прва помош	1	неограничен рок на траење, освен за оние предмети во комплетот за кои има потреба од периодично обновување	газа, алкохол, фластер, завој, лекови со ограничен рок на траење

5.4.3 Чекор 2 - Идентификација на опасности и штетности

Со користење на документацијата од директорот утврдено е дека снимањето на организацијата на работењето во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ

Кавадарци е извршено согласно Правилникот за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место.

Барања за работното место:

работно место	возач
потребна спрема	средно образование, соодветна возачка дозвола
работно место со посебни услови на работа	не
број на вработени	Вкупно: 1 машки: 1 женски: /
бенефициран работен стаж	не
посебни побарувања	не
лекарски прегледи	се спроведуваат согласно Законот за безбедност и здравје при работа (Сл.весник на РМ бр. 53/13 год.)
обука на вработените за здравје и безбедност при работа	се извршува во согласност со Законот за безбедност и здравје при работа (Сл.весник на РМ бр. 53/13 год.)
обука од областа на заштита од пожари и проверка на знаењата	се извршува во согласност со: - Закон за безбедност и здравје при работа (Сл.весник на РМ бр. 53/13 год.), - Закон за пожарникарство (Сл.весник на РМ бр.67/04 год. и бр. 81/07 год.), - Закон за заштита и спасување (Сл.весник на РМ бр.36/04 год., 49/04 год., 86/08 год. и други подзаконски акти)

Анализа на повредите и број на случени повреди:

број на повреди	нема
информации за повреди	нема

Анализа на работните способности:

инвалиди	нема повреди со инвалидитет, ниту на работното место работат вработени со инвалидитет
професионални заболувања	не се утврдени
заболувања во врска со работа	не се утврдени
Вработените се способни за извршување на работата и работните задачи од работното место со полно работно време.	

Режим на работа

Работата се извршува во една смена. Режимот на работа е променлив во зависност од обемот на работа и потребите на училиштето.

Освен паузата од 30 минути, вработените користат и дополнителни краткотрајни паузи доколку ритамот на работа го дозволува тоа.

Доколку извршителот изработи повеќе работни саати во тековниот месец, во наредниот користи повеќе слободни денови.

неделен фонд на работно време	40 часа
распоред на работата	во една смена

траење на смената	8 часа
неделен одмор	два дена неделно
паузи во текот на работата	30 минути

Утврдени отстапувања во организацијата на работата во однос на постоечката состојба

Можни се отстапувања од наведената организација на работа кога во денови кога дневната работа трае подолго од 8 часа и тоа кога има изненадно зголемување на обемот на работа и во случаи кога е неопходно во одреден рок да се заврши договорената работа, притоа се почитуваат законските рамки за прекувремена работа.

Заклучок:

Правејќи осврт на обработените, добиените податоци и разговорите со вработените може да се изведат следните заклучоци:

- најчест извор кој може да се јави како причина за настанување на повреди на работното место (возач) се неповолните работни услови,
- гледајќи од аспект на природата на настанатата повреда тоа најчесто може да биде истегнување, исчашување на дел од телото, но можни се и повреди од сообраќајни несреќи,
- најчест настан кој може да доведе до настанување на повреда е сопнување и лизнување при движење.

Треба да се напомене дека бројни се присутните ризици кои може да доведат до повреди и несреќи при работа и не секогаш истите се пријавуваат од страна на директните извршители особено кога станува збор за избегнати несреќи и ``полесни`` повреди.

Не се регистрирани професионални заболувања и болести во врска со работата.

На работното место (возач) кој е предмет на анализа во оваа документација според евиденцијата на училиштето во анализираниот период не се случиле повреди со смртни последици.

Врз основа на Правилникот за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место, извршена е идентификација на видот и природата на опасностите и штетностите на работното место возач преку општа чек листа:

Ред.бр.	Идентификувани опасности/штетности	да	не
	Механички опасности кои се јавуваат со користење односно употребата на опремата за работа		
1	Дали постои опасност од нередовно подмачкување, одржување и сервисирање на возилото?	•	
2	Дали постои опасност возачот да се најде на патот на движење на други моторни возила?	•	
3	Дали постои опасност опремата за прва помош да не е достапна и не е во исправна состојба?	•	
4	Дали постои опасност возилото да не поседува зимска опрема (синцири за снег) за возење во зимски услови?	•	
5	Дали постои опасност од предизвикување на пожар при точење на гориво на возилото?	•	
	Опасности кои се јавуваат во врска со карактеристиките на работното место		
6	Дали постои опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности при управување со возилото?	•	

	Опасности кои се јавуваат со користење на електрична енергија		
7	Дали постои опасност од удар на гром и последици од атмосферско празнење при извршување на работни задачи на возачот на отворено?	•	
	Штетности кои настануваат или се јавуваат во текот на работниот процес		
8	Дали постои опасност од прашина, течности, гасови и чад (вдишување, гушење, навлегување во телото преку кожата, изгореници, труење и сл.) кои се присутни при возењето со возилото?	•	
9	Дали постои опасност во текот на работењето од изложување на бучава од работната средина и неисправното работење на возилото?	•	
10	Дали постои опасност од недоволно, несоодветно осветлување на работниот простор при управување со возилото?	•	
	Штетности кои произлегуваат од психички и психофизиолошки напори, кои се врзуваат за работното место и работите кои вработените ги обавуваат		
11	Дали постои опасност од паѓање на концентрација и психомоторно оптеретување?	•	
12	Дали постои опасност на работното од исклучиво седечка положба подолго време?		
13	Дали постои опасност од напрегање при обавување на одредени работи кои предизвикуваат психолошки оптоварувања (стрес, монотонија, мобинг и сл.)?	•	
	Штетности врзани за организацијата на работата		
14	Дали постои опасност од управување на возило кога возачот е под дејство на лекови, алкохол или опојни средства?	•	
15	Дали постои опасност од работа подолга од работно време, прекувремена работа, работа во смени, ноќна работа?	•	
16	Дали постои опасност од сообраќајна незгода, која може да доведе пострауматски промени или смртен исход кај возачот?	•	

5.4.4 Чекор 3 - Процена на ризик

5.4.4.1 Воведни забелешки

Работодавателите се одговорни за обезбедување на безбедна и здрава работа за нивните работници. Улогата на Законот за безбедност и здравје при работа е да ја осигура безбедноста и здравјето на работниците во Република Македонија преку поставување и примена на стандарди, обезбедување обука, тренинг и образование, воспоставување партнерство и поттикнување на континуираното подобрување на безбедноста и осигурање на здравјето на работното место.

Изложеноста на секојдневните опасности и проценка на ризик на работното место овозможува општ преглед на одделни теми поврзани со тековните стандарди за безбедноста и здравје при работа. Работодавателите треба да ги модифицираат своите постапки како што е соодветно кога дополнителните релевантни информации ќе станат достапни.

Постапката за проценка на ризикот на работното место возач е заснована на следните правни претпоставки:

- Законот за безбедност и здравје при работа,
- Правилникот за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место,
- Директивата 89/391/EU за воведување на мерки за поттикнување за подобрување на безбедноста и здравјето при работа.

Останати и други потребни работи и активности врзани за спроведување, измени и дополнување на постапката на проценка на ризикот на работното место, земајќи во обзир дека со процедурата секогаш треба да се предвидат и низа на други мерки и активности, зависат од карактеристиките и специфичностите на професијата на возач.

5.4.4.2 Резултати од испитувања

Извештаите од тестирањето на микроклиматските услови, осветлувањето и хемиските штетности се достапни на увид кај работодавателот.

5.4.4.3 Процена на ризик

Во потамошниот текст се прикажани идентификуваните опасности и штетности како вредности на соодветните проценети ризици во согласност со претходно дефинираната методологија.

Механички опасности кои се јавуваат со користење односно употребата на опремата за работа

1. Дали постои опасност од нередовно подмачкување, одржување и сервисирање на возилото?

Да, постои опасност од неправилно работење на вртливите делови на возилото, привлекување на моторот, пукање на изабени гуми и можни се настанувања на повреди со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	4	5	1	80
				умерен

2. Дали постои опасност вработените да се најдат на патот на движење на други моторни возила?

Да, постои опасност бидејќи возачите мора да возат до различни дестинации каде може при излегување од возилото да се најдат на патот на движење на други моторни возила и може да дојде до повреди со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	4	5	1	80
				умерен

3. Дали постои опасност опремата за прва помош да не е достапна и не е во исправна состојба?

Да, постои опасност од не носење на опремата за прва помош или нејзино ненадopolнување до комплетност после употреба.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
6	1,5	8	1	72
				умерен

4. Дали постои опасност возилото да не поседува зимска опрема (синџири за снег) за возење во зимски услови?

Да, при употреба на зимската опрема доаѓа до нејзино трошење и нанесување на повреди на вработените, како нагмечувања, исеченици и други повреди со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
6	1	10	1	60
				умерен

5. Дали постои опасност од предизвикување на пожар при точење на гориво за возилото?

Да, од невнимание, недозволно пушење во близина на пумпата за точење на гориво можни е предизвикување на пожар и настанување на сериозни повреди.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
10	4	8	1	320
				висок

Опасности кои се јавуваат во врска со карактеристиките на работното место

6. Дали постои опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности при управување со возилото?

Да, при извршување на работни активности со возилото, можни се повреди, зафаќања на делови од телото, нагмечувања со мали последици по здравјето.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	4	1,5	1	12
				мал

Опасности кои се јавуваат со користење на електричната енергија

7. Дали постои опасност од удар на гром и последици од атмосферско празнење при извршување на работни задачи на возачот на отворено?

Да, можно е настанување на повреди со значајни последици од удар на гром и атмосферско празнење.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
6	1,5	8	1	72
				умерен

Штетности кои настануваат или се јавуваат во текот на работниот процес

8. Дали постои опасност од прашина, течности, гасови и чад (вдишување, гушење, навлегување во телото преку кожата, изгореници, труење и сл.) кои се присутни при возењето со возилото?

Да, при магловито или лошо време зголемена концентрацијата на CO₂, јагленороден двооксид во воздухот од издувните гасови на возилата и при подолго возење во такви услови можни се зашметувања и главоболки со нарушување на здравјето со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
6	2,5	5	1	75
				умерен

9. Дали постои опасност во текот на работењето од изложување на бучава од работната средина и неисправното работење на возилото?

Да, постои опасност од изложување на бучава од работата на возилото во движење и можни се повреди на слухот со мали последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	2,5	1,5	1	7,5
				мал

10. Дали постои опасност од недоволно, несоодветно осветлување на работниот простор при управување со возилото?

Да, можна е појава на замор и оштетување на сетилото за вид, главоболки, психофизички замор и нарушување на здравјето со мали последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	2,5	5	1	6,25
				мал

Штетности кои произлегуваат од психички и психофизиолошки напори, кои се врзуваат за работното место и работите кои вработените ги обавуваат

11. Дали постои опасност од паѓање на концентрација и психомоторно оптеретување?

Да, при подолго возење и управување во ноќни услови може да дојде до пад во концентрацијата и да предизвика повреди со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
6	2,5	5	1	75
				умерен

12. Дали постои опасност на работното од исклучиво седечка положба подолго време?

Да, можни се оштетувања на здравјето со значајни последици. Поради условената положба на телото можно е статичко напрегање на мускулите што предизвикува замор, нелагодност, вкочанетост, попуштени вени, болки и други тегоби.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	4	5	1	80
				умерен

13. Дали постои опасност од напрегање при обавување на одредени работи кои предизвикуваат психолошки оптоварувања (стрес, монотонија, мобинг и сл.)?

Да, можна е појава на мал психофизички замор од стресна состојба при работењето поради природата на работата која е напорна (се работи според временски термини) со што имаме зголемена динамика на работење и притисоци од претпоставените да се сработат работите на време.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
0,5	2,5	5	1	6,25
				мал

Штетности врзани за организацијата на работата

14. Дали постои опасност од управување на возилото кога возачот е под дејство на лекови, алкохол или опојни средства?

Да, иако постојат законски прописи со кои се ограничува користењето на лекови, алкохол и опојни средства можна е нивна консумација и можни се зашеметувања, главоболки, сообраќајни несреќи со нарушување на здравјето со сериозни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
10	4	8	1	320
				висок

15. Дали постои опасност од работа подолга од работно време, прекувремена работа, работа во смени, ноќна работа?

Да, поради природата на работењето можни се психофизички напрегања и оштетувања на здравјето со големи последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	2,5	8	1	80
				умерен

16. Дали постои опасност од сообраќајна незгода, која може да доведе пострауматски промени или смртен исход кај возачот?

Да, оваа опасност во голема мерка зависи од придржувањето до законските прописи во сообраќајот, но исто така и од истото тоа почитување и на другите учесници во сообраќајот и можни се многу големи катастрофи со смртни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
15	2,5	8	1	300
				висок

Значи, според проценката на ризикот по општата чек листа, како вкупен ризик на работното место возач добиваме:

категиорија на ризик	прифатлив	мал	умерен	висок	неприфатлив
број на ризици	0	4	9	3	0

Вкупниот проценет ризик за работното место возач е во категоријата умерен ризик.

5.4.5 Чекор 4 - Превентивни и корективни мерки

Општи мерки за намалување на ризикот се:

- одржување во исправна состојба и вршење повремени прегледи и испитувања на опремата и средствата за работа,
- обезбедување на пропишаните услови од законот за безбедност и здравје при работа и во работната средина,
- обука на вработените за безбедно извршување на работата,
- обезбедување на средства и опрема за лична заштита при работа, нивно одржување и испитување,
- упатување на вработените на превентивни здравствени прегледи,
- посебни здравствени услови кои мора да ги исполнат вработените на работни места со зголемен ризик.

Подобри услови за работа можат да се добијат во следните случаи, ако се преземат превентивни и корективни мерки:

- да управуваат со моторното возило само лица со соодветна категоризирана дозвола за управување на истото,
- да возачот внимава на промените на своето здравје, особено на сетилата (вид, слух) и доколку е неопходно да се вршат дополнителни здравствени прегледи,
- да има поставено соодветни знаци за предупредување, известување, забрана или опасност на возилото,
- проверката на исправноста на моторното возило да ја вршат само овластени сервисери,
- да се биде сигурен дека вкупниот товар е во рамки на капацитетот на носивоста и не надминува од пропишаната со нормите,

- задолжително да се врши годишен технички преглед на моторното возило, (кочници, масло, балансирање и центрирање на гуми, светлосна сигнализација и ниво на издувни гасови, како и општа состојба),
 - да се забрани пристап на лица околу возилото, кога е тоа се уште во движење,
 - да не се користи возилото, кога лицето кое го управува е под дејство на лекови, алкохол или опојни средства,
 - задолжително поседување и користење на зимската опрема при возење во зимски услови.

Заклучок

Врз основа на анализата на работното место, проценката на факторите на влијанието на работната средина врз здравјето на вработените, во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци:

работното место возач е со умерен ризик.

Препорака во врска со години на старост при вработување: 18 години.

Се препорачува обука на вработените за безбедна работа да се спроведува секоја трета година.

Потребни се претходни прегледи да се спроведуваат при вработувања на нови работници.

Периодичните прегледи да се спроведуваат најмалку на 24 месеци, во согласност со Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13), Уредбата за видот, начинот, обемот и ценовникот на здравствените прегледи на вработените (Службен весник на РМ бр.60/2013) и според мислење и препорака на докторот, специјалист по медицина на трудот.

Мерки за спречување или намалување на ризикот:

За безбедно работење на работното место:

- основните мерки за работа на работно место возач бараат спроведување на обуките за безбедно работење според Законот за безбедност и здравје при работа (Сл. Весник на Република Македонија бр.53/13година),

- да се изврши обука од областа на пожари, евакуација и спасување,

- да се постават соодветни ознаки за информирање на вработените за безбедна работа,

- да се постават соодветни ознаки за безбедна работа,

- забранет е пристап во опасната зона во текот на работата на возилото,

- се спроведуваат редовни и периодични испитувања на опремата,

- редовно чистење и одржување на опремата на возилото,

- редовно да се одржува, подмачкува и сервисира возилото и да бидат во исправна состојба заштитните механизми за сигурно запирање на возилата,

- задолжително да се врши годишен технички преглед на возилото (кочници, масло, балансирање и центрирање на гуми, светлосна сигнализација и ниво на издувни гасови, како и општа состојба),

- при движење на терен да се носи заштитна опрема: чевли кои не се лизгаат со и заштитно одело, за да не дојде до зафаќање на облеката кое може да предизвика несакани повлекувања на дел од опремата,

- потребно е да се изработат и имплементираат процедури и упатства за безбедно работење со патничко моторно возило,

- се препорачува повремено во текот на работењето 1-2 пати, соодветни вежби за релаксација на мускулатурата,

- прекин на движењето на возилата при дожд и грмотевици кога се работи на отворено и на терен.

За безбедно учество во сообраќај:

- почитување на сообраќајните прописи и правила,

- да се почитува поставената патна сигнализација,

- прилагодување на брзината на возење согласно условите на патот.

За безбедна работа со возилото:

- редовен сервис на возилото согласно документацијата од производителот,
- почитување на сообраќајните прописи и правила,
- да се почитува поставената патна сигнализација,
- прилагодување на брзината на возење согласно условите на патот,
- почитување на препораката за бројот на патници и носивост на возилата,
- строго забрането управување на возилата под дејство на алкохол или медикаменти кои ги нарушуваат психофизичките способности.

Мерки за подобрувања во работењето на работното место:

- континуирано следење и примена на утврдените работни процедури и упатства за работење на работното место,
- спроведување на обуките за безбедно работење според законските барања за безбедност и здравје при работа (Сл. Весник на Република Македонија бр.53/13 година), (обука за справување со стрес),
- одлучност во решавањето на неусогласеностите,
- спремност за континуирана надградба на своето знаење и посетување на потребните обуки за надградба и усовршување на знаењата и способностите,
- постојано да се работи и на обезбедување на адекватна стручност на вработените,
- развивање на способност за работа под притисок,
- идентификување на сопствените способности и слабости.

На вработените да им се даде на користење следната лична заштитна опрема за работа:

- работно одело,
- заштитен елек, фатарин, зимски,
- заштитни наочари,
- заштитни ракавици.

5.4.6 ЧЕКОР 5 – ДОКУМЕНТИРАЊЕ НА ИЗВРШЕНАТА ПРОЦЕНКА

ИЗЈАВА ЗА БЕЗБЕДНОСТ

Датум: 26.02.2016 година

ИМЕ НА КОМПАНИЈАТА		ПРОЦЕНКАТА НА РИЗИКОТ ЈА ИЗРАБОТИЛ						
Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЦИ-ТЕФОВ Кавадарци		Дипл.маш.инж. Димитар Пенков						
РАБОТНО МЕСТО		ВКУПЕН ПРОЦЕНЕТ РИЗИК						
возач		умерен ризик						
Број на работници на ова работно место		ОПИС НА РАБОТНО МЕСТО						
1		<p>Работни задачи и активности кои ги извршува возачот се: извршува работни активности превоз за потребите на директорот со патничко моторно возило, врз основа на работен налог за извршување на дневни работни активности, се грижи за исправноста на возилото со кое е задолжен, за хигиената во него, за алатот, за резервните делови и за опремата во возилото, води евиденција за извршените работи со возилото и за неговата потрошувачка на гориво и масло, одговорен е за користењето на пропишаната опрема за лична заштита и за почитување на инструкциите од раководителот во согласност со прописите за безбедност и здравје при работа, одговара за својата работа во рамките на своите овластувања, се грижи за навремено осигурување на возилото, редовни годишни сервисирања на возилото.</p>						
Бр.	ОПАСНОСТ -ШТЕТНОСТ-ПРОФЕСИОНАЛНО ЗАБОЛУВАЊЕ	ПАРАМЕТРИ ЗА ПРЕСМЕТКА НА РИЗИКОТ					ПРОЦЕНЕТ РИЗИК	ПЛАНИРАЊЕ НА АКТИВНОСТИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИКОТ
		ТП * ЗИ * ВП * БО = РИЗИК						
		ТП	ЗИ	ВП	БО	Вкупно		
1	опасност од нередовно подмачкување, одржување и сервисирање на возилото	4	4	5	1	80	умерен	<ul style="list-style-type: none"> - редовно чистење и одржување на опремата на возилото, - редовно да се одржува, подмачкува и сервисира возилото и да бидат во исправна состојба заштитните механизми за сигурно запирање на возилото, - обука според законот за безбедност и здравје при работа,

									<ul style="list-style-type: none"> - да се постават соодветни ознаки за информирање на вработените за безбедна работа, - обавезно носење на лична заштитна опрема, - почитување и спроведување на пропишаните процедури за работење, - задолжително да се врши годишен технички преглед на возилото (кочници, масло, балансирање и центрирање на гуми, светлосна сигнализација и ниво на издувни гасови, како и општа состојба).
2	опасност возачот да се најде на патот на движење на други моторни возила	4	4	5	1	80	умерен	<ul style="list-style-type: none"> - обука според законот за безбедност и здравје при работа, - да се постават соодветни ознаки за информирање на вработените за безбедна работа, - обавезно носење на лична заштитна опрема, - почитување и спроведување на пропишаните процедури за работење, - да се постават знаци за ограничување на брзината. 	
3	опасност опремата за прва помош да не е достапна и не е во исправна состојба	6	1,5	8	1	72	умерен	<ul style="list-style-type: none"> - почитување и спроведување на пропишаните процедури за работење, - да се спроведи според законските барања обука за безбедно работење, - задолжителна 	

								проверка на комплетот за прва помош.
4	опасност возилото да не поседува зимска опрема (синџири за снег) за возење во зимски услови	6	1	10	1	60	умерен	- да се спроведи според законските барања обука за безбедно работење, - задолжително поседување и користење на зимската опрема при возење во зимски услови - правилно и наменско користење на опремата.
5	опасност од предизвикување на пожар при точење на гориво на возилото	10	4	8	1	320	висок	- секогаш полнењето на моторно возило со гориво да го вршат двајца извршители, - кутијата за прва помош да биде секогаш достапна на возачот и добро опремена, - задолжителен ПП апарат во возилото.
6	опасност од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности при управување со возилото	2	4	1,5	1	12	мал	- почитување на сообраќајните прописи за учество во сообраќај, - прилагодување на брзината на движењето на возилото според условите на теренот каде се движи, - почитување на препораката за дозволената носивост на возилото.
7	опасност од удар на гром и последици од атмосферско празнење при извршување на работни задачи на возачот на отворено	6	1,5	8	1	72	умерен	- обука според законот за безбедност и здравје при работа, - користење на пропишаната лична заштитна опрема.
8	опасност од прашина, течности, гасови и чад (вдишување,	6	2,5	5	1	75	умерен	- во возилото да има доволно прозорци кои се подесливи за добра вентилација

	гушење, навлегување во телото преку кожата, изгореници, труење и сл.) кои се присутни при возењето со возилото							во истото, - при неповолни временски услови да не се тргнува на патување со возилото, - да се носи лична заштитна опрема со себе.
9	опасност во текот на работењето од изложување на бучава од работната средина и неисправното работење на возилото	2	2,5	1,5	1	7,5	мал	- примена на постојната законска регулатива, - задолжително користење на личната заштитна опрема за заштита на ушите при работа со возило кое создава бучава, - контрола над средствата за заштита од бучава, - да се изврши мерење на бучавата на работното место според член 47 од Законот за безбедност и здравје при работа (Сл. весник на РМ број 92/2007 год.), `Правилник за за безбедност и здравје при работа на вработените изложени на ризик од бучава`.
10	опасност од недоволно, несоодветно осветлување на работниот простор при управување со возилото	0,5	2,5	5	1	6,25	мал	- да се вршат редовни мерења на големината на осветлување на возилото, - редовна замена на неисправните светилки, - адаптирање на количините на осветлувањето според потребите на возачот.
11	опасност од паѓање на концентрација и психомоторно оптеретување	6	2,5	5	1	75	умерен	-организација на работа усогласена со соодветни паузи за одмор,

								-да управуваат со возило само лица со соодветна дозвола за управување на моторно возило.
12	опасност на работното од исклучиво седечка положба подолго време	4	4	5	1	80	умерен	- соодветни работни паузи во текот на работниот ден, - употреба на лична заштитна опрема со што ќе се елиминира појавата на замор.
13	опасност од напрегање при обавување на одредени работи кои предизвикуваат психолошки оптоварувања (стрес, монотонија, мобинг и сл.)	0,5	2,5	5	1	6,25	мал	- соодветно распределување на работата во текот на работното време, - следење на утврдените работни процедури и пропишаните работни упатства, - обуката за справување со мобинг да биде вклучена во обуката според законската регулатива за безбедност и здравје при работа.
14	опасност од управување на возило кога возачот е под дејство на лекови, алкохол или опојни средства	10	4	8	1	320	висок	-подигање на свеста кај вработениот за опасностите од управување на возилото под дејство на алкохол, опијати, -привремено отстранување од извршување на работната задача.
15	опасност од работа подолга од работно време, прекувремена работа, работа во смени, ноќна работа	4	2,5	8	1	80	умерен	- во колку има потреба од прекувремена работа, да не се останува подолго од 18 часот, - исполнување на законските барања за осумчасовно работно време, - следење на утврдените работни процедури и пропишаните

								работни упатства.
16	опасност од сообраќајна незгода, која може да доведе пострауматски промени или смртен исход кај возачот	15	2,5	8	1	300	ВИСОК	- управување на моторно возило исклучиво од лицата кои имаат важечки возачки дозволи за типот на возило кое го управува, - редовно сервисирање на возилата и редовен технички сервис.
ПОТПИС НА ЛИЦЕТО ЗАДОЛЖЕНО ЗА ПРОЦЕНКА НА РИЗИКОТ						ПОТПИС ОД ОВЛАСТЕНА УСТАНОВА ЗА МЕДИЦИНА НА ТРУДОТ		
<p>Проценката на ризик за ова работно место ја прегледа, се согласува со предложените мерки и ќе постапи според нив, изјавил</p> <p>Претставник на вработените за безбедност и здравје при работа</p> <p style="text-align: center;">Работодавател,</p>								

5.5 Проценка на ризик на работно место хигиеничар

5.5.1 Вовед

Хигиеничарот може да биде вработен од страна на приватни компании и може да биде пратен да чисти објекти на различни изведувачи, што може да резултира со дисперзирани работни места. Значаен број на хигиеничари се вработени во неформалниот сектор, особено оние во чистење приватни домови, но исто така и во чистење барови, училишта и други места. Ова често се карактеризира со несигурно вработување, често со скратено работно време.

Поврзани со ниска социјална и правна заштита, платата на хигиеничарите резултира во плаќање на час без соодветна законска основа на договорите или осигурувањето. Земајќи ги предвид сите овие посебни карактеристики, хигиеничарите, најверојатно изгледаат како да бегаат од контрола, како што се законските прописи, здравствен надзор и спречување на ризици. Целта на овој труд е да се обезбеди концизен преглед на најчестите професионални опасности во чистење на работа и да се разговара и дебатира за можностите за подобрување на контролата и превенцијата.

5.5.2 Чекор 1 - Собирање на податоци од тековната состојба

Професионалните опасности во чистење на работа може да зависат од работните задачи и опремата за чистење која се употребува, од материјалите кои се користат за чистење и одржување на хигиената и од работната средина и простор кој треба да биде исчистен.

Работното место често е изложено на производите за чистење. Не е невообичаено за овие производи да се користат во повисоки концентрации или поголеми количини отколку што е потребно. Ова може да биде поврзано со длабоко вкоренето, иако неосновано верување дека чистењето на овој начин се прави подобро или побрзо.

Чистењето вклучува и динамични и статични мускулни работи со употреба на различна рачна опрема. Чистењето на работа обично е интензивен труд и вклучува високо кардиореспираторни и мускулоскелетни товари. Физичките опасности зависат од моменталниот дизајн на згради, објекти, мебел како и чистење на алати, машини.

Средствата за чистење и одржување на хигиената обично содржат многу различни хемиски агенси. Многу агенси се корозивни во високи концентрации и надразнување на пониски концентрации. Тие може да предизвикаат иритација на кожата, очите и мукозните мембрани на горните и долните дишни патишта, па дури и изгореници на кожата поврзани со интензивни и подолги контакти со висока концентрација.

Контактот со кожата главно се случува во делот на рацете, па оттука и ова е местото каде кожниот ефект може да се види. Средствата за чистење кои содржат хемиски супстанции со поголеми концентрации можат да доведат до рушење на природните бариери на кожата. Изложеноста на вода (работа со вода) ги менува одбранбените механизми и бариери на кожата, а кожата е потоа подложна на полесно пенетрирање и е повеќе осетлива на други хемиски супстанции. Најчестото надразнување на кожата е контактниот дерматитис, со симптоми како што се чешање, црвенило, груба кожа и везикули на дланките и (помеѓу) прстите. Најефикасна заштита на кожата при извршување на влажни работи и активности е носењето на соодветни ракавици за заштита и избегнување на контакт со хемиски агенси. Некои средства за чистење може да делуваат како контактни алергени. Еднократната употреба на ракавици од гума може да биде фактор на намалување на ризик од појава на алергија на кожата.

Незгодите со вдишување главно се случуваат после употребата на несоодветни мешавини на некомпатибилни производи за чистење. Како најчесто пријавени се белилото (активно соединение на натриум хипохлорит) со киселини (на пример,

фосфорна киселина која се употребува во тоалетите), што доведува до ослободување на слободен хлор.

Слика 5.5.2.1 - Приказ на дел од внатрешниот работниот простор на хигиеничарот во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци

Во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци просторијата на хигиеничарот е технички издвоена од другите простории.

Одржувањето на хигиената во работните простории е општа работа. На секое работно место се врши чистење.

Хигиеничарот на работното место во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци во која извршуваме проценка на ризикот, ја одржува чистотата во сите простории на училиштето и треба да се нагласи дека ја одржува истата на високо ниво со исклучок на котларата и работилницата кои се работното место на вработениот работник одржувач на опрема каде самиот процес на работа не го дозволува тоа високо ниво на хигиена па е на солидно. Располага со лични квалитети неопходни за извршување на предвидените работни активности. Исто така има и поседува знаење во врска со правилата и инструкциите за оперирање со различни хемиски материјали и препарати, знаење за начините за работа со уреди и апарати за чистење и има стекнато искуство во извршувањето на дејноста чистење.

Општите задачи се чистење на работните површини, канцелариите, училниците, санитарните јазли, котларата, работилницата, чајната кујна, просторот на учениците со посебни потреби, преодните места помеѓу просториите (ходниците) и дворното место.

Покрај ова ја проверува состојбата на работните простории по завршување на работата, ги проверува и исклучува заборавените вклучени грејни, електрични апарати и уреди или бојлерчиња за вода кои се во состојба да предизвикаат пожари и поплави.

5.5.2.1 Опис на работно место

Главните цели на чистењето се одржување на функционалноста, изгледот и соодветни хигиенски услови на работните простории на отворено и затворено. Ова може да резултира со широк спектар на работните задачи на чистење на работа. Во многуте работни задачи кои ги извршуваат хигиеничарите не е стриктно само "чистење", но и други активности како што се фрлање отпад или отпадни води. Покрај тоа, за одредени работни места како што се работа во канцелариите, има многу други различни задачи како дел од работната задача "чистење", како што се купување, варење на топли напатоци, кафе и слично.

Слика 5.5.2.1.1 - Приказ на дел од надворешниот работен простор на хигиеничарот во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЦИ-ТЕФОВ Кавадарци

Во принцип главната активност на чистење на работа е чистење површини, особено подовите, мебелот, санитарна опрема, прозорци, канцелариски машини, опрема, рафтови, полици, дворни места и други работи.

Основни обврски во извршувањето на работата на работното место хигиеничар врши чистење на определените работни простории – канцеларии во административно-управниот дел, училниците, чајната кујна, санитарните јазли, котларата, преодните места помеѓу просториите (ходниците) и дворното место, внимава на оштетувања и протекувања во просториите и општите делови и изготвува и поднесува извештаи за тоа веднаш на соодветните одговорни лица, одговара за навремено и квалитетно чистење на просториите, ги брише стаклата на прозорците и шкафовите во сите простории, се грижи за хигиената во дворното место на објектот на училиштето, врши одлагање на отпадот во главниот контејнер, после чистењето го средува инвентарот.

5.5.2.2 Опис на средства и опрема за работа

Работниците за одржување на хигиената, хигиеничарите користат различна опрема и средства за отстранување на нечистотијата и тоа:

Средства и опрема за работа:

име	метли, четки, кофи, крпи за бришење на прашината, хемиски средства, правосмукалки, помошни скали.
намена	средства за одстранување на нечистотијата
опис	работни активности за одстранување на нечистотијата во основното училиште

Средства и опрема за лична заштита на работното место:

име и тип на средството	пар.	употребливо до	материјал и карактеристика на средствата и опремата
противпожарни апарати	1	неограничен рок на траење (се прават периодични контроли)	хромиран челик, вода
комплет за прва помош	1	неограничен рок на траење, освен за оние предмети во комплетот за кои има потреба од периодично обновување	газа, алкохол, фластер, завој, лекови со ограничен рок на траење

5.5.3 Чекор 2 - Идентификација на опасности и штетности

Со користење на документацијата од директорот утврдено е дека снимањето на организацијата на работењето во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци е извршено согласно Правилникот за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место.

Барања за работното место:

работно место	хигиеничар
потребна спрема	основно или средно образование
работно место со посебни услови на работа	не
број на вработени	Вкупно: 11 машки: 3 женски: 8
бенефициран работен стаж	не
посебни побарувања	не
лекарски прегледи	се спроведуваат согласно Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13)
обука на вработените за здравје и безбедност при работа	се извршува во согласност со Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13)
обука од областа на заштита од пожари и проверка на знаењата	се извршува во согласност со: - Закон за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13) - Закон за пожарникарство (Сл.весник на Република Македонија бр.67/04 год. и бр. 81/07)

	год.), - Закон за заштита и спасување (Сл.весник на Република Македонија бр.36/04 год., 49/04 год., 86/08 год. и други подзаконски акти)
--	---

Анализа на повредите и број на случени повреди:

број на повреди	нема
информации за повреди	нема

Анализа на работните способности:

инвалиди	нема повреди со инвалидитет, ниту на работното место работат вработени со инвалидитет
професионални заболувања	не се утврдени
заболувања во врска со работа	не се утврдени
Вработените се способни за извршување на работата и работните задачи од работното место со полно работно време.	

Режим на работа

Работата се извршува во две смени. Режимот на работа е променлив во зависност од обемот на работа.

Освен паузата од 30 минути, вработените користат и дополнителни краткотрајни паузи доколку ритамот на работа го дозволува тоа.

Доколку извршителот изработи повеќе работни саати во тековниот месец, во наредниот користи повеќе слободни денови.

неделен фонд на работно време	40 часа
распоред на работата	две смени
траење на смената	8 часа
неделен одмор	два дена неделно
паузи во текот на работата	30 минути

Утврдени отстапувања во организацијата на работата во однос на постоечката состојба

Можни се отстапувања од наведената организација на работа кога во денови кога дневната работа трае подолго од 8 часа, кога има изненадно зголемување на обемот на работа и во случаи кога е неопходно во одреден рок да се заврши договорената работа, притоа се почитуваат законските рамки за прекувремена работа.

Заклучок

Правејќи осврт на обработените, добиените податоци и разговорите со вработените може да се изведат следните заклучоци:

- најчест извор кој може да се јави како причина за настанување на повреди на работното место (хигиеничар) се неповолните работни услови,
- гледајќи од аспект на природата на настанатата повреда тоа најчесто може да биде истегнување на дел од телото, стрес од обемот на работа,
- најчест настан кој може да доведе до настанување на повреда е сопнување при движење.

Треба да се напомене дека бројни се присутните ризици кои може да доведат до повреди и несреќи при работа и не секогаш истите се пријавуваат од страна на директните извршители особено кога станува збор за избегнати несреќи и “полесни” повреди.

Не се регистрирани професионални заболувања и болести во врска со работата.

На работното место (хигиеничар) кое е предмет на анализа во оваа документација според евиденцијата на училиштето во анализираниот период не се случиле повреди со смртни последици.

Врз основа на Правилникот за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место, извршена е идентификација на видот и природата на опасностите и штетностите на работното место, хигиеничар преку општа чек листа:

Ред.бр.	Идентификувани опасности/штетности	да	не
	Механички опасности кои се јавуваат со користење односно употребата на опремата за работа		
1	Дали постои опасност од нерамни или лизгави површини?	•	
2	Дали постои опасност од развлечени кабли по подот, несоодветно одложување на средства и опрема за работа и сл. кои можат да попречат во работата или движењето?	•	
3	Дали постои опасност од повреда на грбот поради рачно пренесување на товар кој е претежок и голем по површина?	•	
4	Дали постои опасност од предмети кои попречуваат, вклучувајќи ги и оние кои не можат да се подместат?	•	
5	Дали постои опасност доколку микроклимата не одговара, температурата не е во граници на амбиенталната и не се одржува соодветно ниво на влажноста?	•	
	Опасности кои се јавуваат во врска со карактеристиките на работното место		
6	Дали постои опасност од работа на висина, недостапни објекти за чистење, контролни уреди за вклучување и исклучување?	•	
7	Дали постои опасност од повреди и исеченици на работното место?	•	
	Опасности кои се јавуваат со користење на електричната енергија		
8	Дали постои опасност од неисправна електрична инсталација?	•	
9	Дали постои опасност од индиректен допир со делови од електричната инсталација и опрема која е под електричен напон?	•	
	Штетности кои настануваат или се јавуваат во текот на работниот процес		
10	Дали постои опасност од средствата и опремата за работа дојде до предизвикување на пожар?	•	
11	Дали постои опасност од вдишување на прашина која што е наталожена на местата каде што треба да се чисти?	•	
12	Дали постои опасност од користење на хемиски супстанции (класифицирани како отровни, штетни, корозивни, запалливи и сл.)?	•	
13	Дали постои опасност од немање на упатство за користење на опасните хемиски супстанции, соодветно означување со цел соодветно постапување со нив?	•	

14	Дали постои опасност од вдишување, продор во телото низ кожата, опекотини и труење од хемиски течности и раствори?	•	
15	Дали постои опасност од немање на средства и опрема за лична заштита при работа за вработените кои работат со хемиски средства?	•	
16	Дали постои опасност од нередовни здравствени прегледи на вработените кои што се изложени на опасни хемиски супстанции?	•	
	Штетности кои произлегуваат од психички и психофизиолошки напори, кои се врзуваат за работното место и работите кои вработените ги обавуваат		
17	Дали постои опасност доколку работата се извршува под притисок?	•	
18	Дали постои опасност од недоволен слободен простор на вработените за промена на положбата?	•	
19	Дали постои опасност од професионално заболување поради изведување на работата во наведната положба и со постојано стоење?	•	
	Штетности врзани за организацијата на работата		
20	Дали постои опасност од преобемна работа, неможност за пауза или промена на видот на работа?	•	
21	Дали постои опасност од подолга работа од полното работно време (прекувремена работа)?	•	

5.5.4 Чекор 3 - Процена на ризик

5.5.4.1 Воведни забелешки

Постапката применета согласно правилникот за проценка на ризикот на работното место хигиеничар е заснована на следните правни претпоставки:

- Законот за безбедност и здравје при работа,
- Правилникот за начинот на изготвување изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот на работното место,
- Директивата 89/391/EU за воведување на мерки за поттикнување за подобрување на безбедноста и здравјето при работа.

Сепак, како и да е, не е секогаш случај да таа процена на ризик е и направена, па останува на самиот хигиеничар, тој самиот да си го оцени неговиот сопствен ризик за извршување на работната задача. А едноставна процена на ризик може неформално да се направи од хигиеничарот со примена на искуства, знаења од работниот процес, тренинг и едукација и со употреба на здравиот разум, за да ги идентификува ризиците предизвикани од страна на потенцијалните опасности презентирани во работата која треба да се изврши.

5.5.4.2 Резултати од испитувања

Извештаите од тестирањето на микроклиматските услови, осветлувањето и хемиските штетности се достапни на увид кај работодавателот.

5.5.4.3 Процена на ризик

Во потамошниот текст се прикажани идентификуваните опасности и штетности како вредности на соодветните проценети ризици во согласност со претходно дефинираната методологија.

Механички опасности кои се јавуваат со користење односно употребата на опремата за работа

1. Дали постои опасност од нерамни или лизгави површини?

Да, на места има лизгави површини поради употреба на течности, најчесто вода со која се мешаат средствата за чистење и може да дојде до несакани повреди од невнимание со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	4	5	4	160
				умерен

2. Дали постои опасност од развлечени кабли по подот, несоодветно одложување на средства и опрема за работа и сл. кои можат да попречат во работата или движењето?

Да, каблите претставуваат опасност по слободното движење бидејќи во работниот процес се употребуваат компјутерски конфигурации за кои е потребно приклучоци и можни се сопнувања на хигиеничарот и опасност да дојде до мали повреди.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	4	1,5	4	48
				мал

3. Дали постои опасност од повреда на грбот поради рачно пренесување на товар кој е претежок и голем по површина?

Да, постои опасност иако оптоварувањето не е постојано, понекогаш се има и помош од колегите, но можни се појави на мали повреди.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	2,5	2	4	40
				мал

4. Дали постои опасност од предмети кои попречуваат, вклучувајќи ги и оние кои не можат да се подместат?

Да, има полици, комоди, шкафови, големи плакари, тешки маси и бироа кои се полни со работни материјали и не можат или е потешко да се поместат при чистење на просториите и при тоа може да дојде до несакани повреди.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	4	5	4	160
				умерен

5. Дали постои опасност доколку микроклимата не одговара, температурата не е во граници на амбиенталната и не се одржува соодветно ниво на влажноста?

Да, при чистењето има физички активности и доаѓа до потреба од одржување на соодветни микроклиматски услови во просториите кои се предмет на чистење и доколку не се обезбедат соодветните услови за работа, можно е да дојде до нарушување на здравјето на хигиеничарот.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	1,5	2	4	24
				мал

Опасности кои се јавуваат во врска со карактеристиките на работното место

6. Дали постои опасност од работа на висина, недостапни објекти за чистење, контролни уреди за вклучување и исклучување?

Да, постои опасност во работните простории има големи прозорци за кои е потребна употреба на подвижни скали за целосно достигнување и може да дојде до несакани повреди на хигиеничарот.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	1	8	4	128
				умерен

7. Дали постои опасност од повреди и исеченици на работното место?

Да, од металните делови на средствата и опремата која се користи, од опремата во котларата и сл. може да се предизвикаат повреди и исеченици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	4	5	4	160
				умерен

Опасности кои се јавуваат со користење на електричната енергија

8. Дали постои опасност од неисправна електрична инсталација?

Да, во работните простории има употреба на приклучни кабли, може да дојде до нивно оштетување од истегнување, развлекување и постои опасност од повреди.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	1,5	8	4	192
				умерен

9. Дали постои опасност од индиректен допир со делови на електричната инсталација и опрема под електричен напон?

Да, постои, голем дел од работните задачи се изведуваат во работна средина со делови на електричната инсталација и опрема под електричен напон.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	1,5	8	4	192
				умерен

Штетности кои настануваат или се јавуваат во текот на работниот процес

10. Дали постои опасност да од средствата и опремата за работа дојде до предизвикување на пожар?

Да, постои, во работниот процес на извршување на работните задачи се употребуваат хартии и може од невнимание да се предизвика пожар.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	1,5	8	4	192
				умерен

11. Дали постои опасност од вдишување на прашина која што е наталожена на местата каде што треба да се чисти?

Да, можно е вдишување на прашина во текот на извршувањето на работниот процес, со што може да дојде до нарушување на здравјето со значајни последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	1,5	5	4	120
				умерен

12. Дали постои опасност од користење на хемиски супстанции (класифицирани како отровни, штетни, корозивни, запалливи и сл.)?

Да, постои опасност од користење на хемиски супстанции за чистење на тоалетите, места каде треба потемелно отстранување на нечистотијата и тие средства се класифицирани како отровни, штетни, корозивни, запалливи и сл. кои можат да предизвикаат значајни нарушувања на здравјето на вработениот.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
6	4	2	4	192
				умерен

13. Дали постои опасност од немање на упатство за користење на опасните хемиски супстанции, соодветно означување со цел соодветно постапување со нив?

Да, и покрај тоа што производителите за ваков тип на супстанции изработуваат и ставаат на располагање упатства за безбедно користење при одржувањето на хигиената во работните простории, можно е да дојде до непочитување на упатствата за користење, кое може да резултира со значајни последици по здравјето на вработениот.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	5	5	4	200
				умерен

14. Дали постои опасност од вдишување, продор во телото низ кожата, опекотини и труење од хемиски течности и раствори?

Да, самото излевање при составување на мешавината со вода која се користи за чистење предизвикува испарување и постои опасност од вдишување, продор во телото низ кожата и опекотини доколку не се користи соодветна лична заштитна опрема.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	2,5	2	4	40
				мал

15. Дали постои опасност од немање на средства и опрема за лична заштита при работа за вработените кои работат со хемиски средства?

Да, постои опасност од немање на соодветни средства и опрема за лична заштита при работа, но во конкретното училиште опасноста е мала од причина што на хигиеничарите им се обезбедени средства и опрема за лична заштита.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	0,5	5	4	40
				мал

16. Дали постои опасност од нередовни здравствени прегледи на вработените кои што се изложени на опасни хемиски супстанции?

Да, постои сериозна опасност по здравјето на вработените доколку немаат редовни медицински прегледи според законските прописи а тоа е предвидено на 24 месеци задолжително да има еден таков преглед.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
4	2,5	5	4	200
				умерен

Штетности кои произлегуваат од психички и психофизиолошки напори, кои се врзуваат за работното место и работите кои вработените ги обавуваат

17. Дали постои опасност доколку работата се извршува под притисок?

Да, поради природата на работењето можни се психофизички напрегања и оштетувања на здравјето со мали последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	2,5	1,5	4	30
				мал

18. Дали постои опасност од недоволен слободен простор на вработените за промена на положбата?

Да, и покрај тоа што овие работни простории кои се предмет на извршување на работните задачи се со доволен простор да работникот хигиеничар може да ја менува својата положба за работа, сепак постои мала опасност која може да предизвика помали последици по здравјето.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	2,5	2	4	40
				мал

19. Дали постои опасност од професионално заболување поради изведување на работата во наведената положба и со постојано стоење?

Да, постои опасност затоа што најголем дел од работните задачи се изведуваат во стоечка или наведената положба.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	5	5	4	200
				умерен

Штетности врзани за организацијата на работата

20. Дали постои опасност од преобемна работа, неможност за пауза или промена на видот на работа?

Да, работата на хигиеничарот е доста обемна и покрај тоа што се предвидени паузи при извршувањето на работните активности, можно е да дојде до нарушување на здравјето со мали последици.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	4	1,5	4	48
				мал

21. Дали постои опасност од работа подолга од полното работно време (прекувремена работа)?

Да, самата непредвидена работа подолга од предвиденото работно време, прекувремената работа овозможува појава на замор и оштетување на здравјето со мал фактор на значајност.

ТП	ЗИ	ВП	БО	Ризик
2	1,5	2	4	24
				мал

Значи, според проценката на ризикот по општата чек листа, како вкупен ризик на работното место хигиеничар добиваме:

категиорија на ризикот	прифатлив	мал	умерен	висок	неприфатлив
број на ризици	0	9	12	0	0

Вкупниот проценет ризик за работното место хигиеничар е во категоријата умерен ризик.

5.5.5 Чекор 4 - Превентивни и корективни мерки

Мерките за контрола на различните видови на опасности кои ги опишавме погоре може да се развиваат, предложуваат и имплементираат на различни нивоа.

Промените во работната средина често не се изводливи, па така опциите за контрола се фокусираат на административните мерки, образованието и другите неформални информации, добро одговорно и примерно однесување на работното место, намалување на опасните хемикалии, избегнувањето на експозицијата и личната заштита.

Превентивните мерки може да вклучуваат ротација на чистење на работните места, со цел да се намали монотоната работа, неповолни работни часови, или активности со висок физички обем на работа или изложувања на влијанието на животната средина.

Програмата за обука, вклучува писмени информации и образование (лице за обука или видеа во рамките на курсеви или семинари) со кои се подобрува свесноста за опасностите и знаењето на едноставен начин да се намалат ризиците. Техничките информации може да вклучат знаења како да се користат производите, како да се избегне некомпатибилноста со други производи и како правилно да се располага со неискористените производи, отпадоци и нивно фрлање во контејнерите.

Општи мерки за намалување на ризикот се:

- одржување во исправна состојба и вршење повремени прегледи и испитувања на опремата и средствата за работа,
- обезбедување на пропишаните услови за безбедност и здравје при работа во работната средина,
- обука на вработените за безбедно извршување на работата,
- обезбедување на средсва и опрема за лична заштита при работа, нивно одржување и испитување,
- упатување на вработените на превентивни здравствени прегледи,
- посебни здравствени услови кои мора да ги исполнат вработените на работни места со зголемен ризик.

Со цел да се избегне било каква појава на кожни проблеми на рацете, се препорачува употреба на ракавици, кога се работи со производи за чистење. Покрај тоа, треба да се избегнува директен контакт на производи за чистење со кожата, работењето со мокри раце треба да се минимизира, а ако тие мора да бидат мокри, мора темелно да се исушат. Конечно, соодветен крем за раце треба да се применува по работата со мокри раце.

Треба да се врши редовно рутински проверки, поправки и замена на неисправната опрема за чистење и истата треба редовно да се одржува.

Стабилна скала секогаш треба да се корист наместо столици или друг мебел за да се достигнат повисоките објекти. Качувањето на скалата треба да се направи со соодветно носење на чевли со анти-лизгав ѓон и никогаш со двете раце окупирани со друга опрема.

За време и по користењето на производите за чистење, прозорците секогаш треба да бидат отворени за да се зголеми степенот на вентилација. Средствата за чистење треба да се избегнуваат со истовремен престој во иста просторија веднаш по примената на силно надразнувачки средства за чистење.

Заклучок

Врз основа на анализата на работното место, проценката на факторите на влијанието на работната средина врз здравјето на вработените, во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци:

работното место хигиеничар е со умерен ризик.

Препорака во врска со години на старост при вработување: 18 години.

Се препорачува обука на вработените за безбедна работа да се спроведува секоја трета година.

Потребни се претходни прегледи да се спроведуваат при вработувања на нови работници.

Периодичните прегледи да се спроведуваат најмалку на 24 месеци, во согласност со Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13), Уредбата за видот, начинот, обемот и ценовникот на здравствените прегледи на вработените (Службен весник на РМ бр.60/2013) и според мислење и препорака на докторот, специјалист по медицина на трудот.

Мерки за спречување или намалување на ризикот:

За безбедно работење во работните простории:

- сите потешки предмети, садовите со хемикалии, работната опрема, електричните машини кои се употребуваат да се поставуваат на рафтови на ниво под рамениците,
- обезбедување на слободен простор за движење со ширина од минимум 60 см.,
- основните мерки за работа на хигиеничарот бараат спроведување на обуките за безбедно работење според Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13),
- задолжителна употреба на лични заштитни средства.

На вработените да им се даде на користење:

- работна униформа,
- работни чевли со нелизгачки ѓон,
- заштитна еднократна медицинска респираторна маска,
- заштитни ракавици.

5.5.6 ЧЕКОР 5 – ДОКУМЕНТИРАЊЕ НА ИЗВРШЕНАТА ПРОЦЕНКА

ИЗЈАВА ЗА БЕЗБЕДНОСТ

Датум: 29.02.2016 година

ИМЕ НА КОМПАНИЈАТА		ПРОЦЕНКАТА НА РИЗИКОТ ЈА ИЗРАБОТИЛ						
Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци		Дипл.маш.инж. Димитар Пенков						
РАБОТНО МЕСТО		ВКУПЕН ПРОЦЕНЕТ РИЗИК						
хигиеничар		умерен ризик						
Број на работници на ова работно место		ОПИС НА РАБОТНО МЕСТО						
11		Хигиеничарот врши одржување на функционалноста, изгледот и соодветни хигиенски услови во училиштето, помошните простории и на јавните места и работни простории во отворен и затворен простор, чистење површини, особено подовите, мебелот, санитарна опрема, прозорци, работни машини во канцелариите, училници, дворни места, опрема и други работи.						
Бр.	ОПАСНОСТ ШТЕТНОСТ ПРОФЕСИОНАЛНО ЗАБОЛУВАЊЕ	ПАРАМЕТРИ ЗА ПРЕСМЕТКА НА РИЗИКОТ ТП * ЗИ * ВП * БО = РИЗИК					ПРОЦЕНЕТ РИЗИК	ПЛАНИРАЊЕ НА АКТИВНОСТИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИКОТ
		ТП	ЗИ	ВП	БО	Вкупно		
1	опасност од нерамни или лизгави површини	2	4	5	4	160	умерен	- секогаш да се носи неопходната и пропишана лична заштитна опрема и да се користи правилно како што е пропишано, - потребно е да се изработат и имплементираат упатства за безбедно работење во и низ работниот простор.
2	опасност од развлечени кабли по подот, несоодветно одложување на средства и опрема за работа и сл. кои можат да попречат во работата или движењето	2	4	1,5	4	48	мал	-докрај да се исцрпат можностите од поставување на разводни канали за прибирање на инсталационите кабли од апаратите, - да нема кабли поставени на подот кои може да бидат нагазени од вработените,

								оштетени штекери и прекинувачи ниту кабли кои висат или нивни неизолирани завршетоци.
3	опасност од повреда на грбот поради рачно пренесување на товар кој е претежок и голем по површина	2	2,5	2	4	40	мал	-да се овозможи потребниот одмор помеѓу две активности, -користење на помагала за пренесување на товар, - правилен распоред на опремата, со одредени патеки за слободно движење, - користење на пропишаната лична заштитна опрема.
4	опасност од предмети кои попречуваат, вклучувајќи ги и оние кои неможат да се подместат	2	4	5	4	160	умерен	-периодично планирање на преместување на предмети кои сметаат, вклучувајќи ги и оние кои не можат да се подместат за темелно чистење на просториите, - при движење да се носи заштитна опрема, чевли кои не се лизгаат, со нелизгачки ѓон во работните простории.
5	опасност доколку микроклимата не одговара, температурата не е во граници на амбиенталната и не се одржува соодветно ниво на влажноста	2	1,5	2	4	24	мал	- редовно одржување на исправноста на инсталираите уреди за регулирање на микроклиматските фактори, - користење на пропишаната лична заштитна опрема.
6	опасност од работа на висина, недостапни објекти за чистење, контролни уреди за вклучување и исклучување	4	1	8	4	128	умерен	- периодични обуки за работа на висина, - користење на лични заштитни средства.
7	опасност од повреди и	2	4	5	4	160	умерен	-редовно да се врши обука и оценување на

	исеченици на работното место							знаењата и вештините на вработените, -носење на соодветната лична заштитна облека.
8	опасност од неисправна електрична инсталација	4	1,5	8	4	192	умерен	- да се заменат старите и дотраени делови од инсталацијата, - користење на лични заштитни средства.
9	опасност од индиректен допир со делови на електричната инсталација и опрема под електричен напон	4	1,5	8	4	192	умерен	- исправна опрема за работа, - редовна проверка и замена на дотраената опрема за работа, - редовно мерење на отпорот на заштитното заземјување на електричната инсталација и громобранска инсталација, - редовен преглед и испитување на електричната инсталација и отпорот на заштитното заземјување во работните простории, - редовно да се врши одржување на електричните уреди и апарати.
10	опасност од средствата и опремата за работа дојде до предизвикување на пожар	4	1,5	8	4	192	умерен	-реализирање на сите активности и планови за противпожарна заштита, - користење на пропишаната лична заштитна опрема.
11	опасност од вдишување на прашина која што е наталожена на местата каде што треба да се чисти	4	1,5	5	4	120	умерен	- редовно мерење на интезитетот на осветлувањето во просториите, - инсталирање на соодветни светлосни елементи.
12	опасност од користење на хемиски супстанции	6	4	2	4	192	умерен	- потребно е да се изработат и имплементираат упатства за безбедно

	(класифицирани како отровни, штетни, корозивни, запалливи и сл.)							работење, -користење на лични заштитни средства.
13	опасност од немање на упатство за користење на опасните хемиски супстанции, соодветно означување со цел соодветно постапување со нив	2	5	5	4	200	умерен	- реализирање на сите активности и планови за обука и надоградување на знаењата за хемиските супстанции, - потребно е да се изработат и имплементираат упатства за безбедно работење, - користење на лични заштитни средства.
14	опасност од вдишување, продор во телото низ кожата, опекотини и труење од хемиски течности и раствори	2	2,5	2	4	40	мал	-користење на лични заштитни средства и тоа на медицинска респираторна маска и лични заштитни ракавици од латекс за еднократна употреба, - редовно информирање на вработените за промените во карактеристиките на средствата за чистење и нивно правилно користење.
15	опасност од немање на средства и опрема за лична заштита при работа за вработените кои работат со хемиски средства	4	0,5	5	4	40	мал	- набавка на лични заштитни средства, - почитување на правилата и упатствата за работа.
16	опасност од нередовни здравствени прегледи на вработените кои што се изложени на опасни хемиски супстанции	4	2,5	5	4	200	умерен	- извршување на редовни здравствени прегледи на вработените изложени на опасни хемиски супстанции според уредбата за здравствени прегледи.
17	опасност од напрегање доколку работата се извршува под	2	2,5	1,5	4	30	мал	- во зависност од степенот на промените предизвикани од

	притисок							психолошкото оптоварување неопходни се мерки за соодветна организација на работа преку: - внимателно следење на здравствената состојба, идентификација на промените забележани како можни промени поврзани со работата во услови на психолошко оптоварување и работа под стрес на работно место.
18	опасност од недоволен слободен простор на вработените за промена на положбата	2	2.5	2	4	40	мал	- работната просторија да е со прозори со што се овозможува влез на воздух и регуларни размени на воздухот, - обезбедување на доволно простор за извршување на работните задачи.
19	опасност од професионално заболување поради изведување на работата во наведната положба и со постојано стоење	2	5	5	4	200	умерен	- да се завземе правилна положба на телото и повремени паузи за истегнување на мускулите и подобрување на циркулацијата на крвта во секоја можна прилика, - одбегнување на долготрајна положба во едно место.
20	опасност од преобемна работа, неможност за пауза или промена на видот на работа	2	4	1,5	4	484	мал	- да се изготви упатство за безбедна работа, -извршена обука од страна на доктор по медицина на трудот.
21	опасност од работа подолга од полното работно време (прекувремена работа) и има проблеми поради	2	1,5	2	4	24	мал	- намалување на времетраењето на прекувремената работа на помалку од осум часа на неделно ниво,

прекувремена работа						- запазување на одморот меѓу два последователни работни дена во непрекинато траење од 12 часа, - организирање на работењето како тимска работа.
ПОТПИС НА ЛИЦЕТО ЗАДОЛЖЕНО ЗА ПРОЦЕНКА НА РИЗИКОТ			ПОТПИС ОД ОВЛАСТЕНА УСТАНОВА ЗА МЕДИЦИНА НА ТРУДОТ			
<p style="text-align: center;">Проценката на ризик за ова работно место ја прегледа, се согласува со предложените мерки и ќе постапи според нив, изјавил</p> <p>Претставник на вработените за безбедност и здравје при работа</p> <p style="text-align: center;">Работодавател,</p>						

ИЗЈАВА НА РАБОТОДАВАЧОТ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА

Согласно Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на РМ бр. 53/13) и Правилникот за начинот на изготвување на изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризик (Службен Весник на РМ бр.2/2009) и донесената одлука од страна на Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци за поведување постапка за проценка на ризик, е извршена проценка на ризикот согласно прописите за безбедност и здравје при работа, за да се обезбеди одстранување на опасностите и штетностите на работните места и работната средина, односно отстранување или намалување на ризикот во обем со кој се спречува повреда на работа, оштетување на здравјето или заболување на вработениот. Директорот на Основното училиште ја дава следната

ИЗЈАВА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА

Проценката на ризик во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци е направена на следните работни места и се оценети на следниот начин:

1. Работно место **Административен работник**

категија на ризикот	прифатлив	мал	умерен	висок	неприфатлив
број на ризици	4	6	4	0	0

Вкупниот проценет ризик за работното место административен работник е во категоријата мал ризик.

2. Работно место **Наставник**

категија на ризикот	прифатлив	мал	умерен	висок	неприфатлив
број на ризици	3	10	8	0	0

Вкупниот проценет ризик за работното место наставник е во категоријата мал ризик.

3. Работно место **Одржувач на опрема**

категија на ризик	прифатлив	мал	умерен	висок	неприфатлив
број на ризици	0	5	18	1	0

Вкупниот проценет ризик за работното место одржувач на опрема е во категоријата умерен ризик.

4. Работно место **Возач**

категија на ризик	прифатлив	мал	умерен	висок	неприфатлив
број на ризици	0	4	9	3	0

Вкупниот проценет ризик за работното место возач е во категоријата умерен ризик.

5. Работно место **Хигиеничар**

категија на ризикот	прифатлив	мал	умерен	висок	неприфатлив
број на ризици	0	9	12	0	0

Вкупниот проценет ризик за работното место хигиеничар е во категоријата умерен ризик.

Работни места кај кои е констатирана зголемена опасност од повреди и нарушување на здравјето

На работното место **Административен работник** кое е проценето како вкупна проценка на ризик со мал ризик, констатирана е зголемена опасност од повреди и нарушување на здравјето од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности (извршување на работни задачи надвор од седиштето на основното училиште), од индиректен допир со делови на електрична инсталација и опрема под напон, од психофизичко напрегање од одговорност при извршување на работните задачи (менаџирање, работа со странки и пари, потреба за донесување на одлуки, работни резултати, правилата за однесување (безбедност при работа, заштита од пожари, ред и дисциплина, почитување на усни и пишани упатства), брзи измени на работните процедури и прием на информации), штетности предизвикани од други лица (насилство на работа при работа со ученици, инспекции, полиција и сл.).

На работното место **Наставник** кое е проценето како вкупна проценка на ризик со мал ризик, констатирана е зголемена опасност од повреди и нарушување на здравјето од други фактори кои може да се појават како механички извори на опасности (изведување на работи и работни задачи надвор од седиштето на училиштето), од стрес или повреди, доколку за времетраењето на часовите и одржување на наставата дојде до конфликт и тепачка помеѓу соучениците или за време на одморите настане конфликт помеѓу учениците од различни класови, од настанување на конфликтна ситуација како во односот со вработените така и со учениците, од преголем обем на работа во определени периоди од годината (во почетокот на учебната година при упис на нови ученици, при изготвувањето на годишните планови за работа и сл.).

На работното место **Одржувач на опрема** кое е проценето како вкупна проценка на ризик со умерен ризик, констатирана е зголемена опасност од повреди и нарушување на здравјето од пожар и експлозии, поради присуство на опрема која искри од брусење и заварување и работа со експлозивни и испарливи компоненти во котелската инсталација, од кршење/пукање на делови од помошните алати и прскање на ситни отпадни делови од елементите, парчиња од машинскиот алат при работа на некоја браварска и тишлерска машина, парчиња отпад при обработка на машински, стаклен или дрвен материјал, од зафаќање на делови од екстремитети (прсти, раце) при истовар, разместување, на материјалите и алатите, при поправка, монтирање и демонтирање на инвентарот, како и при истовар и складирањето на истиот, од прашина, технолошки отпад, течности, испарливи гасови и чад (вдишување, гушење, навлегување во телото преку кожата, изгореници, труење и сл.) кои се присутни при работниот процес, од ракување со опрема и средства за работа на вработен кој е под дејство на алкохол, лекови и опојни средства.

На работното место **Возач** кое е проценето како вкупна проценка на ризик со умерен ризик, констатирана е зголемена опасност од повреди и нарушување на здравјето од предизвикување на пожар при точење на гориво за возилото, од управување на возилото кога возачот е под дејство на лекови, алкохол или опојни средства, од сообраќајна незгода, која може да доведе пострауматски промени или смртен исход кај возачот, опремата за прва помош да не е достапна и не е во исправна состојба, возилото да не поседува зимска опрема (синџири за снег) за возење во зимски услови, од прашина, течности, гасови и чад (вдишување, гушење, навлегување во телото преку кожата, изгореници, труење и сл.) кои се присутни при возењето со возилото.

На работното место **Хигиеничар** кое е проценето како вкупна проценка на ризик со умерен ризик, констатирана е зголемена опасност од повреди и нарушување на здравјето од нерамни или лизгави површини, од предмети кои попречуваат, вклучувајќи ги и оние кои не можат да се подместат, од работа на висина, недостапни објекти за чистење, контролни уреди за вклучување и исклучување, од вдишување на прашина која што е наталожена на местата каде што треба да се чисти, од користење на хемиски супстанции (класифицирани како отровни, штетни, корозивни, запалливи и

сл.), од нередовни здравствени прегледи на вработените кои што се изложени на опасни хемиски супстанции.

Приоритети во отстранување на ризикот

Во актот за Проценка на ризик за секое работно место се предвидени соодветни превентивни мерки со цел да се контролираат опасностите и штетностите со крајна цел да не се дозволи да се случат несреќи при работа со материјална штета и последици на здравјето на вработените како повреди, професионални болести, заболување во врска со работа. Истотака се предвидени и лични заштитни средства кои треба да се користат при одредени активности.

Проценката на ризик на работните места која е направена во актот за проценка на ризик е во согласност со вистинската состојба во фирмата земајќи ги сите можни опасности и штетности на работните места.

Документот, акт за проценка на ризик на работните места ќе биде составен дел на изјавата за безбедност и здравје при работа.

Вработените ќе бидат запознаени со сите превентивни мерки кои се предвидени во елаборатот за проценка на ризикот на работните места.

За спроведување на предвидените превентивните мерки ќе се обезбедат соодветни средства. Превентивните мерки континуирано ќе се спроведуваат.

Вработените задолжително ќе ги користат сите предвидени лични заштитни средства.

Нововработените работници задолжително пред започнување на работа ќе бидат запознаени со сите превентивни мерки кои се предвидени.

Системот за безбедност и здравје при работа ќе се спроведува континуирано, проверка ефикасноста на системот ќе го контролираме еднаш на 6 месеци.

Во случај на хаварии, несреќи со смртен случај, тешки телесни повреди или воведување на нова технологија ќе направиме ревизија и дополнување или измена на актот за проценка на ризик.

ИЗЈАВУВАМ ДЕКА ЌЕ ГИ ПРИМЕНУВАМ СИТЕ УТВРДЕНИ МЕРКИ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА НА РАБОТНИТЕ МЕСТА И РАБОТНАТА СРЕДИНА СОГЛАСНО ПРОЦЕНКАТА НА РИЗИКОТ.

Кавадарци, февруари 2016 година

Општинско основно училиште
ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ
Кавадарци
Потпис на работодавателот
Директор

6. Заклучок

6.1 Заклучок од проценката на ризик извршена на работните места

Согласно на Правилникот за начинот за изработка на изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризик (Службен весник на Република Македонија бр. 22/2009 г.) спроведена е постапка на снимање на организацијата на работа, препознавање и утврдување на опасности и штетности, проценка на ризикот во однос на опасностите и штетностите и утврдување на начинот и мерките за отстранување, смалување или спречување на ризикот на работните места и во работната околина.

Врз основа на состојбата затекната во Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЌИ-ТЕФОВ Кавадарци од областа на Безбедност и здравје при работа, во периодот од **18.02.2016 - 29.02.2016 година** и по направениот увид во документацијата, состојбата на работниот простор и околината, работниот процес и според систематизацијата на работните места, ги групирале работните места по сродност од аспект на безбедноста при работа и ги превзедовме следниве чекори:

- проценка на ризик за работното место:

- **административен работник**, со вкупен проценет ризик од категоријата **мал ризик**,
- **наставник**, со вкупен проценет ризик од категоријата **мал ризик**,
- **одржувач на опрема**, со вкупен проценет ризик од категоријата **умерен ризик**,
- **возач**, со вкупен проценет ризик од категоријата **умерен ризик** и
- **хигиеничар**, со вкупен проценет ризик од категоријата **умерен ризик**.

За овие работни места ги утврдиле опасностите и штетностите, ги процениле ризиците на работното место и изготвиле документирање на извршената проценка во вид на табела во која по извршената проценка на ризикот, опишани се и корективните мерки кои во иднина треба да се преземат, за да се намалат или каде што е можно да се отстранат опасностите и штетностите по работникот и материјалните добра и изработиле **Изјава за безбедност** за секое работно место.

Во делот на превентивните мерки, најнапред се постапува според барањата за квалитетно и совесно работење, како прв предуслов за спречување на несаканите состојби. Вработените на сите нивоа се целосно запознати со причините и последиците за ваквите опасности. Покрај тоа, во согласност со законските прописи и на одредени временски периоди се врши проверка на:

- електричната инсталација,
- исправноста на средствата и опремата за работа.

Во училиштето исто така има поставено на соодветно место и ПП апарат кој редовно се контролира. За нивната исправност се води евиденција во електронска форма.

Исто така ги дефинирале одговорните лица за спроведување на овие мерки. За спроведување на мерките за отстранување на опасностите или штетностите и намалување на ризикот, должен е да се грижи работодавачот, непосредно или преку назначеното лице за безбедност и здравје при работа.

Сите вработени на работните места ќе бидат запознати со проценетите ризици без разлика дали се работи за работни места со зголемена опасност од повреди или работни места кај кои нема зголемена опасност од повреди.

6.2 Мерки за подобрување на тековното работење од областа на безбедност и здравје при работа

Да се одредат правата на обврските и одговорностите во делот на безбедноста и здравјето при работа (со општ акт, односно со колективниот договор или договорот за работа).

Со Акт во писмена форма да се одреди лице, претставник на вработените за безбедност и здравје при работа (Одлука на директорот за одредување на претставник на вработените за безбедност и здравје при работа, Известување на вработените за назначување на претставник од вработените за безбедност и здравје при работа со податоци за локација на лицето за БЗПР и број на телефон, пропишан образец).

Да се изврши обука на вработените за безбедна и здрава работа (при вработување, односно преместување на друго работно место, при воведување на нова технологија или нови средства за работа, како и промена на процесот на работа кој може да предизвика измени на мерките за безбедна и здрава работа. Обуката се изведува теоретски и практично. Проверката на теоретската и практичната обука за безбедна и здрава работа, на вработените кои се распоредени на работни места со зголемена опасност од повреди се извршува на секоја трета година.

Набавка на пропишаните средства за лична заштита, да се извршува навремено, средства за лична заштита да има секогаш во резерва во училиштето и да се издава на вработените со Реверс (евиденција).

Редовно да се извршуваат превентивните и периодични прегледи и испитувања на опремата за работа во согласност со Правилникот за безбедност и здравје при употреба на опремата за работа (Службен весник на Република Македонија бр. 116/2007 г.) на три години.

Редовно да се извршува превентивен преглед и испитување на условите на работна околина (испитување на микроклима, хемиски штетности, физички штетности, бучава, вибрации и штетни зрачења, осветленост, биолошки штетности) во согласност со:

- член 34 и 35 од Законот за безбедност и здравје при работа (Службен весник на Република Македонија бр. 53/2013 г.),

- Правилникот за безбедност и здравје при работа на вработените изложени на ризик од бучава (Службен весник на Република Македонија бр. 21/2008 г.),

- Правилникот за минимални барања за безбедност и здравје на вработените во работен простор (Службен весник на Република Македонија бр. 154/2008 г.),

- Правилникот за условите за вработените, организацијата, техничките и другите услови кои треба да ги исполни правото или физичкото за вршење стручни работи (Службен весник на Република Македонија бр. 37/2008 г.),

Задолжително да се извршува претходен лекарски преглед и редовно да се извршуваат лекарски прегледи на вработените на работните места согласно (член 22, став 1 од Законот за безбедност и здравје при работа Службен весник на Република Македонија бр. 53/2013 г.) и почитување на Уредбата за видот, начинот, обемот и ценовникот на Здравствените прегледи на вработените (Службен весник на Република Македонија бр. 60/2013 год.), а посебно нејзиниот Член 5:

насочените прегледи се вршат заради следење и оценување на здравствената состојба и работната способност на вработените за вршење на работи на работните места на кои поради опасности и/или штетности по безбедноста и здравјето при работа постои зголемен ризик од повреди и заболувања, согласно стандардниот минимум и процената на ризикот на работното место и карактеристиките на дефинираните професионални штетности и опасности од Содржината на елементите за претходните и периодичните здравствени прегледи и роковите за вршење на периодичните прегледи на вработените која е дадена во Прилог број 5 и е составен дел на оваа уредба.

Насочените прегледи од став 1 на овој член се вршат со насочени иследувања и испитувања, во зависност од причината за упатувањето, и тоа:

- по завршување на боледување, по основ на тешка повреда на работа или боледување во траење од најмалку три месеци,

- по заболувања или повреди кои не се во врска со работата - ако постои сомневање за намалена работна способност,

- ако постои сомневање дека дошло до нарушување на здравјето на вработениот заради работа на одреденото работно место,
- ако се работи за вработен кој што во период од една година, се повредил при работата, три или повеќе пати,
- ако се работи за вработен кој што во период од една година, поради болести или повреди поврзани со работното место, бил пет или повеќе пати болнички лекуван.

Да се обезбеди доволен број на кутии за прва помош.

Да се водат исправни статистички евиденции од безбедност и здравје при работа (за работните места, за лекарските прегледи на вработените, повредите на работното место, болестите поврзани со работата, вработените обучени за безбедна работа, извршените испитувања на работната околина, извршените прегледи и испитувања на средствата и опремата за работа, извршените прегледи и испитувања на средствата и опремата за лична заштита при работа, пријавите на надлежната инспекција за труд и надлежниот орган за внатрешни работи за смрт, колективна или тешка повреда на работа, како и за повреда на работа поради која вработениот не е способен за работа подолго од три едноподруго работни денови, пријавите за болест во врска со работата, пријавите за опасни појави кои би можеле да ја загрозат безбедноста и здравјето на вработените). Да се води евиденција за вработените кои се упатуваат на лекарски прегледи и за извршените лекарски прегледи.

6.3 Листа на приоритети за отстранување на ризикот

Со цел да се постигне подобрување на безбедноста и здравјето при работа, средствата и опремата за работа, личната заштитна опрема, работната средина, се утврдуваат приоритети со кои ќе се намалат или отстранат ризиците:

ПРЕГЛЕД НА ПРИОРИТЕТИ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА РАБОТЕЊЕТО

Неусогласеност	Временска рамка (од-до)	Одговорно лице	Комплетирано (дата)	Верификувано од/дата
сите работни задачи и активности да се извршуваат согласно законот за безбедност и здравје при работа и со користење на лични заштитни средства	секојдневно	назначено лице од директорот за безбедност и здравје при работа или ангажирано овластено правно лице		
задолжително спроведување на систематските прегледи за вработените	на секои 24 месеци	директор		
обука за прва помош, согласно Законот на секои 20 вработени 1 лице	веднаш	директор		
обука за против пожарна заштита, согласно Законот на секои 20 вработени 1 лице	веднаш	директор		
да се изврши технички преглед и испитување на опремата и средствата за работа	на секои 36 месеци	директор		
да се постават соодветни ознаки и знаци за известување за безбедно работење на опремата (опасност од вртлив и подвижни делови и опасност од микроклиматски услови, температура, провев)	веднаш	директор		

Анализата покажува дека и покрај примената на основните правила за безбедност, не постои работно место и работна активност со нула ризик, се уште постојат ризици од повреди и професионални болести кои потребно е да се елиминираат или да се намалат на минимум користејќи посебни мерки за заштита, со постојана грижа на објектите за работа, машините и работната опрема, заштитните уреди и процедури, ќе се постигне подобрување на условите на работа, односно, ризикот ќе се намали на прифатливо ниво според донесените прописи.

Напомена:

Сите горе наведени заклучоци и препорачани мерки за подобрување на безбедноста при работењето на работното место и во работната околина се однесуваат на снимената состојба во февруари 2016 година. Сите други поголеми технички или организациски измени, проширување или намалување на опсегот на работењето, модернизирањето, замена на опремата и средствата за работа, наложуваат ревидирање на проценката на ризик на работните места и Изјавата за безбедност на рабоводителот.

**Изработил стручно лице за
безбедност при работа**

Дипл.маш.инж. Димитар Пенков

**Овластена ординација по
медицина на трудот
ПЗУ-Поликлиника од ПЗЗ
``Д-р Чирков`` Кавадарци
Директор,**

Д-р Илија Чирков

**Претставник на вработените
за безбедност и здравје при работа**

Елизабета Трајкова Јанева

**Овластено Правно лице за извршување на стручни работи
од областа на безбедност при работа
Технички Институт Македонија ДОО Неготино
Управител,**

**Проценките на ризик по работни места и Изјавите за безбедност во
Општинско основно училиште ТОДЕ ХАЏИ-ТЕФОВ Кавадарци,
ги прегледа, се согласува со нив и ќе ги спроведе наложените мерки,
Директор,**
